

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 25.— Din
za inozemstvo 40.—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 4 in 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov.
savodu št. 11.842.

Današnja številka «Jutra» obsega
16 strani in stane TR1 dinarja.

Ljubljana, 24. januarja.

«Slovenca» popolnoma nič ne vznemirja odgovor Sv. Stolice na noto jugoslovskega vlade radi zlorabe cerkve in vere od strani politikujočih duhovčin. Kaj drugega pravzaprav tudi ni bilo pričakovati, ker je glavni znak slovenskega klerikalizma to, da mu niso popolnoma nič mar interesi cerkve in vere, pač pa dosega posvetne oblasti, za kar mu ravno služi zavestna zloraba cerkve in vere.

Če bi našim klerikalcem bilo kaj na tem, da se varuje ugled cerkve, bi jim morala biti že pred leti od strani Vatikana izražena želja o neomejavanju katoliške duhovčine v strankarsko-politične boje, ki bi ga morali kot verni katoliki, priznavajoč vrhovno oblast nezmotljivega papeža kot Kristovega namestnika na zemlji, točno izvajati. Tega niso storili in dvomimo, da bi to tudi po najnovejši uničujoči papeževi obsodbi zlorabe vere in cerkve v politične namene storili, ker potrebujejo to zlorabo kot sredstvo za gospodarsko eksploatacijo vernega slovenskega ljudstva. Ravna se pač po pregovoru: «Boz je visoko in Rim dalje», — njihovi nikdar polni čepi pa se jih zelo tesno tišče.

V njihovi politiki, ki ni prinesla slovenskemu ljudstvu nič drugega kakor ogromno gospodarsko škodo, jim tudi ne preostane drugo kot nadaljnje zlorabljanje vere, ako nočejo doživeti pri sedanjih volitvah najramotnejšega poraza. To je zadnji adut v njihovih rokah in zanj so pripravljene zatajiti tudi papeža in njegove ukaze v tistem svetem letu, ko pripravljajo ljubljanski škof romanje Slovencev v Rim!

Ne pričakujemo nobenih posebnih izprembev v klerikalni volilni agitaciji, ki naj bi izključile cerkev z političnega boja, toda vprašati se moramo, ali je res vsa slovenska duhovčina padla tako globoko, da jo niti ukazi papeža ne morejo spraviti na pravo pot? Pred volitvami 1. 1923. je izdal ljubljanski škof v svojem «Škofjskem listu» navodila duhovnikom v dušno-pastirskih in političnih zadevah. V teh navodilih pravi škof, «da dober duhovnik ne bo povpraševal ali je to ali ono strogo zapovedano, temveč bo rad tudi utemeljene želje škofove izvrševal, pripravljen, da za vsestransko (1) vodstvo ljudstva na potu izveličanja ima škof od Boga poklic in za poklic potrebno moč, ne pa posamezni duhovnik». Tako pravi škof o sebi in svojem razmerju do duhovnikov. V koliko je škof pri tem mislil na vodstvo ljudstva k poti izveličanja s pomočjo političnih sredstev, ne moremo presoditi. Res je le, da zahteva škof z ozirom na svoj poklic pokorščino tudi v stvarih, ki cerkveno niso «preveč strogo zapovedane». Če pa ima škof tak poklic, da to lahko zahteva, sledi iz tega, da se morajo še bolj vsi duhovniki s škofom na čelu, pokoriti utemeljenim željam papeža, čegar poklic je večji, v strogo cerkvenih zadevah. Če tega ne store, se postavljajo sami izpod oblasti papeža, t. j. izven katoliške cerkve. Katoliška duhovčina mora torej slediti papežu, ako hoče ostati katoliška. Če tega ne stori, uboži sama svoje trditve, da je njeno delo v korist cerkvi, ki ji načeljuje papež.

Dokaz, da priznava slovenska katoliška duhovčina rimskega papeža kot svojega vrhovnega cerkvenega poglavarja, pa more nuditi po odgovoru Vatikana na jugoslovensko noto samo okoliščina škofa, s katero se pod cerkveno disciplinarno kaznijo prepoveduje poltrejni duhovčini vsaka politična agitacija v cerkvi kakor tudi politična zloraba vere izven nje, nadalje aktivno sodelovanje duhovčine v politiki in pri političnih listih. Le če se to zgodi, bodo odpadli očitki o zlorabi cerkve, ki bo potem, izvršujoča svoj pravi poklic, uživala gotovo večji ugled kot sedaj, ko služi kot orodje umazanijem klerikalnih mamoništev in političnih pustolovcev, nosečih Boza samo na jeziku.

Dokler se to ne zgodi, bo ostalo neizogibno, da bo morala cerkev plačevati grehe tistih, ki na njen račun in v njenem imenu vodijo slovensko ljudstvo v politiki od poraza do poraza. Besedam Sv. Stolice, ki obsoja vmešavanje katoliške duhovčine v strankarsko - politične boje, morajo torej slediti tudi dejanja, ki v bodoče ne bodo tvorila predmet takim obsodbam. Pametnejši del duhovčine bo to sviril iz lastnega nagiba, ostale pa mora poklicati cerkev sama na odgovor, da se opere očista političnega intrigantstva in rovarjenja.

Nov razkol v Davidovičevi stranki

EDEN NAJODLIČNEJŠIH STRANKINIH PRVAKOV IN DIVJI ZUNANJI MINISTAR MARINKOVIČ IZSTOPIL IZ VODSTVA STRANKE. — POLITIČNA SITUACIJA.

Beograd, 25. januarja. p. Vse kaže, da je Davidovičeva demokratska stranka pred novim razkolom. Danes je izstopil dr. Voja Marinković iz izvrševalnega odbora demokratske stranke. O tem je obvestil podpredsednika glavnega odbora drja. Krstelja, ker je Ljuba Davidović odsoten iz Beograda. Odstop drja. Marinkovića od njegovega važnega mesta bo moral imeti za posledico nadaljnje izpremembe na vodilnih mestih Davidovičeve stranke, kar bo pospešilo njen popoln razkol.

Beograd, 25. januarja. p. Tudi danes ni bilo v Beogradu nobenih posebnih političnih dogodkov, ker se nahaja večina ministrov na agitaciji. Nocoj so odpotovali ministri dr. Lukinić, dr. Nin-

čić in dr. Slavko Miletić, jutri pa se odpelje v Zagreb dr. Surmin. Predsednik vlade Pašić je konferiral danes z ministrom dr. Drinkovićem, katerega je sprejel proti večeru kralj v kratki avdijenci. Pred svojim potovanjem v Bečker je konferiral zunanji minister dr. Ninčić s češkoslovaškim poslanikom Sebo, ki se odpelje jutri v Prago, kjer se udeležijo svečane proslave svetega Save.

Predsednik finančnega odbora Stevan Nešić je konferiral danes z ministrom dr. Drinkovićem in finančnim ministrom dr. Stojadinovićem o sestanku finančnega odbora. Kakor izgleda, se sedanjí finančni odbor ne bo več sestel.

Dva nova Radićeva dokumenta

RADIĆ OBLJUBIL NEMCEM AVTONOMIJO. — SE EN REFERAT V MOSKVO

Beograd, 25. januarja. p. Splošno je znano stališče nemške stranke za poslednje vladne krize in tudi dejstvo, da je bil na Radićevih shodih vedno navzoč po en poslanec nemške stranke. Ta preokret v državljanu naših Nemcev pojasnjuje sedaj dokument, ki so ga zaplenili pri Stepanu Radiću.

Ta dokument so podpisali dne 11. marca 1924. na Dunaju Stepan Radić in v imenu nemške stranke Edmund Steinacher in dr. Berger. Dokument vsebuje sporazum med HRS in nemško stranko, po katerem sprejemajo Nemci nekaj točk Radićevega programa in Radić nekaj točk iz programa nemške stranke. Radić priznava nadalje avstrijske vojne dolžave, daje Nemcem velike privilegije na polju šolstva, agrarne

reformne in tako dalje. Nemci so si v tem sporazumu zagotovili svojo pozicijo za primer, da bi se naša država izpremenila v avtonomistično ali federalistično. V tem slučaju obljublja Radić Nemcem narodno avtonomijo, ki se mora ugotoviti z zakonom.

Pri Radiću so našli še en dokument, ki vsebuje poročilo, katerega je poslal sovjetom v Moskvo. V tem referatu tvori posebno poglavje prevzem oblasti v Jugoslaviji po radićevih. Radić veli v tem poročilu da HRS, čeprav se je organizirala za prevzem oblasti ilegalnim putem, vsemo čaka, da pride do moči pri volitvah, ki naj jih izvele Davidovičeva vlada. V tem referatu govori Radić najprej o polemah beograjskega militarizma

Naši finančni in gospodarski odnošaji upravičeno največji optimizem

VAŽNE IZJAVE FINANČNEGA MINISTRA. — NAŠ DELEŽ NA REPARACIJAH. PORAST DINARJA. — EFEKTIVIRANJE AMERIŠKEGA POSOJILA.

Beograd, 25. januarja. p. Finančni minister dr. Stojadinović je sprejel danes novinarje in jim podal daljšo izjavo o naših finančnih politikah.

Dr. Stojadinović je najprej govoril o delu nemških reparacij, ki odpade na našo državo. O tej stvari se je razpravljalo na konferenci finančnih ministrov zavezniških držav v Parizu. Od nemške vojne odškodnine dobí Anglija 22 odst., Francija 52 odst., Jugoslavija, Rumunija in Grška pa po 6,5 odst. Na konferenci se je razpravljalo tudi o tem, da dobimo mi le 5 odst. Po daljših pogajanjih sta pristali Jugoslavija in Grčija na ta odstotek, dočim je Rumunija zahtevala, da se mora o stvari še nadalje razpravljati in da ne more pristati na tako rešitev reparacijskega vprašanja. Na konferenci v Parizu se je uredilo vprašanje povračila dolga za prejeeto gradivo v Nemčiji na ta način, da začne naša država odplačevati ta dog v znesku 120 milijonov zlatih mark v treh letih. To naj se zgodi tako, da se v svrhu odplačila odteguje od nam pripadajočega dela vojne odškodnine po 10 odst. Minister je dejal nadalje, da je s tem omogočena tudi udeležba zasebnikov pri reparacijah, in sicer z dobro četrtino.

Dr. Stojadinović je prešel potem na gibanje dinarja in rekel, da je povoljna rešitev reparacijskega vprašanja zelo ugodno vplivala na porast našega di-

narja, ki se počasi, a stalno dviga. Koncem leta 1922. je notral dinar v Curihu 5,40, koncem 1923. 6,50 in koncem lanskega leta 8. Sedaj notira deviza Beograd v Curihu okroglo 8,50. Dani so vsi pogoji za to, da se bo dinar še dalje dvigal. Minister pa ni pristal one struje, ki pravi, da je treba pustiti dinar da skoče, da bi na ta način mogli priti čimprej do zlate paritete. Prenagel porast naše valute bi ji utegnil samo škodovati.

Finančni minister je nato govoril o svojem bivanju v Parizu in rekel, da njegovo potovanje na Francosko ni bilo v nobeni zvezi s kakšnim posojilom naše države. Mi imamo v inozemstvu mnogo prijateljev v finančnih krogih. V Parizu je prišel v stike tudi z zastopniki Blairove finančne skupine, ki pripravljajo za letošnjo emisijo našega posojila, ki ga potrebujemo za razširjenje pristanišč in za gradbo jadranske železnice. Zelo verjetno je, da se pridruži Blairovi skupini tudi kaka druga tvrdka iz Amerike in morda tudi Angleije.

Kar se tiče finančnega položaja v domovini, je rekel dr. Stojadinović, da znašajo državni dolgovi približno 340 milijonov zlatih dinarjev. Uvoz znaša približno 9 milijard dinarjev na leto, izvoz pa veliko več tako da je naša zunanja trgovina zelo aktivna. Naš finančni položaj je zelo ugoden in zato zremo v bodočnost z največjim optimizmom.

Sijajni shod Narodnega bloka v Kranju

Kranj, 24. januarja. d. Nocoj se je vršil shod novega Narodnega doma sijajen shod Narodnega bloka. Narodni volilci iz Kranja ter iz sosednih vasi, vlasti iz Straziš in Gorenje Save, pripadajoči vsem stanovom našega naroda so najpolnili veliko dvorano do zadnjega kotička. Shod je vodil predsednik k. o. JDS Fock, ki je pozdravil nosilca liste ministra Zerjave, srekega kandidata dr. Kramerja in njegovega namestnika Drag. Lapajneto. Zborovalci so prirejali kandidatov velike ovacije ter burno pritrjevali njihovim izjavam. Zbor je trajal med napeto pozornostjo vseh prisotnih (med katerimi smo opazili tudi nekaj prištevov SLS) do pol 24, ter je bil zaključen v velikem navdušenju za zmago narodne ideje. Kranj, stara trdnjava narodne in napredne misli, je kakor en moč v taboru Narodnega bloka.

ODLIKOVANJA.

Beograd, 24. januarja. p. Kralj je odlikoval z redom sv. Save V. razr. Josipa Globočnika, župana v Zeleznikih z zlato kolajno za državljanske zasluge pa župana Ivana Jovanika z Orlcem.

Mednarodne konference Jugoslavije

naš delegat v mednarodni donavski konferenci in prošil za navodila, ker se v kratkem sestane konferenca te komisije.

Dne 26. t. m. se sestane v Dubrovniku konferenca železniških uprav Jugoslavije, Rumunije, Češkoslovaške, Poljske, Italije, Avstrije in Madžarske, da se določi politični vzorni red.

Na Dunaju se otvori dne 27. januarja konferenca nasledstvenih držav zaradi likvidacije dolga Južne železnice. Našo državo bosta zastopala na tej konferenci dr. Polec in dr. Bončina.

Konferenca v Benetkah se končuje javno obnovi 3. februarja. Naša delegacija pod vodstvom dr. Rybafa odputuje v Benetke dne 1. februarja.

MADŽARSKI ZUNANJI MINISTER NA DUNAJU.

Dunaj, 23. januarja. v. Madžarski zunanji minister Szytowsky, ki je bival na oddihu na Semmeringu, je danes na povratku v Budimpešto prispel semkaj. Obiskal je zveznega kancelarja dr. Rumeksa. Pri tej priliki je bil navzoč tudi bivši zunanji minister dr. Grünberger.

Papeževa preiskava proti politikujočim škofom in duhovnikom

POSEBEN PAPEŽEV PREISKOVALNI KOMISAR POSLAN V JUGOSLAVIJO.

Rim, 24. januarja. r. Kakor je izvedel vaš donisnik iz diplomatskih krogov, je papež z ozirom na pritožbe jugoslovskega vlade glede zlorabe cerkve in vere s strani enega dela katoliške duhovčine odredil strogo preiskavo. Preiskava je poverjena papeževemu posebnemu zaupniku tržaškemu škofu Fogarju, ki ba je pozna dobro razmere v Jugoslaviji ter je vešč tudi jezika. Škof Fogar ima nalogo, postopati v smislu izjave Sv. Stolice jugoslovenski vladi, da obsoja vsako zlorabo

cerkve in vere v politične namene ter prepoveduje duhovniku aktivno sodelovanje v politično strankarskih bojih. Škof Fogar se ima v najkrajšem času podati v Jugoslavijo ter je ost papeževu ukrepa predvsem naperjen proti partizanskemu postopanju ljubljanskega škofa Jegliča.

Po eni verziji je škof Fogar poklican v Rim, da prejme potrebne instrukcije, po drugi verziji pa je odpotoval v Jugoslavijo.

Srditi napadi Herriota na papeštvo

OBRAČUN FRANCOSKEGA MINISTRSKEGA PREDSEDNIKA Z VATIKANSKO POLITIKO. — VELIK GOVOR V PARLAMENTU.

Pariz, 24. januarja. z. Za sinočnjo sejo zbornice, za katero je bil napovedan z veliko nestrpnostjo pričakovani veliki govor ministrskega predsednika Herriota o vprašanju francoskega poslanstva pri Vatikanu, je vladala med poslanci izredno zanimanje. Poslanci so se udeležili seje skoro polnoštevilno.

Herriot je uvodoma naglašal, da se je že 16. novembra 1920, ko se je vršilo v zbornici glasovanje o obnovitvi poslanstva pri Vatikanu, izrekel proti temu in je tega mnenja še danes. Nato je nadaljeval: «Med vojno papež Benedikt nikakor ni bil nevtralen. Belgija je imela takrat svojega zastopnika v Rimu in kaj se je dogajalo v Belgiji? Cela vrsta belgijskih duhovnikov je bilo umorjenih od Nemcev. Ne moremo sicer očitati papežu, da ni protestiral proti temu, toda ako se veliki zgoledinski svarilni glas iz Rima ni javil iz političnih vzrokov, potem imam jaz sedaj tudi pravico, da se postavim na čisto politično stališče.

Mi vsi bi se klanjali pred tem, ako bi se papeštvo, zvesto svojemu visokemu poslanstvu, emancipiralo od bojne vihere in se dalo voditi le od stališča pravičnosti. Toda papež je iz visokov visoke politike molčal. Pač pa je med vojno napeljal vse svoje sile, da odvrne Italijo od tega, da stopi na

stran Francije. Sv. Stolica je tudi trajen nasprotnik laiške šole. Papeška politika po vojni ni ukrenila ničesar, da vzpostavi splošni mir na svetu, ampak dela ravno nasprotno poveslo, posebno v kolonijah, proti francoskim interesom.

Obnovitev odnošajev z Vatikanom ni prinesla uspehov, ki jih je pričakovala Francija. Na zunanji je pripravljala papež francoski politiki težkoče, na znotraj pa ni upošteval ločitve cerkve od države. Pod vodstvom visokih cerkvenih dostojanstvenikov se je na zunanji hujkalo na vojno proti Nemčiji, na znotraj pa rovarilo proti republikanstvu. Zgodilo se je celo, da je bila laiška šola označena kot državljansko zlo.

Jaz sem za mir, toda vsak kompromis je slab. Vem, da bodo jutri, pa naj govorim kar hočem, razširjali vesti, da sem oznanjeval sovraštvo. Pripravljen pa sem trdno o veličini naloga republikanske Francije. Izbirati imamo le med duhom konkordata in obstojem republikanske ustave, ki zahteva čisto ločitev. Državi je treba dati, kar je državne. Njena svoboda se ne sme utesnjevati. (Viharno plesanje na klopih leve. Poslanci so čestitali Herriotu, ki kljub triurnemu govoru ni bil čisto nič utrujen.)

Konferenca nasledstvenih držav na Dunaju

RAZPRAVE O PREDVOJNIH AVSTROOGRSKIH DOLGOVIH. — VPRAŠANJE RENT IN ŽELEZNIŠKIH DOLGOV.

Dunaj, 24. januarja. z. Na včerajšnji seji konference zastopnikov nasledstvenih držav o predvojnih dolgovih, na kateri sta zastopala našo državo predsednik delegacije dr. Puoj in ataše dr. Lovčević, se je vršila le splošna razprava o vprašanju, ki so v zvezi s senčnimensko mirovno pogodbo in delovnim programom za prihodnje seje. Meritorna razprava se bo vršila šele v ponedeljek. Domneva se, da bo dunajska konferenca trajala pet dni.

Predmet posvetovanja tvorijo v prvi vrsti nezadostno zajamčeni državni dolgovi, posebno rente. Tozadevno so posamezne nasledstvene države že izvedle zlogosanje in nakup na njihovem ozemlju

nahajajočih se rent, dočim sta Jugoslavija in Rumunija v tem oziru zaostali. Računa pa se da bo to vprašanje rešeno že tekom letošnjega leta, tako da bo na prihodnjem zasedanju zastopnikov nasledstvenih držav vprašanje rent in nezadostno zajamčenih državnih dolgov že definitivno rešeno.

O železniških dolgovih se bo vršila na sedanjí konferenci za enkrat le neobvezna razprava, predvsem z zastopniki Češkoslovaške, ki poseduje velik del omrežja bivših avstrijskih državnih železnic in mora zato tudi prevzeti glavni del dolgov Češkoslovaška vlada izvrši najbrže unifikacijo tega dolga in bodo ponudni lastnikom zadolžnic in prioritet češke titre.

RUMUNIJA IN RAZOROŽITEV.

Bukarešta, 23. januarja. v. Rumunski zunanji minister Duca je prejel od Zveze narodov povabilo po katerem naj bi se vsak član obvezal znižati izdatke za armado, dočim se dela za omejitve razorožitve ne končajo. Duca je v pismu odgovoril, da Rumunija načelno priznava sklep Zveze narodov, vendar pa mu zaenkrat ne more slediti, ker stalna nevarnost, kateri je Rumunija izpostavljena, obvezuje vlado, da odreja vse potrebne mere za narodno obrambo.

† GENERAL KUROPATKIN.

Moskva, 24. januarja. a. V vasi Cemfurin o guberniji Pskov je umrl general Kuropatkin, bivši ruski vojni minister in vrhovni poveljnik ruske armade v rusko-japonski vojni. Bil je star 80 let.

TAJNA KOMUNISTIČNA TISKARNA V SOFIJI.

Sofija, 24. januarja. a. V neki kleti je policija izsledila tajno tiskarno, kjer so se tiskale komunistične tiskovine in komunistični delavski list. Našli so tudi pekleni stroj in več revolverjev. V tiskarni so znančili štiri stavce, ki so se policiji uprli a silo. Eden od njih je bil pri tem usmrčen, ostale r t piossumilaw velika.

DRAGINJA V FRANCIJI.

Pariz, 24. januarja. a. Da se prepreči vsako zvižanje cen, je poljedelski minister stavil zbornici predlog, po katerem morajo vsi trgovci in industrijalci naznati vse zaloge kruha in žita, ki jih imajo

Strašna rodbinska tragedija

Družina 9 članov umorjena.

Cagliari, 24. januarja. z. V vasi Jerusu so vdrli sinoči neznanci v stanovanje mizarja Boia, ko so že vsi spali. Umorili so njega in vseh 9 članov njegove družine. Domneva se, da je bil izvršen umor družine iz maščevanja. Orožniki so aretirali nekega mizarja, ki je osumljen, da je bil soudeležnik pri umoru. Zločinci so vrezali enemu izmed umorjenih na čelo globok križ.

KONFERENCA SOVJETSKIH POSLANIKOV.

Pariz, 24. januarja. a. Krasin je odpotoval v Moskvo, da se udeležijo konference poslaničkov sovjetske vlade v inozemstvu.

Borza

24. januarja:

CURIH: Beograd 8,45, New-York 518,10, London 24,855, Pariz 28, Milan 21,35, Praga 15,45, Budimpešta 0,072, Bukarešta 2,75, Sofija 3,75, Dunaj 0,007295.

TRST: Beograd 39,50 do 39,75, Dunaj 0,0340 do 0,0350, Praga 72,25 do 73, Pariz 131,25 do 131,75, New-York 24,20 do 24,30, Curih 467 do 469, dinarji 39,30 do 39,70, 20 zlatih frankov 92 do 93, zlate lire 466.

PRAGA: Beograd 55,275, Dunaj 4,705, Rim 140,25, New-York 30,90. BERLIN: Beograd 6,835, Milan 17,29, Praga 12,54, Curih 60,98.

Brezvestna demagogija škofovega lista z delavskimi in uradniškimi diferencami

«SLOVENE» RADI UMAZANOSTI KLERIKALNE POLITIKE NE PRIVOŠČI DELAVCEM-RENTNIKOM DIFERENC PRI DRAGINJSKIH DOKLADAH. — ČE BI DR. ŽERJAV DIFERENC NE PRIDOBIL, BI ŠKOFOV LIST TUDI RAZSAJAL. — BREZVESTNOST KLERIKALCEV RADI DIFERENC PRI DRAGINJSKI DOKLADAH ZA DRŽAVNE NAMEŠČENCE.

«Slovenec» se silno razburja, da je dr. Rapč obvestil več sto starih delavcev - rentnikov, da jim je po posredovanju Narodnega bloka, zlasti pa po prizadevanju ministra dr. Žerjave, Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu nakazal diferenco draginjskih dokladov po novem in starem v precej visokih zneskih, ki znašajo v nekaterih slučajih tudi več tisoč dinarjev. «Slovenec» psuje radi tega vseprek in «ravi, da hočejo rentniki s tem, da so dobili diferenco, »prodati svoje preprečanje.« Ako bi Žerjavova intervencija ne imela uspeha in bi rentniki diference ne dobili, bi škofov list še razsajal in tesaj dolžil demokrate, da za delavce nič ne store. Klerikalni sploh ni mogoče ustreči, to pa iz enostavnega razloga, ker so brezvestni hujskači, ki vsako še tako dobro stvar zlorabijo za svoje umazane politične namene. Res značilno je za klerikalno moralo, da škofov list rentnikom niti diference ne privošči. Tigri pač niso za rentnike ničesar storili, četudi so jim zadnjič tudi oni radi »lepat-skih obljub« polnili volilne skrinjice. Ker je sedaj dr. Žerjav dosegel to, kar 21 tigrov ni doseglo, je pa ogenj v strehi in taka nevoščljivost.

«Slovenec» tudi piše, da je radoveden, kdaj bodo dobili od dr. Žerjave polobna obvestila, kakor delavci-rentniki glede razlik državnih nameščencev. Na to vprašanje mu povemo, da takega obvestila ne bo, če bodo v Sloveniji tudi 8. februarja izvoljeni po večini kandidati S (trank) L (julskih) S (leparjev). Čim več pa bo Narodni blok dobil slovenskih poslancev, tem prej bo mogel dr. Žerjav — na čegar predor in pritisk je že sedaj ministrski svet sklenil izplačati diference — obvestiti državne nameščence, da so se diference že začele izplačevati. Če kdo, so samo dr. Žerjav in kandidati Narodnega bloka fisti, ki bodo izvajali tudi to perečo zadevo za državne nameščence. Državni uradniki ne morejo pač pričakovati niti najmanjšega priboljška od tigrov. Tera bi se morali zavestati tudi klerikalci, ki vsak dan hujskajo državne nameščence in se z njihovega bednega stanja povrh še norčujejo. Zakaj niste izplačali diference, ko so bili štirje tigri v vladi in ste imeli v državi vsi moč in vso oblast v rokah? Hlavoč! Od dr. Žerjave, ki zanj še poslanec ni bil in jo

vstopil le v volilno vlado, zahtevate, da bi kar čez noč sam popravil vse pogreške, ki jih je zagrešila nad slovenskim ljudstvom čedna družba 21 tigrov in štirih tigrovskih ministrov. Dajte dr. Žerjavu polovico toliko poslanca, kakor ste jih imeli, pa jamčimo, da bodo diference za uradnike izplačane, predno bo «Slovenec» sploh utegnil hujskati. S tem, da hujskate državne nameščence in uganjate demagogijo, dokazujete le to, da uradništvu diference ne privoščite, ker veste, da jih vaši tigri, tudi če bi jih bilo 26, radi svoje brezvestnosti nikdar ne bodo izposlovali.

V ostalem pa naj «Slovenec» raje molči o teh diferencah tudi zato, ker vsako vé, da uganja s tem vitalnim vprašanjem državnih nameščencev le brezvestna demagogija, kakor jo uganja z diferencami, ki so jih prejeli delavci - rentniki. Sedaj škofov list kriči, da uradniki ne dobe diference, če bi jih pa dobili, bi pa zopet kričal, da jim je vlada diference zato izplačala, ker hoče kupiti njih duše in preobrčanje. Ze zadnji trimesečni tigrovski režim — da ne govorimo o predvojnem klerikalizmu — je prepričal vsakega državnega nameščence, da je SLS njegova sovražnica in da je edini spas kar najlažje zastopstvo slovenskih demokratov v Narodnem bloku. Kdor tega ne uvidi, mu ni mogoče pomagati in počakati mora, da bo svojo zmožnost tudi še po 8. februarju čutil na lastni koži. Sedaj ne pomaga nobeno hujskanje, nobeno zabavljanje. Gledati je treba samo naprej in storiti vse, da bo vsaj v bodoče drugače in bolje. Zato pa ho uradništvo in sploh vse državno nameščentvo — ako hoče sebi dobro — 8. februarja šlo v boj za Narodni blok. Ne glede na to, ali je kdo pristal ali ne, oziroma, bi se moral vsak državni nameščence pri teh volitvah zavestati, da je treba dati državi skupščino z enotno in močno delavolno in delazmožno večino; kajti samo na ta način je mogoče, da pride do ozdravljenja države, do zadovoljstva pa vsi njeni prebivalci. Demagogije, pretepanja in rovarjenja je bilo zadnjih šest let dovolj. Država opravičeno pričakuje, da bo po tolikih bridkih preizkušnjah ljudstvo že 8. februarja energično obsodilo one, ki delajo proti njeni konsolidaciji.

Dnevni red mirotvorcev

r. Zagreb, 24. januarja.

Nesojeni prezident hrvatske boljševiško-mirotvorne republike, Stijar Radić, sedi v zaporu kr. sodbenega stola. Celica je značilna in sužna. Gospod predsednik se dviga zjutraj okrog pol osne s kreveta in si za zajtrk pojezi pol litra čaja z domačo slivovko, fantazirajoč ob blede kuhani tekočini v minulih dneh londonskih čajank in o sprejemih pri brbljavi Miss Durhamovi. Zjutraj so časi drugačni, od slavne Radićeve londonske prostosti je ostal le še jutranji čaj z domačo slivovko, londonske salone in interieurje je zamenjala lična celica. . . . O političnih dogodkih doma in v svetu se Radić po zajtrku informira iz blokaških listov, dokler ne pozove preiskovalni sodnik dr. Körbler k zaslišanju, ki se navadno zavleče do polne. Radić odgovarja in govori, govori. Popoldne čita nadalje; dostavlja mu tudi par bolgarskih in madžarskih novin.

Radićeva dijeta je prvovrstna. Opoldne kakor zvečer dobiva poleg juhe običajno pečenko s solato in literček žlahtne zagorske kapljice. Na nogah ima Radić neprestano tiste znamenite copate, za katere ga je policija v Pričevoj palači privlekla na svetlo; običajen pa je čez dan v rjavkast dolg domači povojnik. Kadar mu je posebno dolgčas, odnosno kadar je izredno dobre volje, seže Stijar Radić po tamburici. Pred vrati njegove celice pa mir in strog kakor živ paragraf stoji stražnik, ki samo s svojo prisotnostjo daje Radiću vedeti, da je čudotvorna republika zastala v mogli, nekje na povratku iz Moskve, daleč izven mej naše države, v naši državi pa da se je kajde kakor kdaj uveljavil zakon nerazločljive Jugoslavije, ki jo zlomila palčico nad vsakim razdiralcem njenih temeljev.

Radićevi tovariši, dr. Maček in ostali četvero, so nastanjeni v veliki sobi policijske vojašnice v Vlaški ulici. Drugo nadstropje. Vse sobe so velike in lepe, po 18 neozetjenih stražnikov ima sicer v eni prostora dovolj. Obiski internirancev so dovoljeni ob navzočnosti policijskega uradnika. Najčestje za posetnika sta dr. Ante Trumbić in znani radićevski Goljati dr. Pernar, ki mu je menda dolg čas po nedavno prestatih zapornih dneh. Kadar pride, pozdravi: »Hvaljen Bog, živela republika!« . . . Danes pa mu je policija do nalajnega prepovedala posete. . . . Dr. Trumbić je danes dopolnje dolgo konferenco s svojimi interniranimi klienti

ravnateljstva. Pritožba, ki je vrlo obsežna, priobčnje današnji «Hrvat» na uvodnem mestu.

O splošnih privilegijih, ki jih uživa dr. Maček in tovariši, smo že poročali. Pod njihov sobo marljivo vežba stražarski orkester, ki šteje 24 moč in ustvarja ugodje internaciji žalosnemu vojsku HRSS. Na razpolago jim je stražarska biblioteka, pa naravno tudi dnevne novine. Policija je pohištvo v sobi izpopolnila s tem, da je vnesla nov umivalnik in pisalo mizo. Gosposle pa ugrajajo še malo mizice za tarok, ker, kakor pravijo, ne morejo neprestano le čitati policijske lektire, temveč želijo ubijati urice tudi s partizami taroka. O, da bi bili prej rajši igrali tarok, kakor pa pripravljali bojševiško revolucijo — ne bi jim zlati trebalo čitati Sherlock Holmesa. Zaslavljanje delinkventov in brošuro o znamenitem izveščanju preiskovalnika HRSS, ki jo menda že tudi premore stražarska biblioteka v Vlaški ulici.

Klerikalni zaplotniki

Demokratska stranka prireja po deželi javne shode, na katere ima vsak volivec pristop. Govorniki demokrat. stranke se ne skrivajo za zaprtimi vrati kakor klerikalni kandidati, ki prireajo svoje pičlo obiskane shode v farovških vežah in orlovskih telovadnicah samo svojim izbranim pristajšem. Bistvena razlika med demokratskimi in klerikalnimi shodi je v tem, da nastopajo demokrati povsod odkrito, klerikalci pa se ne upajo pokazati javno, ker vedo, da bi doživeli huda razočaranja.

Niti dr. Korošec se v Ljubljani kot kandidat ne upa nastopiti javno. Zato je ta petek zvečer SLS sklicala v Rokodelski dom samo sestanek ljubljanskih »zaupnikov«, na katerem je poročal dr. Korošec, iz cele Ljubljane so zbornali skupaj kakih 60 ljudi in da je bila mala dvorana Rokodelskega doma bolj polna, se je ta večer preselilo tudi omizje voditeljev SLS iz Unionske kleti v Rokodelski dom. Refren vseh govorov na tem sestanku, ko so pozivali »zaupnike« na agitacijo, je bil: »Delajte Delajte!« Tudi dr. Korošec ni vedel drugega povedati.

Ko so se razhajali klerikalni »zaupniki«, ki imajo na takih sestankih samo pravico kimanja, se je nekdo ležal na ves glas v Komenskega ulici: »Nam pravijo, naj delamo, sami pa niso nič delali in nič naredili! Če bi sami prej kaj delali, bi ne bilo treba sedeti na gonili na delo!« Res, težko je agitirati, če se nima na kaj pokazati. S samim zabavljanjem se tudi ne doseže vsega. Prazne fraze tigrov tudi za plotom ne morejo več ogreti volil-

Klerikalci in delavstvo

Škofov list je res težko razumeti. Skoro polovica večeršnjega «Slovenca» je posvečena dr. Žerjavu. Ker ne more »Slovenec« povedati volilcem, kaj je naredilo dobrega 21 klerikalnih tigrov v poldrugem letu zasedanja zadnje narodne skupščine, napada z neosnovanimi lažmi in natolcevanji ministra dr. Žerjave, ki je pokazal, odkar je v sedanjih vladi, več agilitas in več uspehov v delu za slovensko ljudstvo, kakor pa vsi bivši klerikalni ministri z vsem ostalim Jugoslovenskim klubom vred.

Za agitacijo klerikalcev je značilno, da ne morejo o osebi ničesar povedati, blati jo pa vse, kar naredi dobrega njihov politični nasprotnik.

«Slovenec» se je včeraj spravil na pravilnik za bratovske skladišnice, ki ga je izdalo ministrstvo za šume in rudnike. Ugotovitvi je treba, da je šele minister dr. Žerjav izdal novi pravilnik za bratovske skladišnice, dasi bi klerikalni ministri v prejšnji vladi to že davno lahko storili, ako bi imeli klerikalci res toliko srca za delavstvo, kolikor so ga ravno sedaj pred volitvami odkrili. Ko so bili na vladi, je bilo v njihovih rokah, da rešijo to zadevo, kakor se jim zdi prav. Gospodje pa se za to niso zmenili, temveč so stvar zavlačevali brez potrebe. Sedaj pa, ko jo je rešil drugi in je s tem storjen velik korak naprej, morajo seveda vse oglašati in opljuvati. Delavstvo pa prav dobro vidi, da takozvana klerikalna vlada dela in sporazuma ni prav nič delala. Je torej vse sedanje zahvaljanje brezplodno.

V ostalem pa svetujemo, naj pokažejo klerikalci skrb za delavstvo vsaj v svojih lastnih podjetjih, ako je že niso mogli in znali v socialni politiki in socialni zakonodaji takrat, ko so bili na vladi in ko bi to lahko storili.

Doslej je «Slovenec» vedno trdil, da preganja minister dr. Žerjav samo uradnike in učitelje, včeraj pa poroča, da preganja tudi žandarje. Do včeraj je «Slovenec» le vpil, da vlada dr. Žerjav s pomočjo žandarjev in da če bi teh ne bilo, bi Pribečević in dr. Žerjav že davno izgubila s povrsja. Namesto, da bi se «Slovenec» veselil, da je dr. Žerjav začel »preganjati žandarje«, ki da so njegova edina opora, se še jezi.

Delo SLS pred volitvami in po volitvah

Dr. Korošec: »Glejte in strmite kaj vas čaka, ako nas volite!«

... Brrrrr — pum — pompompom!! Jojmene!

Politične beležke

+ Sodnijsko tigo-sani klerikalni korupcionist. Brezmejna korupcija, ki vlada v klerikalni stranki, postaja vsak dan bolj očita. Bivši minister Sušnik je postal v naši državi zastavonoša korupcije. Proti njemu je bila radi korupcije vložena v narodni skupščini obtožba, o kateri bo razpravljala novo izvoljeni parlament. Proti državnim tatovom pri klerikalnih gospodarskih zavodih, ki so nameravali s prevozniki ogoljufati državno blagajno, je kazensko zasledovanje v teku, goljufija z moko in žitom pa že komisijončno ugotovljena. Zadnji teden je bil postavljen na sravnosti oder Benjamin med kandidati SLS g. inž. Sernek. Pošteni elementi v SLS se očitno zgražajo, da je stranka postavila takega škodljivca javnih interesov za kandidata. Včeraj se je na končala pred senatom ljubljanskega sodišča obravnava proti klerikalnemu voditelju Francetu Beltramu (glej še naše »sodnijsko poročilo«), ki je v klerikalni stranki že leta in leta nosil svetilki zvoncec. Sodišče ga je obsodilo radi podkupovanja uradnih oseb na dva meseca stroga zapor, v katerem bo imel priliko obžalovati in popravljati grehe svoje klerikalne vzgoje. Beltram sicer ni prišel na vislice, kakor je »Domoljub« to zahteval za korupcioniste, dosegel je pa vsaj to, kar mu po pravici gre. Zalostno je le to, da je prišel od klerikalcev prvi v luknjo »mali človek«, dočim se veliki gosposle še sprehajajo na svobodi ter se pripravljajo na novo korupcijo. Vsekako je za moralo klerikalcev značilno, da se hodijo tako radi skrivati žetit k gospe Korupciji, v prilo ljudj pa kamenjajo poštene in zaslužne državljane. Podli hlavoč!

+ Ponoven poskus podlega obreko-vanja. Včerajšnji «Slovenec» pripoveduje, da je moral nosilec liste Narodnega bloka za Ljubljano g. Ivan Mohorič meniti odstopiti svoje mesto v komitetu Južne železnice, kjer znaša dnevnic 100 Din. To »kupčijo« da je aranziral minister Žerjav. Cela vest je uprav podlo podtikanje in obrekovanje. Res je, da je bil sredi januarja imenovan nov komitet Južne železnice, v katerega je poklical g. minister prometa (brez more vednosti!) tudi mene. Ko sem izvedel, da g. Ivan Mohorič, katerega zaslužno delovanje v tem komitetu je gospodarskim krogom dobro znano, ni bil poklican v komitet, sem dal g. ministru svoje mesto na razpolago, ker se nisem hotel izpostaviti niti senci očitka, da je moje imenovanje preprečilo zopetno postavitev g. Mohoriča. Ta korak sem storil v popolnem soglasju z ministrom Žerjavom. Pripominjam še to, da kot član komiteta nisem prejel niti dnevniarja dnevnic ali plače, razven temporarne vozovnice za proge blve Južne železnice, ki pa je ne potrebujem, ker imam kot novinar na razpolago temporarno vozovnico za vse železnice v državi. «Slovenec» podliski me seveda ne vzmira, tja in prav nič se razburja, ter po klerikalni volitvi se avo-jeza

poklica morda še bolj natančno, kakor drugi ljudje, moje konstatacije torej niso namenjene «Slovencu» temveč javnosti, ki bi menila, da je na klerikalnih lažeh le morda nekaj resnice. Dr. Albert Kramer. + «Slovenec» je sam svoje laži demantiral. V včerajšnjem «Slovencu» je med napadi dr. Žerjave tudi ošilek, da se je moka tako potražila, ker je sedanja vlada ukinila znano Sušnikovo narlebo o 40 odstotnem popustu za prevoz žita v Slovenijo, po kateri bi klerikalna Gospodarska zveza na škodo države in davkoplačevalcev zaslužila ogromne milijone. To trdi «Slovenec» na prvih straneh, na zadnjih pa razlaga «Slovenec» gospodarski strokovnjak g. Janko Jovan, zakaj raslojo žitne cene in prihaja do zaključka, da lani pri nas ni samo pšenica rotila izpod navadne srednje letine, kar je brezdomno uplaval na porast cenam žita, ampak da je rasla cena pšenice tudi v Ameriki, kar je moralo imeti za posledice podražanje žita. G. Jovan pravi v «Slovencu», da je vzrok rastočih cen v Ameriki iskati v slabih pšenici letini v Evropi ter navede za primer, da mora Rumunija samo uvoziti pšenico, da se v Južnoslovijski obliki pomikanje pšenice, da ima Italija za Zetino slabšo letino kakor lani in da je Rusija poslana. Tako je «Slovenec» sam svojo laž demantiral, da je podražanje moka povzročilo ukinjenje znane Sušnikove narlebe, a katero so klerikalci hoteli goljufati državno blagajno za več milijonov dinarjev.

+ Izdajica. Zagrebčani so te dni doživeli posebno senzacijo. Po ulicah so kolporterji začeli razprodajati nov list, ki se imenuje »Združena«. List ostro napada politiko Radića, njegovih traktatov in med »zadnjičari« posebno obdeluje zagrebškega župana Heinla. Po tonu, v katerem je list pisan, se da soditi, da je novi list pokrenila skupina delavcev, ki so razočarani i nad komunizmom i nad Radićem.

Narodni blok

VOLILNI SESTANEK NARODNIH ŽELEZNICARJEV.

Klub demokratkih in radićskih železnicaev v Ljubljani vabita železnice — pristane Narodnega bloka na volilni sestanek v sredo dne 28. t. m. ob pol 8. v ljubljanski Kazino I. nadstropje.

Na sestanku poročata ljubljanska kandidata Narodnega bloka gg. Ivan Mohorič in ing. Šapla. Samišleniki železnicaev iz vse proge naj odpoljejo zaupnike.

u— Demokratski shod št. Jakobskega društva. Včeraj zvečer je priredilo Sentjakobsko društvo političen shod, ki je krasno uspel. Prostori v gostilni Kavčič na Privozu so bili nabito polni uradnikov, obrtnikov in delavcev. Shod je otvoril predsednik g. Likozar ter dal besedo ljubljanskemu kandidatu Mohoriču, ki je pojasnil gospodarski program Narodnega bloka. Nato so govorili na-

mestnik kandidata inž. Šapla, obrtnik Rebek ter delavec Karl Oblak. Slednji je ugotovil, da se je arzenal zopet otvoril ter so na ta način dobili delavci delo in zaslužek. Niti klerikalci niti komunisti se niso potegnili za delavce v arzenalu, ki so ostali brez dela. Zato se je toplo zahvalil dr. Žerjavu za njegovo skrb za delavce. Vse navzoči delavci so pritrdili g. Oblaku. Navzoči zastopnik uradništva je konstatiral, da je sedanja vlada samo volilna vlada, ter ni mogla vsled izčrpanih kreditov izplačati diference na plačah. Ko je go spod Mohorič odgovoril še na nekatera vprašanja, je g. predsednik Likozar za ključil krasno uspeši shod.

Po svetu

— Iz rumunskega parlamenta. Dne 26. januarja se sestane rumunski parlament, da razpravlja o novih rakonskih predlogih. V političnih krogih se zatrjuje, da bo združenje Jorgova in Maniuove opozicijske stranke do otvoritve parlamenta že izvedeno.

— Belgijci obnovitvena dela končana. «Times» poroča iz Brusla, da je delo obnovitve opustošenega belgijskega o-ja smatrati kot končano. Ob sklenitvi premirja je bilo v razvalinah 100.000 belgijskih hik; 25.000 jih je bilo do 1. januarja 1925 zgrajenih iznova, tako da je, vtelevši vojaške barake, na razpolago sedaj več stanovanj kakor pred vojno.

— Zenska volilna pravica v Franciji. Francoski zbornici je bil predložen iniciativni predlog strank da naj se dovolj tensem aktivna in pasivna volilna pravica pri občinskih volitvah. Pričakuje se, da bo predlog čimprej vzakonen, tako, da se bodo nova določila uveljavila že pri prihodnjih občinskih volitvah.

— Izstop Costarice iz Zveze narodov. Pariski poslanik ameriške republike Costarice je obvestil generalnega tajnika Zveze narodov, da republika Costarica v zmislu člena 1. poročila izstopa iz Zveze narodov. Ker dolga ta člen, da mora vsak član Zveze svoj namen za izstop prijaviti dve leti poprej, preneha biti Costarica član Zveze narodov šele januarja 1927. Kakor znano je prišlo med Zvezo narodov in Costarico radi vprašanja pripetavanja za izlatke Zveze narodov do gotovih protestov, vsled česar je republika izstopila sedaj generalnemu tajniku kot prispevek za leta 1921. do 1923. okoli 19.000 dolarjev.

— Primo de Rivera o potokah v Maroku. Španski ministri predložili general Primo de Rivera, je po svojem povratku na Špansko izjavil, da se potolaj za Maroko sedaj popolnoma ugodno. Vojski direktorji nikakor še ne misli odstopiti, kar hoče poprej videti sadove svojega dela. Sicer pa ima na svoji strani večina prebivalstva in njegova politika ne odobrava samo pokleni politiki in njihova Anaspis. V španskem Maroku bo v kratkem nastopil popoln mir, kakor bodo državevali val samo prostovolji in dopačini.

Naši kraji in ljudje

Polstoletnica akadem- skega društva „Triglav“

Akademsko društvo „Triglav“, ki je do prevrata imelo svoj sedež v Gradcu in iz katerega je izšel dober del naše inteligence, slavi letos polstoletnico svojega obstoja.

Ta svoj jubilej namerava slovesno praznovati v Mariboru dne 7. marca t. l. V Ljubljani deluje v raznih poklicih mnogo bivših „Triglavov“, ki se go- tovo z radostjo spominjajo onih lepih časov, ki so jih kot mladeniči, polni idealov, preživeli pod okriljem „Tri- glava“.

Vse te vabimo na sestanek, ki se bo vršil v ponedeljek, dne 26. januarja ob 20. v mali sobi restavracije „Zvezda“, da se dogovorimo glede te proslave in naše ideleže.

„Triglav“ nam je nudil v tujini stre- ho in zavetje, v njem smo našli naj- boljšo prijateljstvo, v njem smo preživeli najlepše dni svojega življenja; ču- ti hvaležnosti nas veže, dolžnost nam ve- leva, da se ga spominjamo, ko praznu- jemo svojo polstoletnico.

Vabimo vas vse bivše „Triglavane“ in pričakujemo, da se vsi, prav vsi odzovete temu vabilu.

Ljubljani, 24. januarja 1925

Dr. Alojzij Praunseis,
zobni zdravnik.
Josip Wester,
nadzornik srednjih šol.
Alojzij Gregorič,
pomočnik direkcije pošte in brzojava

Stanojevičeva Narodna enciklopedija SHS

Se vedno opažamo dan na dan, kako nam je treba medsebojnega spoznavanja, kako nam je še vedno potrebno nadaljno izpopolnjevanje v znanju o naši narodni preteklosti in sedanosti. Zato je bila izredno srečna misel beograjskega univerzitetnega profesora Stanojeviča, organizirati izdajo velike Narodne enciklopedije srbsko-hrvatsko-slovenske, ki naj obsega vse, kar je treba vedeti o našem narodu, v obliki triročnega leksikona.

Kaj bo vse obsegala ta Narodna en- ciklopedija SHS, razvidimo najbolje iz projekta, ki ga je profesor St. Stano- jevič izdal pred nedavnim in v kate- rem beremo, da je cilj Narodne en- ciklopedije, podati v skladu z današnjim stanjem znanosti vse, kar se ve in kar je treba povedati o našem narodu in o teritoriju, na katerem stane, v pre- teklosti in sedanosti, v vseh smereh in v vsakem pogledu. V Narodni en- ciklopediji bo v obliki besednjaka pod- posameznimi besedami in poimi (n. pr. Josip Milenko; Jugoslovenska banka, d. d.; Lipik; Monopoli; Muzička škola v Beogradu; premogovniki itd.) popi- sana naša država, zemljišče, na kate- rem biva naš narod, in celotno nje- govo življenje, zgodovinsko, kulturno, politično, gospodarsko itd. Tu bodo po abecednem redu življenjski vseh po- membnejših naših moži in ljudi, tujci, ako so pisali o nas ali igrali kakršnokoli ulogo v življenju našega naroda. Tu bo povsoda zgodovina našega na- roda, politična in kulturna, dalje zgo- dovinna književnost, cerkve, prava, umetnosti, gledališče, političnih strank, in bodo članki o prosvetnih ustanov- ah, o vseh društvi, knjižnicah, mu- zeeh, tu bo razloženo in obratno celo- tna naša državna uredba, promet in vojska, dalje etnografija, narodno go- spodarstvo in finance, trgovina, obrt, kmeti, tvornice, gozdi, rudniki, kopa- nja itd.

Gotovo ni lahka stvar, podati tako vse obsežno, a izredno potrebno in koristno delo. Prof. Stanojevič pa je bil na posel z nenavadno spretnostjo in energijo. Angažiral je za svoj na- del okrog 120 strokovnjakov, povečini profesorjev z beograjske, zagrebške in ljubljanske univerze, razdelil med nje dela iz posameznih panog in sestavlja- je Narodno enciklopedijo se je pri- lela.

Organizacija prof. Stanojeviča je doslej izredno naglo popolno uspeh. Zelo vse gradivo je že zbrano in v tiskem izidu že prvi zvezek tega nepotrebnega dela.

Narodna enciklopedija bo izhajala v zvezkih po 7 tiskovnih pol (112 strani) polnega oktava. Vseh zvezkov bo pri- lično 16 in bodo tvorili dve knjigi. Delo bo izšlo v dveh posebnih izdajah: ena izdaja v cirilici, druga v latinici. Izdajatelj je Bibliografski zavod, d. d. v Zagrebu.

Cena Narodne enciklopedije znaša po 40 Din za vsak zvezek, brez poštni- ne. Kdor se naroči, naj naznani ob-

Najmlajša kino-umetnica

Baby Peggy

moderni družabni drami „Ločitev zakona na polzkušnjo“

25., 26. in 27. januarja

Kino „IDEAL“

enem, katero izdajo želi, ali cirilsko ali latinsko. Na koncu dobijo naročni- ki proti malemu doplačilu še original- ne platnice za obe knjigi.

Z Narodno enciklopedijo se izpolni ena najobčutnejših vrzel v naših do- maćih knjižnicah. Delo bo potrebno povsod in vsakomur; bo moralo priti ne le v vse javne in zasebne knjižnice, marveč tudi v vse urade in pisarne, javne kot zasebne, v vse javne lokale, kavarne, v šole itd.

Podjetnosti in organizatorni sposob- nosti prof. St. Stanojeviča se moramo zahvaliti, da dobimo v kratkem krásno delo Narodne enciklopedije srbsko- hrvatsko-slovenske. Občinstvo pa naj hiti naročati se na knjigo.

Prometne razmere ob meji

Zadnje čase se opaža, da potuje v naše državo in skozi njo vedno manj tujcev. Kdo je kriv temu? Odgovor je enostaven: Naše carinske razmere. Naši severni bra- tje, Čehi, Poljaki, pa tudi Avstrijci in Ita- lijani raje potujejo v Italijo skozi Avstri- jo, kjer postopajo avstrijske carinske oblasti s potniki izredno ljubezljivo, če- sar pri nas žalibog tako pogrešamo. Ko- likor smo informirani, se bodo dosednji tranzitni potniki raje posluževali vožnje v Italijo skozi Avstrijo, kakor skozi Ma- ribor, ker carinske oblasti ne puste v mi- ru niti tranzitnih potnikov in jim razme- reajo vse, ter preobrnejo celo žep. Nastane vprašanje, kdo ima škodo in kdo trpi pri tem na ugledu? Ničče drugi kakor država. Skrajna čas bi že bil, da se pre- neha s šikanami. Zakaj pa gre na Ru- keku in drugod. Zato, kar se merodajne osebe interesirajo za stvar. Pregled v mednarodnem brzojavku naj bi poleg te- ga izvrševali uradniki, ki so zmogni več- jezikov, da se tako izognemo raznovrst- nim opombam in zahtevam.

Policijska je napram potnikom, to mo- ramo resnici na ljubo odkrito priznati, zelo vljudna in ljubezljiva. Edina napaka je morda ta, da človek ne ve, ali ima opravka s kakim komisarjem ali policijs- kim agentom. Kolikor so nam znani predpisi obmejnih policijskih uradnikov, mora nositi vsak v službi uniformo, če- sar pa v Mariboru ne opažamo. To je za potnika, posebno za inozemca jako ne- ugodno, ker ne ve, s kom ima opraviti. Končno svetujemo merodajnim čimtelcem, naj odstranijo od revizij g. 2., poizkus- naja policijskega agenta, ali pa ga za- dostno pouče, kako se je treba obnašati napram ženskem spolu. Upamo, da se ti nedostatk odpravijo in da ne bodo po- trebne intervencije na pristojnih mestih.

Dr. Fr. J.

Stanovanjska anketa v Mariboru

Maribor, 24. januarja.

Mariborski „Straž“, se je zameril naš veliki župan g. dr. Pirkmajer, ker pojmu- je svoj visoki položaj v tem smislu, da dela tudi sam neumorno in nastopa in- iaciativno v najrazličnejših resortih. Na- pada ga radi tega, ker sklicuje tudi en- kete in se resno trudi, da bi v najkrajšem času organiziral mariborsko oblast v pol- nem obsegu. To bi bilo seveda v veliko korist ljudstvu in bi odpadel važen raz- log splošne ljudske nezadovoljnosti, ka- tero sedaj izrabljajo klerikalni listi za strankarsko agitacijo.

Za včeraj popoldne je sklical veliki žu- pan dr. Pirkmajer v posvetovalnico gim- nazije stanovanjsko anketo, katere se je udeležilo blizu 30 najodličnejših zastopni- kov raznih interesentov; za mariborsko mestno občino župan dr. Leskovar, pod- župan dr. Lipold in dr. Jerovešek, za po- kojniški zavezi inž. Suklje, za delavsko zbornico P. Uratnik, za zvezo industri- jalcev dr. Pipuš in ravnatelj Križnič, za vojaške oblasti polk. Nikolič, zastopnik trgovske in obrtniške zbornice, zastopniki mariborskih denarnih zavodov, obeh stav- benih združenj, arhitektov in dr.

O posameznih točkah dnevnega reda se je po temeljitih kratkih referatih g. velikega župana o vzrokih zastoja gra- dbenih akcij in pomanjkanju v Mariboru, o potrebnih novih zgradbah v Mariboru, v bližnji bodočnosti, o načrtih za omiljenje stanovanjske bede, razvila nad štiri ure trajajoča stvarna debata, ki je podala toliko zanimivih podatkov, da v kratkem časniškem poročilu ni mogoče vsega na- vesti. Za rešitev vprašanja stanovanjske- ga zakona se je sklenila posebna enke- ta, ki se naj sestane v Ljubljani in bo stavila svoje predloge komisiji pri mi- nistrstvu pravde, kako naj se v teku nekaj let likvidira obstoječi stanovanjski zakon. Ker v posameznih okrajih (Ptuj, Celje, Brežice, Ormož, Rogatec) znaša hišnona- jemninski davek z občinskimi in okrajni- mi dokladi več nego dobi hišni gospo- dar na najemni, se priporoča, naj se davčna politika tako usmeri, da ostane hišnemu gospodarju vsaj polovica preje- te najemnine. Nove zgradbe se cprostito tu- di vseh občinskih doklad. Ker so v bližnji bodočnosti potrebne v Mariboru nove zgradbe, za urade finančne oblasti in- špekcijske, za policijsko ravnateljstvo, za državno kmetijsko in gozdarsko srednjo šolo, za državni kolodvor in carinarno, za urade oblasti samouprave in stano- vanjske hiše z najmanj 350 stanovanji, ker bo pritok uradništva z družinami velik, se izvoli posebna odbor (g. veliki župan

in finančni ravnatelj dr. Povalej za drž. upravo, podžupan dr. Lipold za mestno občino, mestni stavbenik Glaser, inž. Su- klje, dr. Pipuš, Filip Uratnik in trgovec Weixl), ki naj izdela konkretne predloge, da se zagotovi finančna stran gradbene podjetnosti. Od strani velikega župana, mestne občine in komande mesta se po- krene akcija radi odkupa vojašnic po vojnem erariju, kupnina pa se naj porabi izključno v gradbene svrhe. Veliki župan pozove osrednji urad za zavarovanje de- lavcev in železniško upravo, da začne tudi v Mariboru graditi.

Z odobravanjem se je vzelo na znanje da še tekom tega leta zgradi pokojniški zavod palačo s 30 stanovanji, po izjavi inž. Jelenc pa je možno zgraditi v bivši dragonski vojašnici, last Slavenske ban- ke, 122 stanovanj, ako se zagotovi 5 mi- lijonov gradbenega kapitala. Po izjavi žu- pana dr. Leskovarja, da mestna ob- čina pripravljena graditi, ako se ji po- sreči dobiti večje inozemsko posojilo.

Beltramovo zaslužen plačilo

Dva meseca poostrene ječe.

Včeraj se je moral pred senatom Ljub- ljanskega deželnega sodišča zopet zagovarjati znani klerikalni hujskač, upokoje- ni železničar France Beltram iz Grosup- lja. Da Beltram ne „špara“ jezika je raz- vidno že iz dejstva, da je bil petkrat ob- sojen radi žaljenja časti in obrekovanja. V svoji ambicioznosti in da bi žel uspeh ter s tem imponiral svojim backom, pa je napravil lansko leto še večjo nerod- nost.

Obtožnica ga namreč v tem slučaju dolži podkupovanja uradnih oseb. Nekaj vasi v okolici Grosuplje je zaprosilo, da se izpelje grosupeljski vodovod tudi do okoliških, to je njihovih hiš. Za napela- vo vodovoda do svojega podjetja pa se je zanimal tudi tovarnar A. Sinkovec v Grosuplju, ki je potreboval vodo, ne mo- rda v kake industrijske namene, marveč kot pitno vodo za več kot 100 svojih uslužbencev.

Dne 2. maja se je vršil na licu mesta komisijonalni ogled. Komisijo so tvorili okrajni glavar dr. Klobčič, inženjer Pe- trič in srezki zdravstveni referent dr. Živko Lapajne. Kot zaupnik petih okoli- skih vasi pa je prišel Beltram. Komisija je takrat odločila, da je dovolj vode za okoliške vasi in tudi za Sinkovca, ako se pritegne moč še nekaterih studencev in da morajo iz zdravstvenih ozirov do- biti vodo tudi Sinkovičevi ljudje, ki so bolj potrebni zdrave pitne vode, kakor Živka. Temu se je pa iz bog zna kakšga razloga upiral Beltram. Prodrl je seve- da stališče komisije in se je sestavil to- zadevni zapisnik.

Naslednjega dne pa Beltramu hišica ni dala miru in se je odpeljal v Ljubljano. Tamkaj je obiskal najprej dr. Živko La- pajne in se pripravil, če bi bilo mogo- če stvari prenaraditi v smislu njegovega predloga v zapisniku, da se Sinkovec ne da vodo. Dr. Lapajne ga je seveda pri- mereno zavrnil in Beltram je odšel k vra- tom. Nato pa se je nenadoma vrnil in izročil g. zdravniku zaprto kuverto, re- koč, da mu to pošilja neki Adamič iz Pra- preč pri Grosuplju. Ko je dr. Lapajne kuverto raztrgal in videl notri 1000 Din bankovec, mu je vrgel vse skupaj nazaj in pokazal vrata. Beltram pa ni izgubil korajže in zaupanja v podkupljivost

uradnih organov. Šel je še k okr. glavar- ju dr. Klobčiču, se mu lagal, da je s g. zdravstvenim referentom že nekaj „gu- voril“ in napravil isto kot pri prvem. Dr. Klobčič ga je razumljivo nagnal kakor preje dr. Lapajne. Temu je sledila nato anonimna ovadba Beltrama sodišču.

Obtoženec se je hotel zagovarjati, da je prinesel denar samo kot nekako na- domestilo za to, ker člani komisije niso bili takrat pogoščeni. Takega naivnega zagovora pa senat ni smatral verjetnim in je obsodil Franceta Beltrama, ker je za- grešil hudodelstvo § 105. in § 311. na dva meseca poostrene ječe.

Kovanje dinarjev

Kakor smo že svoječasnoro poročali, je naša vlada sklenila z neko francosko- belgijsko kovnico denarja pogodbo glede kovanja dinarjev po 50 par, in po 1 in 2 dinarja. V smislu pogodbe mora biti pr- va partija denarja izročena do 1. junija ostanek pa v roku osmih mesecev. S prvo pošiljativjo debelega denarja bo spravl- jen v promet tudi drobšč po 5 in 10 par, ki je bil skovan že leta 1920, a iz raznih vzrokov še doslej ni bil spuščen v pro- met. Kovani denar po 25 par pa očitno- no sploh ne pride v promet, kajti zlitina, iz katere je sestavljen, predstavlja večjo vrednost, kakor 25 par.

Novi dinarji bodo imeli enako obliko, kakor srbski srebrni denar iz leta 1915. Kraljeva slika se izdeluje pri ravnatelju francoske državne kovnice v Parizu. Za časa svojega zadnjega bivanja v Parizu je kralj pregledal to delo, ki se mu je nenavadno dopadlo.

Po čl. 286 finančnega zakona za leto 1924/25 je določeno tudi kovanje zlatega denarja: milijon cekinov po 20 Din. Za kovanje tega denarja se bo uporabilo državno zlato, ki se nahaja v Narodni ban- ki. Kdaj prično kovati naše cekine, še ni sklenjeno, pričakuje pa se, da pride to vprašanje na dnevni red šele potem ko bo končano kovanje drobiža.

Iz savskih valov pred oltar

V sredo zjutraj sta opazila dva prista- niška delavca v Beogradu pri gornjem savskem mostu deklico, ki je tekla po Topčiderski cesti proti Savi. Sumila sta takoj, da namerava izvršiti samomor, in sta ji zato sledila. Še predno pa sta neznan- ko dohitela, je ta že skočila čez ogr- jo in potem naravnost v savske valove. Eden izmed pristaniških delavcev je sku- šil takoj za njo in jo skušal rešiti. Ne- znanka se je obupno branila in pričela celo daviti svojega rešitelja, tako da sta bila oba v resni nevarnosti. Na pomoč je prihitel tudi drugi delavec, vendar pa se je obema posrečilo spraviti deklico na obrežje šele potem, ko se je že one- svestila. Odnosila sta jo nato na policijski komisariat v Topčider, kjer je prišla kmalu zopet k zavesti, vendar pa ni ho- tela ničesar izpovedati.

V neopaznem trenutku pa se je ne- znanka nenadoma izmuznila iz stražnice in zdirljala vnovič proti Savi. Za njo je odhitelo več stražnikov, ki so pozvali tu- di pasante, naj jo ustavijo. Mimo prih- ajajoči delavci so jo v resnici ustavili, na- kar je bila vnovič odvedena na komi- sariat. Tamkaj je pozneje izpovedala, da je Justina Stankovič in da je bila od svo- jih staršev prisiljena, da se v nedeljo po roč z nekim gostilničarjem, čeprav je bila že dolgo tajno zaročena z nekim ključavničarskim pomočnikom. Njen oče in mačeha pa sta kljub temu neprestano silila v njo in zahtevala, da mora na vsak

Kino „Ljubljanski dvor“
Telefon 730

Danes: smeh na smeh HARROLD LLOYD

Mladini je vstop dovoljen samo k predstavam, ki koutajo po 8 uro večer.

Predstave: ob nedeljah ob 11, 3, 5, 6, 8, 10 in 9. uri; ob delavskih ob 4, 6, 8, 10 in 9. uri.

način poročiti gostilničarja, ki je sicer bogat, a tudi star. Zato je sklenila, da si raje vzame življenje, kakor da postane nezvesta svojemu zaročencu.

V sredo zjutraj je odšla proti progi, ki vodi iz Beograda do Topčiderske postaje, ter hotela skočiti pod vlak. Cakaia je dolgo in dolgo, a vlaka ni bilo z nobeno strani. Radi tega se je hotela izročiti mrzlim savskim valovom.

Policijski komisar je pozval starše deklice, ki so med tem že zvedeli za sa- momorilni poskus svoje hčerke in so pri-šli popolnoma preplašeni na policijski komi- sariat, kjer so bili mnenja, da je hčer- ka že mrtva. Ko pa so jo zagledali še živo in samo premočeno in blede od razburjenja, se je njihov strah izpreme- nil v srčno veselje. Oba so obile solze in radostno sta privolila v poroko hčere s ključavničarskim pomočnikom. Da je bila igra še učinkovitejša, sta oče in ma- čeha prosila policijskega komisarja, da bo šel za pričo k poroki, v kar je ta drage volje privolil.

Kje je deček?

Poročali smo v našem listu z dne 22. t. m., da se pogreša že od torka 20. t. m. 13letni deček Oskar Schiller, sin zaseb- nega uradnika v Ljubljani. Imenovani se do danes še ni vrnil in se tudi nič ne ve o njem. Običen je v modro mornarsko obleko z dolgimi hlačami, rujavo zimsko suknjo, sivim volnenim šalom okoli vra- tu in na glavi karirasto svitlo športno čepico. Deček je slaboten in bledolice, ima pa izredno rudeče ustnice. Starši pogrešanega fanta so silno obupani in pro- sijo vsakogar, ki bi o imenovanem kaj vedel, da blagovoli to sporočiti na na- slovo Oskar Schiller v Ljubljani, Franči- škanska ul. 2, 4. nadstropje, desne stop- nice.

Razkritje dvojnega morilca

Dne 6. decembra 1922 je bil na cesti med Novim Sadom in Jarakom izvršen dvojni roparski umor, ki je izzval svoje- časno veliko senzacijo. Šele sedaj, torej po več kakor dveh letih, je mogla poli- cija priti zločinu na sled.

Zletni Milorad, sin posestnika Letića, je pridal dne 6. decembra 1922, na novo- sadskem sejmu dve pitani svinji. Opoldne se je vračal z vozom v spremstvu hlapca Cvekanova domov. V bližini policijske vojašnice v Ceneju pa so našli nasled- njega dne oba mrtva v cestnem jarku. Po poročilih očitno je pri Aleksandrovi prekopu prošil neznan moški v sivi vo- jaski bluzi in ovčji kapi Letića, da bi ga vzel v voz. Letić mu je ugodil in ga spre- jel v zadnji del voza, dočim je sam a hlapcem sedel spredaj. Po ugotovitvi po- licijske komisije je neznanec napadel, oba od zadaj in ju umoril. Oba sta dobila strele v glavo in sta bila na mestu mrtva. Izkupiček za prašiča, 7700 Din, ki jih je imel Letić v notranjem žepu suknjice, je morilec odnesel s seboj.

Poizvedovanje za morilecem je bilo ta- krat breuspešno, ker nihče ni poznal mo- rilca. Po dveh letih pa je policija morilca prišla sedaj vendar na sled. Kmet Rado Brzak, ki je videl Letića usodnega dne, je prišel maja 1924 radi nekega delika v zapore novosadskega sodišča, kjer je na veliko začudenje opazil v svoji celici 28- letnega svojega rojaka Stojana Nešića, v katerem je z vso gotovostjo spoznal ta- kratnega sopotnika Letića in Cvekanova. Vendar pa je o svojem razkritju molčal in naznanil slučaj policiji šele potem, ko je bil izpuščen iz zapore.

Nešića so prepeljali med tem v Zagreb, kjer se je istotako moral zagovarjati ra- di več zločinov in so ga na prošnjo no- vosadske policije šele te dni prepeljali zopet v Novi Sad. Tu so ga konfrontirali z Brzakom in še z drugo pričo Miodra- govčević, ki sta z vso odločnostjo izja- vila, da je bil on dotični nepoznan Leti- čev sopotnik. Nešić sicer odločno zanika dejanje, vendar pa je pričakovali, da bo policija kmalu zločila njegovo trdovrat- nost.

AVTOMOBILNE VOZNJE

znatno znižane cene.
Avtotaksi št. SL. 432, 684, 490, 481, vozijo
kilometer à 6 Din
Stojišča pred hotelom Slon in Union
Naročila sprejema JUGO-AVTO
Telefon 236. 183

OBLEKA
NA
OBROKE
MESTNI TRG 3
O.B. ERNATOVIC

Ali ste že poslali na-
ročnino za „Jutro“?

„Protestiram proti nasilju! Priročim se pri opozicijskem bloku! Lepa svo- boda je to! — je rjul razbojnik Rutoglav, ko so ga aretirali.“

Lastnik in izdajatelj Konzer-vij «Jutro»
 odgovorni urednik Fr. Brozovič
 Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Odliskovanje zaslužnih slovenskih gasilcev

Kakor smo poročali, je Nj. Vel. kralj odliskoval veliko število zaslužnih slovenskih gasilcev.

Za 40 in večletno vestno službo gasilski ideji so odliskovani z zlato medaljo za državljanske zasluge sledeči gg.:

Škofljica pri Ljubljani: Franc Lampič. **Studeneč-Ig pri Ljubljani:** Ivan Skraba, Franc Ivanco, Anton Zrime, Franc Kus. **Dolenji Logatec:** Franc Rehberger, Franc Novak, Andrej Baje, Matija Krišaj, Anton Križaj, Valentin Verbič, Franc Pečkar, Ivan Pečkar, Franc Avanco, Anton Zrime, Franc Kus. **Metlika:** Anton Trček, Marko Zugelj, Franc Prus, Ivan Škof. **Trebnje:** Viljem Tomič, Friderik Pečari, Janez Skrajnar, Janez Pprar. **Videm ob Savi:** Franc Kužnik, Anton Omerzu. **Škofja Loka:** Blaž Čemažar. **Borovnica pri Ljubljani:** Ivan Leber, Mihael Mavec, Ivan Telban, Valentin Fortuna, Jožef Pirc. **Horjul pri Ljubljani:** Jožef Škof, Janez Vrbovec, Anton Filipič. **Vrhnika:** Anton Iglič. **Sv. Trojica v Slov. gorah:** Karol Horvat, Anton Kolar, Karol Kirdisch star., Ludvik Kozar. **Libelče pri Prevaljah:** Franc Kurtev. **Marenberg:** Vendelin Lešnik. **Slovenji Gradec:** Anton Petričnik.

Za 25letno delo v gasilski službi so odliskovani s srebrno medaljo za državljanske zasluge gg.:

Grosuplje pri Ljubljani: Leopold Hudč. **Škofljica pri Ljubljani:** Vinko Ogorelec, Jernej Dolenc, Anton Skubic, Franc Skubic, Franc Jamnik, Ivan Gurbas, Josip Kastelic, Janez Ahlin, Josip Toni. **Šmarje pri Ljubljani:** Janez Gliha, Josip Hočvar, Franc Janežič. **Studeneč-Ig pri Ljubljani:** Edvard Avanco, Ivan Zeleznikar, Josip Kozin, Anton Zeleznikar. **Komenda pri Kamniku:** Josip Kern, Mihael Stele, Franc Kunzel, Janez Lah, Janez Glavač, Janez Juhant, Franc Jenko, Martin Kern, Andrej Mejač, Franc Sršen, Anton Sršen, Franc Mar, Jožef Juhant, Alojz Stele, Franc Juhant. **Menzaj pri Kamniku:** Ivan Srčnik, Franc Ručigaj, Franc Lah, Janez Novak, Ignacij Janković, Andrej Lah, Franc Osredkar, Anton Koželj, Jožef Vahar. **Moravče pri Kamniku:** Janko Toman, Ivan Lavrač, Franc Orehek, Josip Slibar, Franc Otolani, Blaž Vehovec, Janez Vesel, Franc Poznič, Peter Janežič, Janez Cerar. **Dol pri Ljubljani:** Franc Simenc, Ivan Grad, Josip Reich, Ivan Grad, Ivan Velepec, Ivan Simenc, Valentin Simenc, Josip Slovnik, Ivan Goslinar, Janez Aleš. **Kranj:** Ivan Rakove, Josip Bajt, Anton Soklič, Janko Zebre. **Predvor pri Kranju:** Matija Rozman, Mihael Polajnar. **Šenčur pri Kranju:** Franc Perdan, Jakob Verbič, Franc Svetel, Alojz Svetel, Anton Molj, Franc Logar. **Trzin:** Jurij Sitar, Ignacij Čadež, Kristjan Ahačič, Ivan Ahačič, Rudolf Pregelj, Litija: Ivan Dobrava, Peter Jereb. **Šmartno pri Litiji:** Ivan Ilvar, Franc Jeriha, Ivan Robavs, Jakob Groznik, Jakob Skoda, Franc Ilvar, Franc Vozel, Martin Predlogar. **Ljubljana:** Matevž Kemperle, Ignacij Kvas, Leopold Zorž, Ivan Sever, Anton Kavčič, Rudolf Kolesa, Franc Barle, Ivan Breskvar, Josip Turk, Ivan Zupančič, Anton Zgonc, Anton Zdravič, Franc Florjancič, Ivan Cotman. **Sp. Šiška pri Ljubljani:** Ivan Rojina, Lovro Bernik. **Moste pri Ljubljani:** Anton Skoda, Andrej Svetek, Ivan Kovič, Ivan Ramovš. **Štepanja vas pri Ljubljani:** Peter Anič, Alojz Luknar. **Vevče pri Ljubljani:** Alojz Fink, Franjo Mihelič, Franjo Cankar, Franjo Tolmajnar, Ivan Trtnik, Ivan Erbežnik, Ivan Kozelj. **Dolenji Logatec:** Luka Lenarčič, Franc Maček. **Gornji Logatec:** Ivan Rihar, Ivan Marinko, Ivan Petek. **Rovte nad Logatecem:** Franc Kogovšek, Matevž Trček, Jakob Felkovek, Jakob Kunc, Janez Lukar. **Ziri:** Franc Mlakar, Franc Strel, Anton Bozaj. **Metlika:** Jožef Stupar, Anton Gušča, Jožef Kompare, Franc Weiss, Ivan Jeina, Franc Barbič, Jožef Jutraš, Jakob Ivančič, Ivan Jaklič, Anton Sušec, Alojz Navratil. **Bizeljsko pri Brezicah:** Andrej Kocjan, Franc Lipaj. **Kško:** Anton Omerzu, Lovrene Ologovšek, Karol Černič. **Rajhenburg:** Jožef Kreul, Franc Serbec, Mihael Sajovec, Anton Blatnik, Anton Petrac, Franc Hlebec, Mihael Vurkovič, R. mund Danko. **Videm ob Savi:** Franc Kozole, Franc Hrbinc, Anton Škerbec. **Bežunje na Gorenjskem:** Valentin Zavrli, Avguštin Maher, Anton Tavčar, Anton Horvat. **Bolhinja Bela:** Anton Ravnik, Mihael Ravnik. **Brezica na Gorenjskem:** Janez Pinžgar, Franc Papler, Alojz Rakar, Franc

Dovje na Gorenjskem: Franc Rabič, Kristjan Setina, Alojz Lautičar, Matevž Dovžan. **Gorje pri Bledu:** Jernej Kobal, Tomaž Ambrožič, Franc Zemva, Janez Pogačar, Jakob Kunstelj, Jožef Pristov, Jožef Smolej, Franc Zemva. **Jesenice na Gorenjskem:** Karol Neuman, Ivan Vilman, Miha Sronc, Simon Krive, Ivan Repe, Ivan Grum. **Mojsтана na Gorenjskem:** Jožef Košir, Martin Peternel, Jernej Kosmač, Gregor Klančnik, Jožef Košir, Filip Košir, Janez Rabič, Franc Lah, Gregor Lah, Janez Klančnik, Matevž Ancelj, Klemen Hlebažne, Peter Rabič, Jožef Vilman, Janez Rabič, Janez Lavtižar, Andrej Janša. **Radovljica:** Ivan Pogačnik, Anton Fister, Ivan Valand. **Rakeče na Gorenjskem:** Jakob Benet, Lovro Matjž, Jožef Petrič. **Dobropolje - Videm:** Miloš Kavčič, Dolenja vas pri Ribnici: Franc Merhar, Jožef Gorše, Josip Ozimek, Josip Greinar, Franc Klun. **Loški potok:** Ivan Lavrič. **Ribnica na Dolenjskem:** Franc Deržar, Ivan Lesar, Ivan Petek, Ivan Sušnik. **Sodražica:** Jakob Perdan, Franc Štupica, Anton Lovrenčič, Jurij Vesel, Josip Obrstar, Anton Lesar, Ivan Os'erman, Franc Mikolič, Jakob Levstek, Janez Štupica, Janez Belaj, Andrej Arko, Ivan Kovčič, Ivan Štupica, Franc Fajdiga, Ivan Vesel. **Velike Lašče:** Ferdo Doganec, Franc Glavan, Ivan Hočvar, Ivan Skender, Matevž Vesel, Ivan Zakrajšek. **Gameljane pri Ljubljani:** Francišek Traven, Franc Juvan, Franc Virk, Janez Nahligal, Martin Dečman, Janez Novak. **Gumelje nad Ljubljano:** Franc Štrukelj, Vid Mihar. **Pirniče nad Ljubljano:** Matevž Merjašec, Valentin Polak, Jožef Petač. **St. Vid nad Ljubljano:** Franc Bernik, Lovro Porenta, Janez Štrukelj, Franc Gregorin, Lovro Škof. **Taren nad Ljubljano:** Mihael Robas, Josip Bravhar, Franc Čedilnik, Josip Slavec, Anton Čizman, Franc Šuštaršič, Janez Smole, Andrej Tomšič. **Vikmarje nad Ljubljano:** Jožef Arhar, Janez Tome. **Škofja Loka:** Friderik Kramer, Ivan Kavčič, Franc Piškur, Ivan Sušnik, Franc Jesenovec, Simen Logonder, Franc Rabič, Janez Gaber, Alojz Jaklič, Matevž Jugovec, Franc Primožič. **Zelezniki na Gorenjskem:** Gabrijel Thaler, Lovro Spendal, Mstaj Tavčar, Matej Prezelj, Martin Čemažar, Matej Pegam, Janez Petrač, Gregor Demšar, Franc Dolenc. **Borovnica pri Ljubljani:** Franc More, Franc Trojer, Jožef Zalar, Anton Drašler, Franc Bizjak, Andrej Žerjav, Janez Mavec. **Horjul pri Ljubljani:** Janez Jama, Anton Korencan. **Šenčur pri Kranju:** Janko Čebšek. **Vrhnika:** Janez Volč, Alojz Resnik, Jaki Volč, Franc Hojan. **Hrastnik:** Peter Bauerheim, Jernej Hrup, Ivan Sorčan. **Trbovlje:** Sebastijan Jager. **Dovje na Gorenjskem:** Franc Jakelj. **Gornja Padolina:** Josip Koler, Ivan Felkonja, Blaž Minarič, Peter Preindl. **Hrastje Mota, Ština-Radenec:** Franc Jurkovič, Alojz Kovčič. **Orehovi:** Franc Vračko star., Franc Vračko ml., Ludvik Minarič, Jožef Lipič, Jakob Lipič, Peter Lipič, Alojz Krofi, Ivan Izgolič, Peter Veberič, Franc Kaučič, Anton Simončič. **Sv. Trojica v Slov. gorah:** Ferdinand Milnerič, Avgust Rozman, Janez Poločnik, Jožef Horvat, Franc Rauter, Janez Vogrin, Janez Horvat, Matija Čeh. **Gornji grad:** Franc Volovšek, Janez Račun, Anton Bezovšek, Anton Rojten, Ivan Presečnik, Franc Bezovšek. **Rečica ob Savi:** Zdravko Deleja, Franc Štiglic, Ivan Rosenstein, Josip Petrin, Anton Venek, Josip Štiglic. **Motnik:** Gabrijel Brvar, Jožef Cene, Jožef Mejač. **Draževgrad:** Jurij Abraham, Pavel Ponedeljak, Matevž Pajer, Jakob Taler, Ivan Vasle, Kajetan Wolf. **Libelče pri Prevaljah:** Pavel Nacensnik, Jakob Dobrovnik, Franc Stifter, Valentin Sobelj, Ivan Srebotnik. **Štrelja vas pri Ljutomeru:** Marko Sever, Mihael Kikec, Jožef Akerman. **Hoče pri Mariboru:** Jožef Pfeifer star. **Roče pri Mariboru:** Avgust Bečela, Franc Eigner, Alojz Fras, Ivan Pšunder, Franc Repolusk, Miha Serne, Tomislav Stani, Matevž Škarič, Herman Stane. **Slovenska Bistrica:** Ignacij Čedovnik, Franc Pekonja, Karol Kuvčič star., Ludvik Lorber, Henrik Matuš, Matija Pečauer, Jakob Gradišnik. **Sp. Polkava pri Mariboru:** Engelbert Sicherl, Mihael Ceder, Jožef Pučnik, Mihael Gmeiner, Stefan Steinberger, Matija Esich, Ivan Dobnikar, Filip Rolari, Matija Batier, Franc Kandler, Franc Erker. **Hardek pri Ormožu:** Fran Hanželič, Anton Porekar, Jakob Kociper, Franc Kociper, Jakob Novak, Matija Srebotnik, Fran Megla, Jurij Zaidarič, Fran Miško. **Središče ob Dravi:** Franjo Luknič, Franjo Lesnikar, Jakob Dogša, Jakob Ozimek. **Marenberg:** Aleš Ot, Anton Brilej. **Slovenji gradec:** Florijan Hirschmugel,

Vuhred: Pongrac Holderjan, Alekš Praprotnik. **Sv. Jur ob Ščavnici:** Anton Vogrinec, Janez Kolar, Franc Pomor, Vadoslav Nemeš, Alojz Korošec, Franc Domejko, Franc Hole.

Sokol

Sokoški prapori

Ze na pretn. sokolskem saboru v Novem Sadu 1.1919, ko se je ustanovil JSS, je bilo govora tudi o sokolskih praporih. Izrekla se je želja, da bi se izvršili primerni predpisi za enotne sokolske prapore, ki naj bi odgovarjali sokolski ideji, umetniškimi zahtevam pa tudi naši narodni umetnosti. V praporih naj bi bila izražena tudi misel državne in narodne edinstvenosti. Mroga sokolska društva so si nabavila, nekatera pred vojno, druga tudi šele po vojni, dragocene prapore, ki pa mnogokrat ne odgovarjajo niti eni niti drugi zgoraj označenih zahtev. Velike vsote, ki so bile izdane na ta način za prapore, so bile tako rekoč zapravljene, ker nimajo prapori nobene umetniške vrednosti pa tudi simbol, ki naj bi ga izražali, jim manjka. Sicer se nam zdi, da naj bi bila sokolska društva glede nabave praporov na stalničen varčnosti. Zakaj resnično škoda je, ako si društva — zlasti ona, ki se borijo s financami — nabavljajo drage prapore, za najpotrebnejše sokolske potrebe, n. pr. za dobro telovalno orodje pa nimajo sredstev, da bi si jih omislili. Drugače je, ako društvo prapor kdo podari, kar se pogosto dogodi, pa tudi tedaj naj bo prapor solidno in ne predrago ceneno delo.

Glede sokolskih praporov predpisi doslej niso bili izdani. Po drugem saboru, na katerem je sokolska organizacija dobila trdne temelje in se je marsikaj razčistilo, so prišla vsa še neresena vprašanja pred oči in izkazalo se je, da je ta način dela naprimerljivi in da vodi najhitreje do uspehov. Tako je bil vzpostavljen tudi odsek, ki je imel nalogo izvršiti predpise za sokol. prapore. V odsek, ki mu predseduje hr. Marolt, so bili pozvani strokovnjaki iz umetniških krogov, izmed katerih so bili zlasti Mani "Prohude" častno zastopani. Ta odsek je sedaj končal svoje delo in predložil svoje zaključke savarnemu starištvu, ki jih je odobrilo. S tem je sokolska organizacija dobila širok okvir predpisov za prapore, ki bodo kolikor toliko enotni a vendar obenem tudi različni in bodo odgovarjali umetniškimi predpisi in izražali sokolsko idejo.

Velikost članskih praporov je določena 110 cm v kvadratu, za naraščajoče prapore pa velja mera 80 cm v kvadratu. Vsek sokolski prapor naj poleg pravih sokolskih emblemov izraža tudi državno in narodno edinstvo ter naj po svojem obližju priča, iz katerega kraja je doma. Zato naj ima na eni strani sokolski znak z imenom društva, na drugi strani pa pišča sokola, okrog katerega se vije državna trobojnica in, če želi društvo, tudi plemenska trobojnica. Vse to naj bo za vse prapore enako. Vsi ostali okrasji pa naj bodo sestavljeni iz ornamentov, povzetih na narodnih motivih, ki so karakteristični za dotični kraj. V tem pogledu imamo na izjeto umetnikov in zbirateljev narodnega blaga že toliko gradiva zbranega, da se bodo lahko za vsak sokolski prapor sestavili značilni okrasji. Odsek je obenem sklenil — in to je najvažnejše — da bo vsem društvom posredoval tovrstne načrte, ki bodo odgovarjali umetniškimi predpisi in narodni ornamentiki. Načrte bo izločal odsek brezplačno ali proti malenkostni odškodnini, nekaj prav lenih načrtov ima že izdelanih. Vseke sokolsko društvo pa je obvezano, da pošlje svoj načrt savarnemu starištvu v odobrenje, da se s tem uvede enotnost v smislu sklepa odseka. Priporočila se za prapore bodo platno, ki je jako trpežno, v primeru pa, da društvo želi svileni blago, pa naj bo isto na eni strani belo na drugi rdeče.

Tvrdka Našhuda v Ljubljani, Sv. Petra cesta, ki se peča z izdelavo takih predmetov, se je obvezala, da bo izdelovala sokolske prapore po teh načrtih po zmernih cenah.

Sokolsko društvo v Šoštarju vabi na svoj redni občni zbor, ki se vrši v petek, 30. t. m. ob 8. uri zvečer v Sokolskem Domu. — Igra števček Andrejčeka se na splošno zahteva ponovi in sicer, ker je dvorana ob dolgih dnevih že oddana, v nedeljo, dne 15. februarja ob 3. uri popoldne.

Kandidatstvi sestaneč članstva Sok. društva v Mariboru v sverho doložite hr. kandidatov za nedeljni občni zbor se je vršil v zgornji dvorani Graške kleti v četrtki zvečer ob mnogobrojni udeležbi. Vendar smo pogrešali veliko število onih zreljših članov, ki so sicer povsem našli, pa stoje vedno le ob strani in nikakor ne posejajo aktivno v naše delovanje. Po stavljenih predlogih in kratkem razgovoru je bila konala v bratskem sporazumu sestavljen lista bratov, ki naj v bodočem poslovnem letu vodijo društvo. Daljša debata se je razvila o ustanovitvi gospodarskega odseka, ker so bila mnjenja zlasti glede določanja odseka zelo delena. Končno so se načelno skleneno, da se ustanovi gospodarski odsek v smislu od Saveza slovenskih pravilnika. Pri današnji silni medsebojni razdiranosti našega plemena in naroda vzpirljivo taki v popolnem bratskem sporazumu izvedeni zbor prav blagodejno. Priča so, da boji naše Sokolstvo svojo pravo pol-

Sport

Ljubo Vidmajer

Ljubljence naše sportne publike, g. Ljubo Vidmajer, je včeraj zapustil Ljubljano. Njegovo sportno delovanje za časa njegovega 13letnega bivanja v Ljubljani je bilo tako plodonosno, da nas kot sportne kroniciste veže dolžnost, da podamo tudi širši javnosti nekoliko statistike iz njegovega delovanja.

Ze kot deček se je Vidmajer navdušil za nogomet. To panogo sporta je pričel gojiti leta 1911. v Gradcu, kjer je tudi javno nastopal v pokalnih tekmah za višjo gimnazijo. Naslednjega leta je prišel v Ljubljano in postal član takratnega prvega slovenskega sportnega kluba "Hermes". Leta 1913. je pristopil k "Iliriji", katere zvesti in aktivni član je ostal do danes.

Vidmajer se je zlasti udeleževal v nogometni sekciji in užival kot spreten napadalec med našo sportno publiko velik sloves. Ni se temu čuditi, saj je nastopil za barve svojega kluba pri 195 tekmah, pri katerih je sam zabil 125 golov. Nastopal je tudi čisto reprezentativno za Slovenijo in za Ljubljano. Gostoval je s svojim klubom tudi v inozemstvu in sicer v Pragi proti Slaviji, v Kodanju proti Boldklubben, na Dunaju proti Rapidu ter v številnih drugih mednarodnih tekmah.

Pa ne le kot nogometaš, tudi kot lahkotalec je dosegel Vidmajer mnogo uspehov. Povsem upravičeno lahko rečemo, da je v veliki meri tudi njegova zasluga, da se je pri nas začela tako sistematično in uspešno gojiti tudi lahka atletika. Vidmajer sam se ji je intenzivno posvetil leta 1920. in je, kmalu postavil prve slovenske lahkotalske rekorde. Njegovi rekordi so: na 400 m v 60.2. 60, 56.6 in 55; na 800 m v 2:11; na 1000 m v 2:55.1 (slovenski in jugoslovanski rekord), skok v višino 1.65 m, tro-skok 11.31 m, kopje 34.45 in 37.25. Bil je dalje prvak v petobojih leta 1922. in 1923.

Iz vseh teh podatkov je razvidno, da je bil Vidmajer odličan steber Ilirije in je klubu z njegovim odhodom zadan gotovo težak udarec. Iskreno smo želimo, da bi dosegel tudi v Zagrebu mnogo lepših sportnih uspehov.

Pomladne prvenstvene nogometne tekme

(Službena objava LNP.)

Izrečali so se naslednji termini prvenstvenih tekmovalj v spomladanski sezoni 1924/1925:

I. razred: 1. III. Rapid : Primorje (Maribor). 8. III. Jadran : Hermes. Celje : Maribor (Celje). 15. III. Jadran : Ilirija. Primorje : Maribor (Lj.). Celje : Hermes (Celje). 22. III. Hermes : Primorje. Jadran : Maribor (Lj.). Rapid : Celje (Maribor). 29. III. Ilirija : Primorje. Hermes : Rapid (Lj.). 26. IV. Primorje : Jadran. Ilirija : Celje (Lj.). Maribor : Hermes (Maribor). 10. V. Ilirija : Maribor (Lj.). Rapid : Jadran (Maribor). 17. V. Jadran : Celje (Lj.). Rapid : Ilirija (Maribor). 21. V. Hermes : Ilirija. Primorje : Celje (Lj.). 31. V. Rapid : Maribor.

Vsi prvomenovani klubi imajo sranžma tekme, obenem se opozarja vsi klubi, da v teku 8 dni po odigrani tekmi položijo podpisane obračun in 10% od čistega dohodka. Pri lokalnih protivnikih se vršijo tudi tekme rezervnih moštvev.

II. razred, ljubljansko okrožje: 1. III. Slovan : Korotan. 8. III. Slovan : Slavija. 15. III. Lask : Svoboda. 22. III. Svoboda : Korotan. 29. III. Lask : Korotan. 19. IV. Slovan : Svoboda. 26. IV. Lask : Slavija. 10. V. Slavija : Svoboda. 17. V. Lask : Slovan. 21. V. Korotan : Slavija.

II. razred, mariborsko okrožje: 15. III. Merkur : Svoboda. 22. III. Ptuj : Merkur (Ptuj). Svoboda : Mura (Maribor). 19. IV. Mura : Ptuj (Murska Sobota). 26. IV. Ptuj : Svoboda (Ptuj). 21. V. Merkur : Mura (M. Sobota).

Semifinale zmagovalcev mariborskega in celjskega okrožja se vrši 7. junija v Celju ali Ptuj, finale 14. junija v Ljubljani.

Vsi prvomenovani ljubljanski klubi se opozarjajo na obvezno javno tekmo, ki jo imajo odigrati v spomladanski sezoni z drugorazrednimi klubi. Nasprotniki so: Svoboda:Jadran. Slavija:Primorje, Lask: Hermes, Slovan:Ilirija. Prvorazredni klubi morajo postaviti svoja prva moštva. Čisti dohodek je namenjen v podporo drugorazrednim klubom, ki vodijo pri teh tek-

mah blagajno. Termin in igračiča si določijo klubi med seboj po dogovoru.

Vsi klubi se opozarjajo, da se bo v primeru sirove igre najstrože nastopalo proti krivcem, zato na klubi opozorijo svoje igralce na navedeni opomin. — Tajnik IL.

SLUŽBENE OBJAVE LNP.

(Is seje p. o. z dne 21. januarja.)

Citata se s pravom nastopa od 5. februarja naslednja igrači: za S. K. Celje igrač Gobec; za S. K. Maribor igrač Bradna. S. K. Maribor se naproša, da vpošlje za g. Bradno boljše sliko.

Izrečani so protivniki za tekme olimpijskega fonda, in sicer: 5. aprila Hermes: Ilirija. Primorje:Jadran (Ljubljana; igrače S. K. Ilirije). 3. maja: Semifinale se vrši na igrišču S. K. Primorja. 5. aprila Maribor: Rapid, Merkur: Svoboda (Maribor); semifinale je 3. maja. 24. maja se vrši finale v Ljubljani na igrišču S. K. Primorja.

Tekme za podsavetni pokal so izrečane naslednjega dne za prvi termin: Ljubljansko okrožje: 7. junija Lask: Svoboda. Ilirija: Jadran. Slavija: Primorje, Hermes: Slovan. — Mariborsko okrožje: 7. junija Rapid: Maribor, Svoboda: Merkur. Ptuj: Mura. — Celjsko okrožje: 7. junija Celje: Trbovlje. Tajnik IL.

Iz sekcije nogom. sodnikov. (Službena.) Zbor nogometnih sodnikov v Zagrebu je na svoji zadnji seji sklenil, da pride savezni sodnik Evgen Betetto v I. razred, savezna sodnika Vlado Kramarič in Branko Hus pa v II. razred.

Odborova seja JZSS. se vrši v ponedeljek dne 26. t. m. ob 20. uri v damskem salonu kavarne "Emona". Ob tej priliki opozarjamo vse gg. odbornike, da se vrše seje redno vsak ponedeljek.

Dunajski Rapid v Zagrebu. Dunajski Rapid je včeraj v soboto igral v Zagrebu proti Concordiji ter jo premagal s 6 : 1. Danes igra proti Hasku.

Smuški dres. Savez sporoča vsem onim smučarjem, ki si še žele nabaviti smuški dres, da je za nekaj dresov še na razpolago inpregniranega blaga, ter se lahko še naročijo dresi. V letošnji zimi savez ne bo več naročil tega blaga.

Vsi člani kolesarske sekcije S. K. Primorje se naprošajo, da se sigurno udeležijo sestanka, ki se vrši danes ob 11. v zadnji sobi Narodne kavarne. Na dnevnem redu so volitve sekcijskega odbora.

Kolesarstvo in motociklistično društvo "Sava" v Ljubljani vabi g. sportnike, ki nameravajo naročiti društveno obleko, ki se lahko plačuje v obrokih, naj se udeležijo danes, v nedeljo, širše odbore seje, k se vrši ob pol 11. v gostilniških prostorih g. Kavčiča, Privoz 4. — Odbor.

Bratstavska konferenca med češko-slovaškim in madžarskim nogometnim savezom se je odgodela od 1. na 8. februar.

Mednarodna hitrostna tekmovalja v drsanju so se vršila nedavno v Dramenu na Norveškem. Izidi so bili nastopni: 500 m: Thunberg (Finska) v 45.1; za njim je prišlo na cilj 13 konkurentov. Tudi v teku na 1000 m in na 5000 m je zmagal Thunberg, in sicer v 1:38.8 in v 9:05.1.

Dva nova rekorda Nurmila. Kakor poročajo iz Newyorka, je Nurmil zopet postavil dva nova rekorda in sicer na dve milje in en četrt v 10 min. 42 sek. in na dve milje in tri četrt v 13. min. 3 sek. To sta že deveti in deseti rekord Nurmila, odkar je v Ameriki.

Nov plavalni rekord. Belgijski plavač de Combe je v prsnem plavanju na 150 jardov postavil z 1:56.8 nov svetovni rekord. Stari rekord je znašal 2:01.

Budimpešta : Sevilla. V eni zadnjih števil smo objavili budimpeštansko moštvo, ki bo igralo proti sevillski reprezentanci. To moramo v toliko popraviti, da je znani Orth vendarle odšel v Španijo ter bo igral v imenovani tekmi. Budimpeštanska reprezentanca bo torej skoraj ista kakor madžarska, ki je prošlo nedeljo premagala italijansko z 2 : 1. Le namesto Fuhrmanna bo igral Nadler, kot desno krilo Remay in kot levo krilo Kohut-Jeny.

"Jutrov" roman LUCIFER

katerega skrajno napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi dogodki od začetka do konca, ki prinašajo na dušenemu čitatelju z interesantnim razmotravanjem čiste hipnotičnosti, ki mu že sledi razočranje in konvencionalna in zopet presenečenje tako, da so čitatelji neustopno pričakovali vsake nadaljevanje romana, je zdel in se dolga pripravi "Jutro" v Ljubljani.

Vsi, ki so se želeli in ne, ki niso imeli te prilike naj si ga takoj naročijo za svoje domače knjižnice.

Bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!

Vernost stane Din 55. Brožura pa Din 40

Svetlobna telesa „Vesja“

stropne, namizne in stenske svetilke v vseh izdelavih po konkurenčnih cenah. J. Gorac, Palača Ljubljanske Kreditne banke

Iz življenja in sveta

Testament princa Rolanda Bonaparte

Enega najbolj blagoslojenih testamentov je pač zapustil princ Roland Bonaparte, ki ga v Franciji zelo cenijo kot učenjaka in ki ima samo v Veliki Britaniji podedovati lepo vsotico 124.596 funtov. Princ Roland je določil v svoji oporoki, da dobe vsi njegovi tajniki, knjižničarji, slugi, kuharji, vratarji in delavci svojo zadnjo letno plačo kot dosmrtno rento.

Princ, ki mu je bil veliki Napoleon starši stric in kateremu je bil podoben, je bil eden najrevnejših članov rodbine Bonaparte. Od svoje plače, ki jo je prejemal kot francoski poročnik, in iz dohodkov pisateljstva je vzdrževal svojo mater in sestro. Leta 1880. se je oženil princ Roland s starejšo hčerko Blanca, neizmerno bogatega ustanovitelja igralnice v Monte Carlu. Od tega dne dalje se je nehala njegova beda, navzlic temu pa ni samo zapravljaj svoj denar, ampak je imel za potrebe soljudi vedno odprto roko.

V svojem navdušenju za znanost in potovanje je zbral prince v svoji knjižnici tekot let nad 20.000 del in si je nabavil herbarij, v katerem je bilo približno tri milijone raznih rastlin.

Edini otrok princa Rolanda Bonaparte je princezinja Marija, žena princa Jušta grškega, nečaka kraljice-matere Aleksandre angleške.

Kako je v Carigradu

Tudi Carigrad ima letos izredno prijetno in toplo zimo. Januar se bliža koncu, a snega mesto še ni videlo. Tudi jesenski dež, ki je bil po cele tedne brez presledka, je zdaj prenehal. Težki črni oblaki, ki se vane od severa, obetajo sneg, ali prebivalstvo se ne boji zime, ker je doba silnega mraza že minila. Iluzijo, da je na pragu pomladi, ima zlasti tuje, ki prispe v mesto iz krajev, kjer podnebje ni tako milo. Toplo solnce ogreva včasih ozračje, v njegovih žarkih se zdi morje kot ogromna masa raztopljenega srebra. Po gričih zeleni trava. Po gredicah raste salata, čebula in pesa. Vse kaže, da Carigradu zima letos priznane.

Ali to pomladansko solnce, ki preganja mraz že v januarju, ne more razgnati težkih misli in skrbi, ki teže mesto in njegove prebivalce. Carigrad preživlja zelo ostro gospodarsko krizo. Med vsemi turškimi mesti je trpela pri zadnjih političnih in verskih perturbacijah najbolj nekdanja sultanova prestolnica. Zapuščeni dvorci, v kavarne in gostilne izpremenjene vojašnice, katerih zgornja nadstropja se podirajo, niso edine priče padca nekdanje metropole muslimanskega sveta. Priče teh dogodkov so tudi porušeni okraj in pristanišče, kjer ni več onega živahnega vrvenja. Tudi prebivalstvo Carigrada se je skrčilo. Nihče ne more točno povedati, koliko prebivalcev šteje zdaj mesto, ker se ne vé točno, koliko jih je imelo pred vojno. Nekateri pravijo, da je štel Carigrad pred vojno poldrugi milijon, zdaj pa samo še 600.000, ker se je izselilo mnogo Grkov in Armencev. Te številke so očitno v obeh primerih pretirane. Nedvomno se je pa število prebivalstva zadnja leta znatno znižalo in mesto polagoma propada. G. Ferrero trdi, da je Carigrad za vedno izgubil svoj veliki pomen, ki ga je imel v zgodovini nad 1500 let. S tem mnenjem se strinjajo tudi mnogi turški državniki. Vlada turške republike se tudi sama mnogo ne znebi za usodo Carigrada. Turški patrioti so sklenili ustanoviti turško Turčijo in zato hočejo ostati v Angori. Nihče ne misli, da bi se sedež vlade še kdaj povrnil v levantinski Carigrad. In ker je mesto na strani opozicije, so mnogi prepričani, da je njegova žalostna usoda posledica vladne politike, ki hoče spraviti Carigrad ob vso veljavo. Pred kratkim je princ sel carigradski humoristični list «Karagior» na videz navdano sliko, ki pa ima svoje politično ozadje. Skupina angorskih Turkov v fesi žuga s pestmi Carigradu in kriči, da se širi iz mesta bizantinski smrad. Ta slika se je

pojaviла kmalu po ponovnih volitvah v Carigradu, kjer je bil izvoljen poslanec opozicije. Carigrad pa odgovarja na sliko Angori: «Recite, kar hočete, gospodje, a tudi vi ste s sebi mleko iz naših neder.»

Če bi dogodki ne bili pristili Carigrada, da odstopi svoje dominantno mesto Angori, bi bile seveda razmere v mestu drugačne. Mladoturški premet je zadel Carigradčane v živo. Vzel jim je inicijativno pri vodstvu državnih poslov in to je najtežji udarec. Poleg te splošne skrbi za bodočnost tarejo mesto še druge naloge. Največ trpi prebivalstvo vsled neznozne draginje. Listi pišejo o predstoječi lakoti. Pomanjkanje kruha se čuti od dne do dne bolj. Javnost zahteva od mestne uprave, naj poskrbi za prehrano, dokler še ni prepozno. Gospodarski krogi nameravajo nakupiti večje količine žita in moka v Rumuniji, Bolgariji in Jugoslaviji. Kruha ne prodajajo več na oke, nego na kilogram. Kilogram belega luksuznega kruha stane 25 grošev (okrog 8 Din), srednjega 19 in črnega, tako zvanega kruha za siromake 11 grošev. Na bazarjih je tretje vrste kruha zelo malo. Dnevno porabi prebivalstvo Carigrada 300.000 kg kruha, od tega samo 6000 kg črnega. Ta količina je seveda premajhna, ker je število bednih ogromno.

«Obvestja računajo», piše «L'Economiste d'Orient» v zadnji številki, «da je v Carigradu 150.000 mestnih revežev. Skrb za vsakdanji kruh je najtežje breme, ki tare nekdanj tako cvetoče mesto. In vendar vidimo po kavarinah vse polno domačih in tujih veržnikov, ki ne vedo, kam bi z denarjem, dočim trpi uradništvo največje pomanjkanje.»

Sleparski koncert

Berlinska kriminalna policija je prišla na sled velikemu sleparskemu koncertu, kateri je obstojal iz petih berlinskih in dveh hamburskih tvevk. Delovanje koncerta se je omejevalo zgolj na sleparkske kupčije in je imelo namen oguliti udeleženi kapital za čim večjo vsoto. Sleparski tvevka je umela tako rafinirano manipulirati da si je pridobila pri neki berlinski velebanki za pol milijarde zlatih mark kredita. Ta kredit je delničarjem odpiral pot do novih kreditov, s katerimi je firma sleparila naprej kolikor se je dalo. Voditelj koncerta je bil aretiran v trenutku, ko je hotel zaigati kup važnih računov in listin. Odkritje je zbudilo v Berlinu velikanski skandal in splošno ogorčenje finančnih krogov. Vsi upniki koncerta so znatno oškodovani, kajti člani sleparske družbe so jemali na račun svojih kreditov blago, katerega so potem

prodajali naprej za gotov denar. Delarske škode, ki znaša milijone zlatih mark, trenutno še ni mogoče natančno dognati.

Amundsen v konkurzu

Konkurzno sodišče v Dröbakku je pravkar dovršilo svoje delo v zadevi konkurzne mase znanega raziskovalca severnega tečaja Rouda Amundsena. Pasiva podjetja znašajo 270.000 norveških kron, aktiva pa samo 50.000 kron. Finančna katastrofa Amundsenovega podjetja ima različne vzroke. Smola, katero je imel letalec z naročili zrakoplovov v inozemstvu, je itak znana. Največ denarja pa je Amundsen porabil nesrečna ladja «Maud», za katero je potrošil raziskovalec nad en milijon norveških kron. Ladja je, kakor znano, izginila neke v severnem ledu in jo niso več mogli najti. Glavni Amundsenov upnik je njegov brat, s katerim je raziskovalec že dolgo let v sporu. Sodišče, ki je ocenjevalo konkurzno maso, je končno določilo, da dobe upniki 7 odst. svojih vplačanih vlog.

Geislerjeva in njen morilec

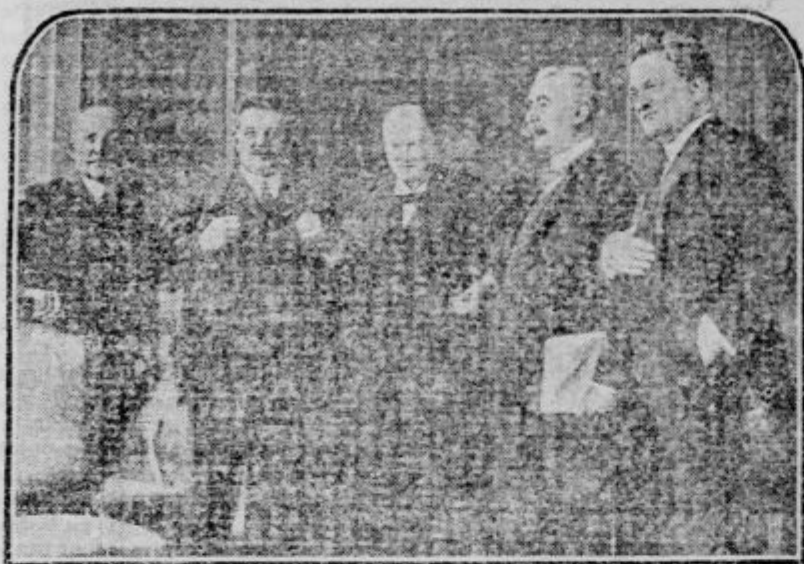
Prva faza držnega roparskega umora, ki se je izvršil na Dunaju prošlo soboto, dne 17. januarja v dopoldanskih urah, je zaključena. V četrtki so pokopali kontoristinja Berto Geislerjevo, nesrečno žrtev gojenca umetnostno-obrtno šole Karla Bergmeistera iz Gradca.

Pogreb pokojnice se je vršil iz hiše žalosti na pokopališče v Meidlingu. Hiša, izpred katere se je pomikal sprevod, je bila oblegana od radovednih Dunajčanov. Vse bližnje ulice so bile polne ljudstva, in na cestah, po katerih je šel sprevod, so tvorile špalir tisočglave množice. Krsto so najprej peljali v meidliško cerkev, kjer je bila po običajnih pogrebnih ceremonijah blagoslovljena. Nato je krenil sprevod dalje.

Meidliško pokopališče je policija močno zastražila. Dostop k grobu je bil dovoljen samo pogrebem in malemu delu spremstva. Vsi ostali so se morali ustaviti pred obzidjem, kjer so čakali, da je zemlja zasula rakev. Šele potem je smelo občinstvo na pokopališče.

A kljub temu, da je policija peš in na konjih vzdrževala red in preprečevala nenur, je prišlo med pogrebom do malenkostnega incidenta. Dve preradovedni ženi bi bila množica kmalu zmečkala in pohodila. Samo energičnemu nastopu policijskih komisarjev se je zahvaliti, da se to ni zgodilo.

Konferenca finančnih ministrov v Parizu

V «Jutru» smo obširno poročali o posvetovalnih finančnih ministrov zaveznih in prijateljskih držav v Parizu. Konferenca je trajala sicer samo par dni in je zborovala od poriške javnosti skoraj neopazeno in brez pompa, ki je sicer običajen ob enakih prilikah, vendar pa je dosegla rezultate, ki po svojem pomenu daleč nadkriljujejo uspehe raznih drugih svetovnih konferenc. Po zaključku

oficijelnih posvetovanj je «Matinov» fotograf posnel glavne udeležence. Od leve na desno so: belgijski ministrski predsednik Theunis, francoski ministrski predsednik Herriot, angleški finančni minister Winston Churchill, francoski finančni minister Clementel in italijanski finančni minister De Stefani.

Ob odprtem grobu Berte Geislerjeve je imel svečenik kooperator dr. Todt kratek nagovor. Dejal je: «Berta Geisler! Danes smo te spremili k zadnjemu počitku. Bila si marljivo, spretno in vestno dekle in vsak, ki te je poznal, te je moral imeti rad. Dala si svoje mlado življenje za svoj poklic in zdaj obdaja tvojo glavo sijaj mučeništva. Ohranimo te v častnem in trajnem spominu.»

Slika nesrečne pokojnice, katero prinašamo, nam kaže, da je bila Berta Geislerjeva dekle prikupljive vnanjosti, jovijalna in zgovorna mladenka vselega značaja. Bila je v občevarstvu z vsemi zares prilazna in tudi malce preveč zaupljiva, kar je imelo zanj usodne posledice, kakršnih se pač ni nadejala.

Karl Bergmeister, morilec Geislerjeve, ni bil že od mladih nog nič kaj prid. Roditelji so imeli z njim velike brige in težave. Učiti se ni hotel, pač pa je kradel in še rajši veseljačil. Njegova strast do denarja se ne da popisati. Da bi postal dostojen član človeške družbe, na to očitno ni mislil nikoli. Imel ni nobenega resnega življenjskega cilja in je užival samo v tem, kar je dosegel hipoma. Vse njegovo početje je bilo usmerjeno k uživanju, kar ga je že večkrat zapeljalo v skušnjavo in pogubo. Doslej so obstojali njegovi zločini samo iz tatvin in poneverh, pri Berti Geislerjevi pa je končala stvar z roparskim umorom. Policijska oblast opisuje Bergmeistera kot čelnika. Naša slika ga razodeva bolj za pustolovsko-vesel asko naturu, kakršne srečamo v velikih mestih skoraj pri vsakem koraku. Slika je tem bolj značilna, ker je posneta po Bergmeisterovem avtoportretu.

Gre tudi brez Steinacha

Breitensträter, Dempsey, Firpo in kakor se že imenujejo moderni Herkuli v Ameriki — jaz žalibog nisem strokovnjak — bodo zeleni od zavisti, ako čujejo to-le zgodbo:

Gospodična Joe Davidsonova in gospa Anny Peabodyjeva (Grahovo telo se pravi to po slovensko) sta prebivalci penzionata za starejše dame v Atlantiki na zapadni obali Severne Amerike. Gospodična Davidsonova ima šele 77, gospa

Grahovo telo pa že 80 let. V prid penzionatu za starejše dame se je imel v kratkem vršiti javni boxmatch. Kdor jo je skupil, mu mora biti vseeno v tolažbo, ako priča njegovo plavo oko ali razbit nos tudi za to, da ima smisel za karitativne namene.

Torej da pridemo k stvari. Omenjena boksarska tekma je gospodično Davidsonovo in gospo Peabodyjevo tako zadivila, da sta se sklenili pričuti boksarskega rokodelstva. Kajti le tako bi mogli slediti vsem fazam matcha z znanjem pečene strokovnjakinje. 77 let, 80 let. Kdo se pa smeje? Gospodična in gospa sta šli s pravim sportskim ognjem na delo. Vsak dan se trenirata na dvorišču častiljivega penzionata za starejše dame.

Gospa Grahovo telo hoče, tako se zdi, izravnati razliko treh let v starosti z večjo spretnostjo v pesteh. Doslej je namreč z malimi izjemami nabila gospodično Davidsonovo prav pošteno. Stvar gre famozno izpod rok. Ostale starejše dame fungirajo kot gledalke in se od srca vsele vsakega dobro usmerjenega sunka v rebra svojih za sport navdušenih sostanovalk.

Fotografi za liste, ti nebodiljhtreba, si seveda niso hoteli odvzeti prilike in so, seveda z drage volje podeljenim dovoljenjem boksajočih stark samih, parkrat posneli poskusni boxmatch. In slika se vidi sedaj v vseh ilustriranih listih. Američani so ponosni na bojaželne «old Ladies». In pravijo, da starejše dame ne potrebujejo Steinacha, da bi zadobile zapest svojo prožno mladost.

Anonimna pisma

Anonimna pisma igrajo v kriminalistiki veliko vlogo, in posledice, ki jih povzročijo v človeški družbi, so mnogokrat večje in težje kakor tatvine in drugi zločini izmečkov človeštva; kajti proti letem se človek lahko vsaj kolikortoliko zavaruje, dočim je napram anonimnemu obrekovalcu brez moči, poleg tega pa je vsakdo na časti mnogo bolj občutljiv in ranljiv kakor na premoženjski izgubi.

Ni čuda, da je tudi izurjenemu kriminalistu po večini laže priti na sled tatu ali vlomilcu kakor pa razkriti povzročitelja, oziroma pisca anonimnega pisma. Tat in vlomilec zapustita za seboj sledove, po katerih večje policijsko oko prej ali slej izsledí zločinca. Pisec anonimnega pisma pa je dobro skrit v svojem skrivališču in edini dokument njegovega zločina je odposlano pismo, ki pa je tako sestavljeno in napisano, da v večini slučajev ne nudi raziskujočemu policijskemu uradniku nobenih oporišč za njegovo preiskavo.

Če je anonimno pismo pisano z roko, je pisava navadno tako spretno ponarejena, da je težko najti sličnosti s pisavo domnevanega pisca. Grafologija je žal danes na sodišču še premalo upoštevana veda in sodnik mora, ker nima nobenih drugih dokazov v roki, obtoženca oprostiti.

V novejši dobi se je uveljavila kot dober pripomoček za izsleditev pisca anonimnega pisma daktiloskopijska, t. j. veda, ki temelji na prstnih odtisih. Kajti na vsem svetu, ki šteje preko 1700 milijonov ljudi, ni dvoje ljudi, ki bi imela popolnoma enake prstne odtise. Če pade torej na koga sum, da je pisal anonimno pismo, je treba le ugotoviti njegove prstne odtise in jih primerjati z odtisi, ki se nahajajo na pismu. Le-ti postanejo vidni, ako pismo potresemo z nekim praškom. Če se prstni odtisi med seboj ujemajo, je s tem doprinesešen dokaz za krivdo osumnika.

Toda tudi to sredstvo ima svoj slabo plat: anonimni obrekovalci se namreč proti razkrinkanju zavarujejo s tem, da si pri pisanju nataknejo rokavice, vsled česar ne ostavijo za seboj nikakih sledov. Rokavice pa so tudi v toliko dober pripomoček, ker z njihovo pomočjo pisec nehoti izpremeni svojo pisavo. O tem se lahko vsakdo uveri, če poskusi pisati s rokavličeno roko.

Često se tudi zgodi, da so anonimna pisma stiskana na stroj. Zločinci celo mislijo, da se na ta način mnogo laže izognejo razkritju. Temu pa ni tako. Nasprotno, na strojeprizni pisavi je znatno laže in sigurneje ugotoviti krivca. Kajti

Niran Jarc:

Titanic in smehljanje Himalaje

(Prvi stavek še neobjavljene simfonije «Odisej XX. veka».)

V zelen svit je vrisnil orkester. Beli obrazi so se zvoščeni, šepet je vzhval netopirsko. Maja v vijoličnem ogrinjalu je zaplakala v naročju konkvistadorja. Divje so zarežgetali črni lovci in piščali so zahtele tajnovito kot veter ob jamborih...

Iz somraka zelenja je zahropelo «Maja... Maja» in v opotekanje sladostiraj so posrle trle roke nuznega točaja, ki je odvedel onemoglega nabla. Orkester je zdirjal v rdečo zarovitost preko privitih teles, razsežnih belih rok, preko drhtočih ustnice odvihrajoč bolne vonje, ki jih je izpuhtevala votlina trogloditov dvajsetega veka.

Pokril sem si obraz z rokami, ki so tolikrat že proklinjale stvari in se tolikrat že penečih čašah in toplih telesih. In ko sem skozi zeleno omotnost kričal avoj «kriv sem, kriv sem...» — haš sem prestrel valzik lepe tuje v bližini «Desperado»...

— videl sem vnovič čudnega moža, ki je v nasprotnem kotu stmel pred se kot kipovit mandarin.

Orkester je bilal pesalce v huppa — huppa, mandarin s drobnimi, sivimi očmi, ki so se svedrale iz velikega, okroglega obraza, je prekrizal roke. Smehlja se... zrozeva se... bi le... misli... umira... mandarin v Sodoni.

Lepa neznanka v bližini je šepnila svojemu bledemu spremljevalcu: «C'est un vieux général russe». Menila je zagotetneža v kotu...

V krog so pridrevili trije satiri... grozotni žvižg je završal... godba je zasvirala jinsko, ki se je nenadoma izprevedla v svečan koral... in že je boben tolkel vzporedne udare koračnice, da so satiri splašeni onemeli.

Črna tuška so jo... Bledi udovrljivec se ni slišal; ves vznihčen se je ozrl vanjo, ko je odločil svinčnik in ji pokazal nagosto s številkami popisan list: «La plus belle chanson du notre siècle».

Satiri so kakor prikovanj čakali. Godba pa je razsinala barvite koprene, ki so pritajile vsak oster zgib v mladno zadržano čutnost. Nenadoma je troščilo; iz lože s škri-

latnimi zastori se je utrgal zverski krik... zatleglo borenje... skozi vibro valov, ki jih je zaznala množica, sem videl le zgrnjenje teles, ki so jih obpljuškavali vzkliki... mahanje s pestmi... prerivanje in (dva redarja sta se vrgla med gnečo), spet je brzignil krik: «Proč, proč... Njega uklonite!»

Orjaški mož v smokingu je skušal pobegniti. Bil je — polje — ki komisar Na vso moč je vpil, kažoč na ranjenca na tleh: «Njega uklonite... on je zarotnik... tajnik je... evolucije naravnega odpora... On pa je ležal na tleh in hropel: «Laže, laže... On je zarotnik... izdajalec je... radi moje žene... vohun je...»

Policijski komisar je res v metežu izgubil — rdečo izkaznico.

V kipenju in vrenju je šlo valovanje proti bregu stopnišča...

In potem je v nas vse zastrmela motvaška tišina. Gospe so bile bele v obraz in brez besed. Svita je mrtvo sijala. Nekdo je zaklical odurno izvajajoče: «Godba... godba... ali smo na solmini?»

Vijoline so zahtele v Crémieuxjevem valčku «Quand l'amour meurt».

Policijski komisar pa član zarotni kov... morda celo njihov vodja... se

je resno zgrozil mrk izvoznikar.

Tišje mu je odvrnil ravnatelj kemične tovarne: «Torej je vendarle res... že zadajči sem žul... Utegne se zgoditi... Običajno se policijski komisari ne prodajajo prekucuhom... Toda, čitaj borzo...»

Casnikar z angleškimi naočniki je z nasmeškom prikimal: «Dogodek... kronika...»

«Ampak, kaki plašljivci!» je zašvil ščala utrujena plesalka in se s potnim čelom dotaknila črnolasega igralca: «plašljivci, kakor ti, Mario... pa hočeš rdečo rožo...» «Ha, ha», se je razvnela in mladi igralec se je v razdrobil oziral okrog, «samo v ložah ste junaški...»

«Rdečo galopado!» se je zavijtel debelih v družbi deklet in vrzel kapelniku kon modrih listov. Godba je bojavito čivila v drznih obokih in lokih, vzvilih in povonih. Debeluh je zmajeval z glavo in brijavo pripeval: «Čez rdeče morje, morje, morje kri nam sveti, nimamo svetiljke...»

Dekleti sta se široko smejali, tudi sosedi so se nasmejali.

Gospod s plešo in paraličnimi očmi je zakrilil z rokami in se skremžil. Slabotno jokav glas se je iznesel: «O, iz-

dali ste me in prodali... vi, vodnarji rdeče žalosti... vrtajoče groze... in potem, ko je segel Babilonski stolp do neba, jun je Bog zmehal jezike... v dvajsetem veku radija in potapljalčnega se Titanica... moj sin... moj sin... je zakril z rokami in plakal.

Gosti so se spogledavali. Debeluh je vnovič zapel: «Čez rdeče morje... in se sklonil h kanelniku... Za rdečim zastorom je bilo sladostiraj... rdeča s plešo je plakal in godba je začela turobni koral...

Nenadoma je kričnil paraličnik: «Titanica... Titanica, in se zazibal. Igralec ga je prestregel. Ooni pa je sekal venomer: «Titanica... Titanica... ljudje božji... saj se vendar potapljamo... Bravo, godba!»

Gostje so preplazeni pričakovali.

Tečaj je zmedenec zapilil vame strasen pogled. Čutil sem, kako me je obšla kri, ko so se oči vseh okrenile k meni in kot iz daljave sem ga čul: «Vi... da, vi... gospod... ste tudi pri onih... pri graditeljih babilonskega stolpa... pri svečnikih Antikristovih in tudi vi... se potapljate!»

Vstal sem, ogorčen, zažuden, prebledel... vse se je vrtelo okrog

pisalni stroji, čeprav so istega sistema in morda celo iz iste tvornice, imajo vsak svoje posebnosti, po katerih se med seboj razlikujejo. Seveda s prostim očesom ni mogoče najti bistvenih razlik, pač pa s povečalnim steklom ali še bolje na povečanih fotografijah pisave, kjer se lahko ugotovi vse posebnosti črk tega ali onega stroja.

Razen navedenih metod, ki so vse več ali manj primitivne, razpolaga moderna kriminalistika tudi še z drugimi pripomočki, ki pa umevno širši publiki niso na vpogled.

Panameriška železnica

Panameriška unija se že več let bavi z gradbo panameriške železnice, ki naj bi vezala skrajni sever Novega sveta z Argentino in najjužnejšimi deli te velike republike. Že dolgo se vrše pogajanja med

udeleženci državami, ki se nagibajo h koncu, in se je dosegel že skoraj popoln sporazum.

Vsaka v pošteb prihajajočih držav Severni, Srednji in Južni Ameriki ima zgraditi svoj del te železnice, kakor so to že storile Zedinjene države in Argentina, Mehika in Bolivija sta se že lotili dela. Ko se načrt izvrši, in ni dvoma, da se ne bi v doglednem času izvršil, bo to najdaljša železnica na svetu in bo daleč prekašala sibirsko.

Hkrati s panameriškim železniškim kongresom je zboroval tudi kongres za izgradbo cest v Južni Ameriki, ki so se ga udeležili zastopniki vseh južnoameriških republik. Kongres ima namen, proučiti skupne korake, kako bi se izboljšalo dosedanje cestno omrežje, posebno za avtomobilski promet. Razen tega naj bi se gradile tudi nove ceste.

Razstava poljedelskih strojev v Parizu

Člani družbe Marin

Pred dnevi je bila v Parizu odprta žetna nacionalna razstava v franciji izdelanih poljedelskih strojev. Kakor poročajo listi, je na razstavi cela vrsta novih zanimivih iznajdb, ki bodo omogočile še intenzivnejše gospodarstvo francoskega kmeta. Vsa težnja francoske poljedelske vede gre danes za tem, da olajšajo in pospešijo malo kmetijsko gospodarstvo, zato obiskujejo te vsakoletne razstave v prvi

vrsti kmetiči posestniki iz cele Francije. Samoumevno jim gre država v vsakem oziru na roko. Daje jim izredno znižano vožnjo po železnicih in aranžira skupne izlete iz posameznih departmanov.

Razstavo je samoumevno obiskal tudi francoski poljedelski minister Queuille. Na naši sliki se vidi, kako mu člani razstavnega odbora razkazujejo razstavljene predmete.

12.000 m nad zemljo

Kako je letal v taki višini.

Nedavno je francoski pilot Callizo prekosil dosedaj višinski letalski rekord s tem, da se je dvignil v višino 12.066 metrov nad zemljo. Za ta polet se je dolgo pripravljaval. Kako mu je bilo v tej višini, o tem pripoveduje sedaj v francoskih časopisih.

Na predvečer svojega poskusa se je dal Callizo zdravniško preiskati; zdravnik je konstatiral, da je pilotov organizem v brezhibnem stanju. Na krovu je imel Callizo razen običajnih merilnih aparatov dve steklenici kisika, v celem 2000 litrov, in dva dihalna kisikova aparata. Da bi bil z varovan proti mrazu, je imel na sebi toplo volneno perilo, več trikojev in letalski kožuh, podšit z nepremočljivo kombinizo. Na rokah je imel dva para papirnatih rokavic, dalje volnene in s krznom podšite rokavice. Noge je obul v dva para volnenih nogavic, poleg tega jih je ovil z močno ovčjo kožo. Na glavo si je posadil svileno čepico, volneno turistovsko in še usnjato letalsko kučmo. Oči so bile zavarovane z običajnimi letalskimi očali. Razen tega je imel še masko, ki omogoča dihanje skozi nos in usta.

Kljub vsemu temu je trpel pilot neznošen mraz. V višini 5000 metrov je odprl prvo steklenico kisika. V višini 7000 metrov ga je začelo strašno zebeti. Od te višine naprej je postal mraz vedno bolj neznošen. Zlasti roke in noge so mu kljub trem parom nogavic in vsem varnostnim pripravam strašno zmrzovali, da so mu prsti okrepneli. V višini 9000 metrov je odprl drugo steklenico kisika in nad 10.000 metri se mu je dihanje krajšalo, na dihalni maski in na ustnih so se tvorile ledene sveče in

pilot je čutil, kakor da ga nekaj žre v grlo; vdihaval je prehladen kisik. V višini 12.000 metrov so se mu oči nekoliko zamagile in v ušesih se mu je nekoliko krat oglašil oster pok. V tem hipu je kazal termometer 556 stopinj Celzija mraza. Pilot skoro ni razočeval zemlje pod seboj. Nato se je Callizo odločil, da poleti rizično. V višini se je dvigal v celotni 1 uro 50 minut.

Let nizdol je bil daleč težji. V ušesih je čutil ostro šumenje in pokanje. V čelu ga je začelo občutno boleti. Padanje je trajalo 1 uro.

Ko je stopil z letala, se je čutil zelo slabelega, tresel se je po vsem telesu in noge so mu bile tako šibke, da niso mogle nositi telesne teže. Glava ga je neznosno bolela, v grlu ga je strašno žgalo. Njegov sluh je bil čisto neobčutljiv za zvočne dojme in ves organizem je bil za nekaj dni kot pohabljen.

Letošnje repatice

Naša zemlja bo srečala letos na svojem potu po vesolju devet kometov. Ta srečanja pa bodo po astronomskih napovedih mnogo manj važna in zanimiva kakor srečanja našega planeta s Halleyevim kometom, ki je povzročil leta 1910. toliko strahu in bojazni pred koncem sveta.

Repatice, ki se letos srečajo z zemeljsko oblo, so neznatni klateži po svetovnem prostoru. Po obliki so majhni in neznatni, prostemu očesu komaj dostopni. Imena nosijo po zvezdologih, ki so jih odkrili: Wolf, Schorr, Temel in Porcili. Drugih pet kometov se bo srečalo z našo zemljo po daljši odsotnosti. To so: Korf, Swift, Tuttle, Fawe in Frook. Pota teh repatic niso prav natančno izračunana, zato bo njihov pojav koristil astronomom.

Vse je nemelo. Nenaadoma pa je mandarin v ketu odločno vstal in pristopil k izjavi, ki se je obnavljala, plaho umaknil. General me je svaričeno pogledal. Njegov glas je bil neobčutljivo tople in taštvostno spokojen: »Niste se znašli bratje!«

»Hvala, hvala vam...« sem se spet spet.

»... ne obiskujte.« je tiho pristal. »Krajec, ki zanje še niste dozoreli.«

Nisem se ravnal odločno o novem zavzetju, ki me je obšlo po tem svarilu, ko mi je zagotovo rešitelj izročil svojo posetnico in se nemo oddaljil.

Nestrno sem poslušal na trikotni list: valoviti, črno-beli gredini, pod njo mi neslov: »Smehljaje Himalaje, ulica... št. ... in pripis: »Obiščite me!«

Ko sem se razgledal, ga že ni bilo več.

V gozdu, v luči, v smehu in drhteju so je pozabavala, lhtelo, prosilo, je pozabljalo... obeto, ki se še ni izoblikovala... Iz bodočnosti pa leten smehljaj gredinov večnosti.

Velikostno spoznanje: ura čudežev! Opotečaj sem odhnil, da ko brodim po morju svoje krvi...

Kaj? Kam? Jaz... ti... mi vsi? Ura čudežev...

miji. Učenjak v zvezdarnah bodo zopet imeli priliko beliti svoje glave z mnogobrojnimi računskimi številkami.

Letošnji pojavi repatic v vesolju se torej nikakor ne morejo primerjati z velikimi kozmičnimi dogodki v letih 1858., 1882. in 1910. Takrat so se pojavili na poti skozi vesolje veliki z dolgimi repi in ljudje so trepetali pred njimi. Topot pa je vsak strah izključen. Bojzljivci si ga lahko prihranijo za kako drugo priložnost.

Višinsko letovišče na nebotičnikih

Mister dr. Edward Davis v New Yorku je zelo ponosen na to svojo odkritje. Govoril je o nem v akademiji za naravoslovje v Filadelfiji.

Pravi, da so ljudje, ki delajo v nebotičnikih veliko bolj zdravi kot ubogi črvčki na zemlji, ki so priklenjeni na svoje delavnice v tretjem, drugem ali celo prvem nadstropju Gori v dvajseti, trideseti ali celo štirideseti etaži, tam veje čisti planinski zrak. Ljudje niti ne potrebujejo letovišč, ne glede na to, da imajo najkrajše razgled, seveda, če jim dovoljuje delo, da se malo oddaljeje pri oknih.

No da, včasih je tam gor v zračni višini malce neprijetno, kakor n. pr. v 51 nadstropju viske Woolworthovi stavbi, kjer se je pred kratkim vnelo v jami za lihte vsled kratkega stika eksplodiralo dvigalo v svojem divem diru. Zato pa je izdatno poskrbljeno za gibanje, kar človeku zelo prija, zlasti če mora mnogo sedeti in si, kakor v Ameriki, ljudje zelo bajejo železce.

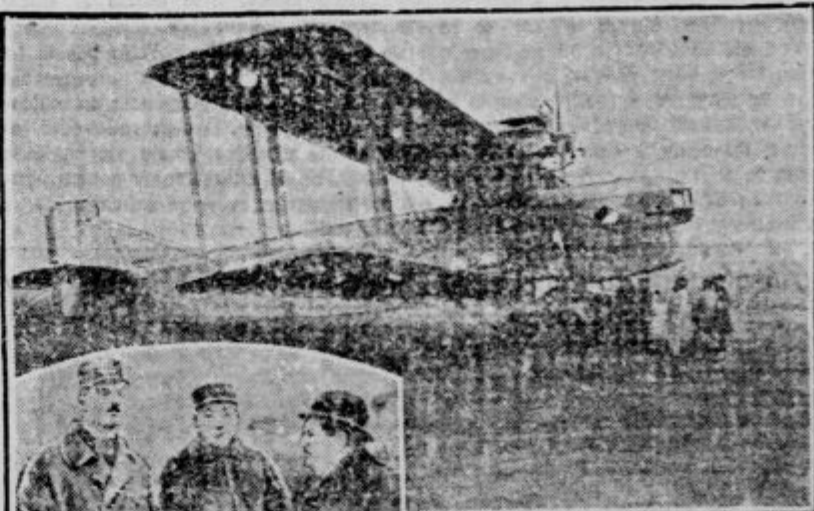
Na vsak način je odkritje m. st. a. Davisa podžgalo arhitekto k novim še drznim načrtom. Woolworthovi nebotičnik s svojimi 51 nadstropji bo kmalu ostal priti-

Za pomladansko sezijo

je naročeno pri svetovno znanih angleških tvornicah najmoderneje blago, na kar opozarjamo vse ljubitelje finih stvari. To bo se bo po jo ko nizkih cenah pri trdki

Drago Schwab, Ljubljana.

Polet preko Severne Afrike

Člani družbe Marin

Poročali smo že o novem držnem načrtu francoskih zrakoplovcov, ki boče o v aeroplanih preleteti iz Pariza preko Sredozemskega morja, Azije in cele brezmeje Sahare na njen jugovzhodni rob do jezera Čad ob meji Nigerije in bivšega nemškega Kameruna. Letalci so se v sredo popoldne dvignili z letališča Avort pri Bourgesu. Razdalja, ki jo imajo preleteti, znaša okrog 5000 kilometrov, od tega dobra polovica preko popolnoma neobčutljivih pokrajin. Riziko je torej izredno velik, ker so piloti in njih spremljevalci skoraj gotovo izgubljeni, ako se jim pokvarijo motorji kje nad saharškimi puščavami.

Kakor smo že omenili, tvorita ekspe-

Člani družbe Marin

kavček poleg mamutske palače jeklenega trsta, ki bo imel kar 88 nadstropij in bo torej najvišja stavba na svetu. Prekašala bo celo Eifflov stolp v Parizu, ki je s svojimi 300 metri le za 36 metrov višji od bodočega »prilickavčka« Woolworth Buildinga.

Sedaj preiskujejo na tem zadnjem nebotičniku, ali se stolp na njegovi strehi, kakor se že dolgo šušlja, res malce trese in niha v viharju. Ako izpadejo eksperimenti ugodno, to je, ako se izkaže, da se 51 nadstropij visoki stolp ne bo v svojih temeljih, potem bodo v kratkem začeli graditi 88nadstropnega konstanta. Potem bo New York za novo »višinsko letovišče« bogatejši.

Za svojo osebo pa moram reči, da bi šel veliko radi na planino, kjer se mi zdi zrak bolj planinski kot magari v petstetem nadstropju najbodočnejšega ameriškega nebotičnika.

Pika.

„Mali“ tatovi

Saj vam je znana ona žalibog tako resnična prislovica, da male tatove obesa, velike pa nazirajo. Z drugimi besedami, če se za malenkost zmotiš v razlikovanju med svojim in drugim, boš moral gledati, da te ne zašijejo vsaj na deset let ječe. Če si se pa »zmotil« vsaj za stotico, potem s ti ni mnogo hati. Če pa gre tvoje konto na milijone, boš gotov, da se ti ne bo pripetilo nič hudega, saj si vendar — ženit!

V Banko Commerciale v Rimu je prišel elegantno obleden gospod k blaginji, da založi večji znesek, kakih 20.000 lir, namreč blaginji gledališča Valle, Demofonti. Ko je čakal, da se končajo formalnosti, se mu približa od zadaj eleganten mlad gospod z besedami: »Gospod, na ramenih ste malo prašni,« in ga začne skrbno brisati. Ko je potem hotel g. Demofonti oddati denar, je moral v svoje neležbo presenečenje ugotoviti, da je listnica z dragoceno vsebino izginila.

V Banki d'Italia v Genovi manjka nekaj milijonov. Nihče drug ne more biti tat kot blaginji. Komendantor Jommi, tako se piše, ima 12.000 lir plače na leto, s katero ima kriti te-le malenkostne izdatke: najemnine za elegantno stanovanje v mestu 27.000 lir, za vilo ob Rivijeri 35.000

Normalizem?

Proti temu pomagajo sijajno Aspirin-tablete Bayer

Realizirajte v modro-belo-rdečo pečatno znamko.

Mr. Gospod Jommi ima ženo, kuharja, slugo in dve sobarici. Razen tega ima skrbeti tudi za rodbino 12 glav. Komendantor pravi, da je nečak kardinala in mož milijonarke. Zato se nihče ni izpodtakal nad njegovim razkošjem. Sedaj se je pa pokazalo, da je bil gospod blaginji prve italijanske banke čarovnik, ker je znal svojih tisoč lir na mesec pomnožiti kakor sedem kruhov v svetem pismu. Res se je godil čudež, ampak le v književnosti.

V Rimu živi vdova v vojni padlega generala in se čuti zelo osamljeno. Zato odaja eno svojih sob v najem. Bila je presrečna, ko je prišel k njej stanovat eleganten inozemec, baje nečak nekega nadškofa na severu Evrope. Mlad gospod se počuti pri vdovi zelo domačega in ostaja vsak večer redno pri nji. Ekscelenci, ker ga je stric svaril, naj se zvečer ne potepa po hudobnem Rimu, da ne bi pokvaril svoje nedolžne duše. Zato torej ostaja lepo doma, dala zapuščen generalni družbo in ji med drugim pravi, da je njegovo poslanstvo pripravljeno, zamenjati zapupani mu denar italijanske valute v vojnem iznosu. Ekscelencia gre vesela iskati svoje premoženje v banko in se pelje s svojim pobožnim prijateljem na dotično poslanstvo, kjer izstopi monsieur z zavojčkom bankovcev, da ga odda v pisarni. Zamenjana vsota, tako je rekel, se bo drugi dan izplačala. Potem se je peljal elegantni gospod z generala domov, napolnil svoj popotni kovček z mašnimi oblačili svojega strica, ki je prišel baje dan prej v Rim in jih pri njem spravil, in se odpeljal z avtomobilom v Excelsior. Žal se je pobožni gospod pozabil vrniti. Isto velja tudi za prihranke Njene Ekscelence, ki je prišla ob vse svoje premoženje.

Kaj mislite koliko bodo dobili ti elegantni tatovi?

× **Železnice na svetu.** Na temelju novih statistik znaša danes dolžina vseh železnic na svetu 1.192.550 kilometrov. Od te dolžine odpade na Ameriko 598.131, na Azijo 125.439, na Afriko 51.409, na Avstralijo 46.988 in na Evropo 367.883 kilometrov.

× **Najnovejša angleška podmornica.** Angleški listi so zadnje dni pisali o splavljenju angleške podmornice »L 43«, da je to doslej največji podmorski čoln na svetu. V ponedeljek pa je prišla v Portsmouth nova podmornica »X 1«, ki so jo gradili tajno in ki je še veliko večja kot »L 43«. Ta podmornica vozi na površju s hitrostjo 32 morskih milj na uro in je oborožena z enim 30-5 centimeterskim topom, ki je kakor pri oklopnih nameščen v stolpu. Posadka tega podmorskega čolna znaša sto mož.

× **Angleška zračna zveza s San Franciscom.** Spoznali nameravajo ustanoviti angleški podjetniki redno zračno zvezo iz Londona in Bostona v San Franciscu ob Tihem oceanu. V Bostonu se je ustanovila zrakoplovna družba z glavnico 50 milijonov dolarjev, ki namerava zgraditi 20 zrakoplovov, ki bodo vozili na omenjeni progi. Vsak zrakoplov bo prevažal po sto potnikov in 50 ton blaga. Družba upa, da bo lahko določila tako nizke prevoznine, da ne bodo višje kot na železnicah in ladjah.

× **Novo veličansko letalo.** V Felixtovu na Anglijskem je te dni srečno prestal svoj poskusni polet orjaski hidroplan, ki ima 3000 konjskih sil močne motorje in čigar hitrost znaša do 160 kilometrov na uro. Letalo je določeno za spremljevanje mornarice.

× **Nov Rockefellerjev dar.** Univerza v Tokiu je sprejela ponudbo »patrolojskega kralja« Rockefellerja, da bi ji smel polariti dva milijona dolarjev za obnovo knjižnice, ki jo je porušil predlanski potres. Radi verjamejo, da se takega kraljevskega daru nihče ne brani.

× **Grozne številke.** V Zedinjenih državah je bilo lani umorjenih okrog 10.000 ljudi.

× **Obligatorni odtiski prstov.** Newyorkška policija pripravlja predlog za obvezno uvedbo odtiskov prstov vseh ljudi, ki stanujejo v New Yorku. Vzrok temu koraku je dejstvo, da se hudodelstva vedno bolj množijo.

× **Zenska načelnica vlomske tolpe.** V Versailles in okolici je bilo zadnje čase izvršena cela vrsta državnih vlomov, pri katerih so imeli zlikovci oblen plen. V tork je bilo nekaj članov te tolpe prijetih. V splošno presenečenje se je izkazalo, da je poglavarica tolpe ženska, čije glavna naloga je obstopala v tem, da je izvožnila kraja, nkar so izvršili tovariši vlome po njenih navedbah.

Člani družbe Marin

tudi glavne predstavnike strokovnih poljedelskih organizacij, so naleteli v češkoslovaški javnosti na velik odpor, ki bo imel gotovo še neprijetne posledice.

Frekvence na lrvski univerzi. V zimskem semestru 1924-25 je bilo vpisanih na univerzi v Lvovu 6091 slušatelj in med temi 2641 Židov. Teološka fakulteta je imela 75, juridična 2200, medicinska 1213 in filozofska 2603 slušatelje. Po konfesiji je bilo 27 protestantov, 39 pravoslavnikov, 17 brez konfesije ter 8365 katolikov. Kot materinski jezik je imelo 429 slušateljev ukrajinščino, 338 judovščino, 84 hebrejščino, 3 ruščino, 1 armensščino, 19 srbo-hrvaščino, 1 bolgarščino, 1 rumunščino, 14 nemščino in 5244 poljščino. — Visokošolsko pa je tudi na Poljskem izpostavljeno številnim redukcijam. Tako je prosvetno ministrstvo doslej ukinilo na poljskih visokih šolah 82 stolet in 95 asistentskih mest.

Sorjiti izključujejo aka'emike s kljerske medicinske fakultete. Iz Moskve poročajo, da je posebna komisija za revizijo dijaštva na medicinski fakulteti v Kijevu izključila nad 770 slušateljev. Kot razlog izključitve se navede »politični analfabetizem«. Komisija je namreč z žilostjo ugotovila, da je med 9573 slušatelji

le 120 organiziranih članov komunistične stranke. Vsi ostali visokošolski so »neproletarskega« pokolenja in torej ne spadajo na boljševiško univerzo. Ker pa vendar ne kaže izključiti prav vseh slušateljev, se je komisija za enkrat omejila na one, ki so se ji zdeli najbolj »buržujski«.

Visoka šola na transatlantskem parobrodu. Skupina bogatih Amerikancev je kupila velik transatlantski parobrod »Princessa Alice« ter ga tako preuredila, da v njem lahko udobno stanuje 400 dijakov in znaten profesorski zbor. Razen teh stanovanjskih prostorov se nahaja na parniku tudi več predavalnic in laboratorijev, torej vse, kar mora imeti na razpolago visoka šola. Za časa potovanja se bodo poleg teoretičnih predavanj vršile tudi praktične vežbe ter ekskurzije, na katerih se bo mladina bavila z geografijo, zgodovino, botaniko, zoologijo in umetnostjo onih dežel in mest, kjer bo pristala ladja. Vsak tečaj bo trajal leto dni, a ladja bo v tem času napravila pot okoli celega sveta. Na svojem prvem potovanju bo ladja pristala v lukah sledečih držav: Japonske, Kitajske, Indije, Turčije, Grčije, Italije, Alžira, Tunisa, Španije, Francije, Belgije, Holandije, Nemčije, Skandinavskih držav in Anglije.

Moderna tehnika

Zivo srebro kot gonilna sila

Parna turbina, pri kateri se pritisk pare neposredno izrablja za pogon, vedno bolj izpodirja navadni parni stroj na bat. Turbina je posebno ekonomična tam, kjer se zahtevajo parni stroji z najmanj tisoč konjskimi silami.

Se bolj se kaže ekonomičnost parne turbine tam, kjer uporabljajo namesto vode živo srebro. Pred kratkim je bila izgotovljena v Ameriki prva turbina, ki jo žene para živega srebra. Kovinsko živo srebro se pretvarja nad gorčnim oljem v paro, ki ima 430 stopinj vročine in gonilno posebno konstruirano turbino. Ko izstopa ta para iz turbine, je še vedno 205 stopinj vroča in še vedno lahko proizvaja vodno paro za drugo, navadno turbino. Živo-srebrna para deluje torej dvojno in se vrača, ko se je kondenzirala, kot kovinsko živo srebro v napravo za izhlapevanje.

Nova turbina je za 30 odstotkov bolj ekonomična kot navadna parna turbina. Ima pa en nedostatek. Živosrebrna para je namreč zelo strupena. Zato so se pojavile velike težave, kako zapreti vse dele stroja, da para ne bi škodovala strojnikom. Vendar se je končno posrečilo, premagati tudi to slabo stran. Turbina deluje sedaj brezhibno. S to novo iznajdbo se odpira moderni tehniki nova era parne turbine.

Današnja produkcija živega srebra pač ne bo mogla zadostiti velikemu povpraševanju, ki ga bodo povzročile nove parne turbine. Strokovnjaki pa mislijo, da bi se dalo dobivati živo srebro iz Alaske, Nove Zelandije in Južne Amerike, ki so bogate na raznih kovinah.

Orjaški zrakoplov

Nepretrgan polet okoli sveta.

Glavni ravnatelj ameriške družbe za gradnjo balonov tipa Zeppelin je pred kratkim dal zanimiva poudarila o projektiranem balonu, ki bo dvakrat tako velik kakor Z. R. III, ali, kakor se balon sedaj imenuje, »Los Angeles«. Načrt predvideva zgradbo balona take konstrukcije, ki bo po velikosti in odpornosti dvakrat prekašal gori imenovani balon, katerega so lani dogradili v Nemčiji. Za vodstvo zrakoplova pa bo potrebno samo toliko ljudi, kakor za običajen Zeppelin. Tudi potrošnja gorilnih snovi ne bo mnogo večja kakor pri navadnem Zeppelinu. Balon pa bo lahko vzel na svoj krov mnogo več potnikov in blaga za prevažanje. Imel bo za pet milijonov kubičnih čevljev prostora. Načrt za to delo je že odobren in družba za gradnjo zrakoplovov bo kmalu začela z delom.

Nov tip aeroplana

»Autogire«, letalo z vrtečimi se krili. »Autogire«, kakor ga predstavlja naša slika, je prav za prav aeroplan. Ima motor — 110 HP — in tudi krila, toda njegova krila niso trdna, marveč so gibljiva okoli vertikalne osi.

Aparat, ki ga vidimo na sliki, ima štiri krila, ki povsem nalikujejo krčkom

navadnega aeroplana. Ko začne motor delovati, in se jame letalo pomikati naprej, se začne tudi krila vrteti okoli vertikalne osi, čeprav niso v nikakoli zvezi z motorjem, zgolj vsled odpora zraka. Ko doseže rotacija kril gotovo hitrost (kakih 80 vrtinjev v minuti), se letalo dvigne in leti kakor vsak drug letalni aparat.

Na prvi pogled bi se zdelo, da je nova iznajdba na polju aeronavtik nepotrebna, ker na videz ne prinaša ničesar boljšega, kvečjemu slabšega. Zakaj naj bi bila vrteča se krila boljše kakor trdna, stabilna? Na to hočemo podati odgovor v naslednjem.

Novi aparat, ki ga je izumil Spanee La Cierve, je znatno bolj stabilen in varen kakor običajna letala. Tako on lahko pristane z zelo zmanjšano hitrostjo. Navaden aeroplan, kakor je znano, ne sme zmanjšati svoje hitrosti pod določeno mejo, ker sicer pilot tvega, da se mu aparat razbije v strmem padcu. Te nevarnosti novi aparat ne pozna, elimini-rala pa so jo baš vrteča se krila. Nadalje na prednost novega letala je njegova avtomatična stabilnost in pa popolna neobčutljivost napram vetrovnim sunkom in vrtinam.

Autogire pristane skoraj navpično in kakor smo že omenili, z zelo zmanjšano hitrostjo (eno osmino letalove maksimalne hitrosti), v čemer se ugodno razlikuje od letal s trdnimi krili. Nasprotno pa doseže autogire ob sicer povsem enakih pogojih večjo hitrost poleta kakor navadna letala.

Nadomestilo za bencin. Kakor pišejo nemški listi je iznašla Badenska tvornica anilinskih barv in sode nadomestilo za bencin, ki bencin baje celo prekaša na izdatnosti in preprečuje eksplozije, vsled česar popolnoma odpade v obratu tako neželjeno pokanje motorja. Pravijo, da je za to novo obratovanje snov za motorje že prijavljen patent v Nemčiji in v inozemstvu.

Temperatura večja od sonca. Doslej so smatrali solčno toploto za največjo in ni bilo ničesar, kar bi jo presegalo. Sedaj pa poroča nemški tehnični list, da

se je posrečilo profesorju fizike drju. Lummerje v Vratislavi doseči temperaturo 8000 stopinj C, dočim ima solčna temperatura le 6000 stopinj C. Učenjak je izumil, da se da zvišati temperatura električne obločnice 4000 stopinj C z močnim zračnim tlakom na 8000 stopinj, kar je pirometer zanesljivo ugotovil.

Ladjedelstvo v letu 1924. Po uradnem poročilu Lloydja v Londonu je bilo lani zgrajenih na vsem svetu 2,247.751 ton novih ladij. Od tega števila jih je bilo zgrajenih samo na Angleskem 1.439.885 ton, to je 64 odst. vse svetovne produkcije, in za 794.234 ton več kot leta 1923. Od ostalih držav je zgradila Nemčija lani 123.952 ton ladij, Zedinjene države 139 tisoč 462, Italija 82.526, Francija 79.685, Japonska 72.757, Danska 63.937 in Nizozemska 63.627 ton. Vsega skupaj se je svetovna produkcija ladij zvišala v primeri s prejšnjim letom za 605.000 ton. Razen Anglije so vse ostale države nazadovale.

Najmlajša kino-umetnica

Baby Peggy

v moderni družabni drami »Ločitev zakona na poizkušnjo«

Dne 25., 26. in 27. januarja

Kino »IDEAL«

Iz tuje politike

Obnova diplomatskih odnošajev med Rusijo in Japonsko

Dne 20. januarja L. I. je bila v Pekingu podpisana med sovjetsko Rusijo in Japonsko pogodba, ki sta jo podpisala tamkajšnja poslalnica, za Rusijo Karakan, za Japonsko Jošizava.

Glasno poročila londonskih Times obsega rusko-japonska pogodba sledeče točke: Diplomatske zveze med Japonsko in Rusijo se obnovijo; razne klavzule obnavljajo veljavnost mirovne pogodbe, sklenjene v Portsmouthu (iz l. 1906); Japonskem se zagotovijo razne ugodnosti v Rusiji, osobito v rudarskih koncesijah. Uredijo se ribarske pravice v korist Japonske in določajo se sporazumno vzajemne prednosti v trgovstvu in plovi. Pogajanja o državnih in zasebnih dolgovih se odločijo na poznejši čas; določbe glede propagande se niso znane. Obe državi se zavežeta, da ne bosta sklepali z drugimi državami nikakih pogodb, ki bi mogle škodovati njihovi medsebojni pravici. Naposled se definitivno določa glede Sahalina, o katerem se je že pred nedavnim sklenil sporazum, po katerem ostane severna polovica Rusiji, a prepušti ta eksploatacijo rud, osobito petroleja, Japonski, — da se petrolejsko ozemlje deli in da Japonci nemudoma evakuirajo severni del, ki so ga imeli doslej zasedenega.

S to pogodbo se obnavljajo diplomatski odnošaji med Rusijo in Japonsko, kar je gotovo velikega pomena za politični položaj na daljnem vzhodu. O zblizjevanju med obema državama so prihajale že dalje časa vesti; na popolno zblizjevanje se morda vplivali tudi dogodki v Kitajski, kjer so zmagale osebnosti, ki vzdržujejo prijateljske odnošaje tako z Rusijo kot z Japonsko. Da pa so poročila, ki govorijo o rusko-kitajsko-japonski zvezi, preuranjena in preoptimistična, o tem priča tudi vest, da je kitajski zunanji minister postal takoj po podpisu rusko-japonske pogodbe enako po glasu noto ruskemu in japonskemu poslanstvu v Pekingu, v kateri izjavlja, da bi v slučaju, da ta pogodba ogroža v kakršnekoli ozirom zakonite interese Kitajske, pekinska vlada ne mogla priznati te pogodbe. Vidi se tedaj, da so v Pekingu postali nekoliko pozorni, celo nezaprli vzpričo dobro uspevajóčega sporazuma med Moskvijo in Tokiom. Vendar ni

misli, da bi ta pomislek imel dalekosežnejše posledice ter mogel ovirati naglo se razvijajočo antano med Rusijo, Japonsko in Kino.

To so najnovejše vesti z vzhodne Azije, ki so posebno zanimive baš v času, ko stopa v Ameriki Kellogg namesto Hughesa ter se pripravja Coolidge, da obnovi tudi z ameriške strani diplomatske odnošaje s sovjeti. Ta istodobnost gotovo ni slučajna; na Ameriko ni moglo ostati brez vpliva zblizjevanje med Rusijo in Japonsko, saj je tu najbolj občutljiva stran ameriške zunanje politike. Z dne 21. januarja se javlja iz Moskve, da je postal Čičerin zastopnikom časopisja deklaracijo glede razmerja do Amerike ter pri tem dejal, da je bila antisovjetska politika Hughesova največ — rezultat njegovega osebnega sovraštva. Kombinacije, ki se vežejo na nastop Kellogga, smatra Čičerin za preuranjene, naglaš pa, da stavlja povratek Rusije v krog odnošajev na obalah Tihga oceana, sovjetsko Unijo v kontakt z Ameriko in njeno politiko na tem morju. Amerika, ki se ne omejuje več na politiko ameriškega kontinenta in Tihga oceana, marveč se vlika tudi v azijske in evropske zadeve, ne more več ignorirati sovjetske Rusije, ki zavzema polovico Evrope in Azije.

Na daljnem vzhodu se očividno pripravljajo važne premikanja in pri reorientaciji odnošajev, kar se bo pokazalo v pravem licu šele polagoma. Najnovejša diplomatska razvozlavanje pomenijo, kakor je podoba, prva urodne korake v večje sprememba.

Francosko časopisje o dr. Luthrovem kabinetu

Paris, 21. januarja.

Francosko časopisje enodušno ugotavlja, da je novi nemški kabinet navzlic sedelovanju nekaterih dosedanjih ministrov izrazil desničarska, reakcijska vladna. Posebno se poudarja dejstvo, da so vse važnejše portfelje zasedli nacionalisti in njihove oprede, člani ljudske stranke. Notranje ministstvo v rokah predsednika nemško-nacionalne stranke, Martina Schieleja in ozeba ministra za narodno gospodarstvo dr. Neuhausa, ki je svoječasno kot ministerjalni ravnatelj v pruskem trgovinskem ministstvu raje izstopil iz službe, kot pa je prisegel na republiko.

Dve leti je moral Vasco da Gama poživati in to vsled intrig zavistnih sodobnikov. Leta 1502 je Vasco da Gama, tedaj že imenovan admiral Indijskega morja in odlikovan z naslovom Conde (grof) de Vidigueira, odpotoval iznova v Indijo, da utrdi tam merkantilno moč Portugalske, ki je bila zablajana vsled intrig Maurov. Po vrnitvi pa je prišel a svojim eladarjem navkriž in odvzete so mu bile vse funkcije. Šele po smrti kralja D. Manuela ga je naslednik D. Joao III. pozval zopet v aktivno službo. To je bilo v letu 1521, ko so po grabeljskosti in koruptnosti raznih pustolovcev provzročene razmere v kolonijah zahtevale energičnega reorganizatorja. Slavni admiral, iznova odlikovan, in sicer z dostojan-

stvom podkralja Indije, je nemudoma odpotoval tja. Glede tega potovanja živi še danes v portugalskem narodu anekdota, da je v nekem strašnem viharju pominil preplašene mornarje s tem, da je zaklical z možganim glasom: »Ne bojte se, Portugaleci! Le morje se trese pred nami!«

Valje svoji neustrašenosti pred elementi pa ni mogel ukrotiti boleznih niti preprečiti smrti. Napravil je red v koloniji, toda borba proti nerednostim in zločinom je izžepala njegove moči in 25. decembra 1524. v trenutku, ko so zvonovi oznanjali rojstvo Krista, je izdihnil svojo junakačo dušo v Coromandelu. Zapustil je svet veliki duh, ki je združil raztresene dele sveta, odprl vrata v moderni vek, podal človeštvu znanje planeta, odkril nova pota vesoljni trgovini in razširil obseg znanosti.

Vasco da Gama zasluži, da ga časte vsi narodi in se pridružijo javno ali pa vsaj v duhu slavnim manifestacijam portugalskega naroda.

»Matino«: Luthrova vlada ni niti parlamentarna niti republikanska, v njej sede nacionalistične osebnosti, ki so skrajno sumljive. Loucheurjev »Petit Journal« kratko ugotavlja: »Desnica je zmagala. Odslej ima stranka monarhistov premoč.«

Drugi listi povedo isto s podobnimi izrazi. »Petit Parisien« pravi: »Dr. Luther je sestavil kabinet reakcije. Novi ministri so zastopniki veleindustrije in agrarcev.« »Journal«: »Nova državna vlada želi povratek monarhije.« »Gaulois«: »Nacionalisti imajo oblast. Kralj Viljem II. bi mogel biti zadovoljen s to vlado. Clémenceau-ov »Homme Libre«: »Luthrova vlada je izjavnje mednarodnega javnega mnenja.« Organ Millerandove Nacionalne Lige »L'Avenir« ugotavlja, da »reakcija praznuje zmagovalstvo v Nemčiji.«

Ultradesimali »Liberté« vidi v Luthrovem kabinetu prvi korak k povratku Hohenzollerncev, vendar se ne more ubraniti zadovoljstva, da se je tudi v Nemčiji rasula demokracija. Sploh ima desničarsko časopisje neko pritaženo veselje nad izidom nemške krize, ker vidi v njem popoln polom popustljive Herriotove politike in potrditev pravilnosti Millerand-Poincaréjeve taktike. Tako piše Pertinax v »Echo de Paris«, da je nova vlada prinesla zaželjeno jasnost o resničnih razmerah Nemčije. Isti list ugotavlja: »Boljše je, da je Nemčija vrгла krinko. Iluzije so odslej nevarne. Nemčija je danes ravnotako reakcijska kot pred vojno.«

Herriotovo časopisje je vidno pobito, ker vidi, kako je Nemčija odgovorila na francosko spravljalost. »Quotidién« doži nemško levico prostovoljnega umika. »Ere nouvelle« pa upa, da le še pride do prekreta in pravi: »Vse je odvisno zdaj od tega, kaj se bo zgodilo v Parizu. Francoska vlada drži v svojih rokah bodočo nemško demokracijo. Voditelji Francije morajo ravnati zljaj tako, da ne ravnal Bismarck po l. 1870. Da ne požene Francije na pot maščevanja je favoriziral francosko republiko. Mi se ne smemo nehati pogajati. Sporazum moramo iskati zlasti na gospodarskem polju. Vedno pogajati se, je bil Richelieu-ov opomin. Pogajamo se torej! Tudi pogajati se pomeni delati!«

Zbirajte in darujte,
da zgradimo
Sokolski dom
na Taboru!

skega tovariša za oproščenje. Tam preko si namreč niso upali objaviti članka dunajskega dopisnika, ker njegovim navedbam niso — verjeli.

Ameriški posolni poročevalec je šel torej sam k Schermannu. Kot prvi poskus je napisal na listič svoje ime.

Schermann se mu nasmešne.

— To ni Vaše ime! Vi se pišete drugače! To je prva past!

Američan se zdrzne. Potoval je namreč v resnici pod drugim imenom in tudi potni list si je dal izstaviti na tuje ime. Toda o tem ni vedel nihče na Dunaju, saj še svoletu tovarišu dunajskemu novinarju ni znil niti besedice. Upal je namreč, da bo na ta način lažje prišel stvari do dna.

Toda človek se lahko potvarja, ne pa njegova pisava!

Američan se je udal in napisal svoje pravo ime.

— Tudi to ime je potrjeno! pravi Schermann.

Sele sedaj opusti neumni novinar vsak odpor, obenem pa povabi Schermannu s seboj v Ameriko.

In Schermann je šel, videl in zmagal... Naj bo dovolj. Prostor nam ne dopušča da bi naštevati neštete zanimivosti Schermannovih čudovitih zmažnosti. Kdor pa se zanima za opisane pojave in za njihovega junaka, naj si naroči eno izmed omejenih dveh knjig, ali pa obe. Ne bo mu žal!

Portugalski konzul

Drag. Strucelj:

Vasco da Gama

»Jutro« se je že v božični številki spomnilo 400letnice smrti velikega portugalskega pomorskega. Rade volje pa priobčujemo tudi naslednji članek, ki nam ga je poslal portugalski konzul v Ljubljani, g. Drag. Strucelj, ker vsebuje mnoge zanimive podrobnosti.

Dne 25. decembra minulega leta je preteklo 400 let, odkar je umrl slavni portugalski admiral Vasco da Gama, grof Vidigueira, ki je odkril pomorsko pot v Indijo.

Portugalska vlada je nameravala spomin na velikega sina portugalskega naroda proslaviti že na dan obletnice njegove smrti, vsled notranjih velevažnih dogodkov pa je odložila svečanosti na dni od 25. do 30. januarja. Slavnosti, s katerimi se hoče portugalski narod odločiti manom prvega admirala Indijskega morja, bodo obstojale iz parad mornarice in vojskave, romanja na grob Vasco da Gama, svečane seje geografske družbe v Lisabonu, iz sprejemov, banketov itd. Španija, Francija, Anglija, Italija, Brazilija in druge pomorske sile bodo poslale močnejše eskadre vojnega brodogradstva pred Lisabono. Skoro vse države pa

bodo zastopane po visokih vojaških in učenjskih dostojanstvenikih. Jugoslavijo bo zastopal generalni konzul v Lisabonu. Oficialni slavnostni odbor v Lisabonu je izdal sledečo spomenico, ki je bila razposlana poslanstvu in konzulatom Portugalske po vsem svetu:

Malemu narodu, ki si je priporil in obdržal neodvisnost skozi stoletja, je postal južnozahodni del Iberskega polotoka pravešen in počestkom XV. stoletja je se odločil, da poaveči svoje energije oceanu, ki tvori mejo na celem zahodnem delu njegove domovine, da preiskuje morske tajnosti in si odpre pota v neznane kraje. Po inicijativi infanta D. Henrique so si zasnovali portugalski mornarji konkreten cilj: poiskati morsko pot v bajestovno Indijo. Posrečilo se jim je to v etapah tekem 26. let. Kralj D. Joao II. je odposlal istodobno dve ekspediciji: eno pod poveljstvom Bartholomeu Diasa in drugo pod Pero da Covilha, da iščeta ob vzhodni afrikanški obali pot v Indijsko morje. Obe ekspediciji ste dosegli zaželjene uspehe. Bartholomeu Dias je objadral Rt dobre nade, Pero da Covilha pa je dosegel težko pristopne obale Hindustana. Seveda s tem končni cilj še ni bil dosežen. Kralj D. Manuel, naslednik D. Joao II., je poveril to misijo plemiču Vasco da Gama ter mu dodelil vrhovno poveljstvo ekspedicije in obenem čast poslanika pri orientalskih vladarjih.

Vasco da Gama je odplul 8. julija 1497.

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

Toda, ko se je bližal šesti dan, je David obolel, morda zato, ker ga je hotel gostilničar odpraviti iz svoje hiše. Nagli, fanatični gostilničar je to obolenost naznanil Chicotu s porogljivimi besedami. „O, mislite li, da bo umrl?“ vpraša Chicot. „Hudo groznico ima, tri- ali štiridnevno, ležati mora baje, zdravniki tega ne razumejo. Gladen je vseeno prav močno in krepak. Mene je zgrabil za vrat, a hlapca je nabil.“ Chicot pomisli in vpraša: „Ste ga li videli?“ „Seveda, saj me je celo davil!“ „Kako je izgledal?“ „Bled je, izmučen, grd in dere se kakor na ražnju. Rekel mi je: Pazite na kralja. Proti kralju se pripravlja zlo!“ „Lopov!“ „Bedak!“ „In ves čas mi pripoveduje, da pričakuje nekega človeka, ki naj bi prihajal iz Avignona, in da želi videti tega človeka, preden umre.“ „Vidite no, on govori o Avignonu!“ „Vsako minuto!“ „Grom in peklo!“ vzklika Chicot. „Recite no, ali bi ne bilo smešno, da se tukaj iztegne?“ grobo vprašuje gostilničar. „Prav smešno, samo bi mi ne bilo ljubo, če bi umrl, preden pride pričakovani sel iz Avignona.“ „Zakaj? Čimprej umre, tem prej bom rešen royalista in mi vsi!“ „Da, samo bog zna, kaj mu pride iz Avignona!“ „Mogoče. Videli bomo...“ če ne govori samo v groznici.

Gorenflot ni sodeloval pri tej zaroti, marveč je zadovoljno jedel in pil, in sicer velike množine, in zredil se je toliko, da je gostilničar začudeno govoril: „Ne bi verjel, da je ta debeli menih tako čudo zgovornosti, in da mu vseeno tako tekne!“

IX.

KAKO JE MENIH SPOVEDOVAL ADVOKATA, ADVOKAT PA MENIHA.

Kmalu nato se je zdelo, da je prišel dan, ki bo Vernuilletovo gostilno osvobodil nedobrodošlega gosta. Mojster Vernuillet je bušil v Chicotovo sobo s tako prešernim smehom, da je moral Chicot nekaj časa čakati, preden je oni prišel do sapa. „On umira!“ pravi človekoljubni gostilničar, „se že steguje! Ta prijatelj krivo- vercev, ta Faraon! Udarce je zares prvovrsten!“

„Kakšnih udarcev?“

„Priznajte, plemeniti gospod, da ste mu ga vi zadali!“

„Jaz da sem udaril bolnika?“

„Pa da!“

„No, kaj se mu je pripetilo?“

„Vi veste, da vedno viče za onim pričakovanim človekom iz Avignona!“

„No, pa je-li ta človek prišel?“

„Prišel je.“

„Ste ga li videli?“

„Videl sem ga, seveda. Saj ni mogoče, da kdo pride ali odide od tod, pa da bi ga jaz ne videl.“

„No, kako izgleda ta človek?“

„Majhen je, pa rožnate barve v lice.“ „Istina je,“ pravi Chicot

pri sebi, potem pa pozove gostilničarja: „No, dajte, brate, govorite obširneje in točneje!“

Gostilničar nato poroča, da je prijezdil manjši človek na velikem konju, da je vprašal za mojstrom Nikolajem in da se je dal odvesti k njemu, pot mu je kazal gostilničar sam, a odvetnik je bil v postelji, grozničav, in ni sprejel gostilničarja, marveč samo tujca. „Ta tujec je torej tukaj?“ vpraša Chicot živahno, s prstom kaže na sosednjo sobo. „Seveda je, tukaj je pri njem, zaklenila sta se v sobo!“ „No, pa kdo vam brani, da prisluškujete pri vratih?“ „Res, prav imate!“ pravi gostilničar in odhiti, da izvrši ta nasvet.

Chicot pa skoči k luknjici, katero je zavrtal v steno, in zares zagleda Petra Gondyja pri bolnikovi postelji. Ali razgovarjala sta se tako tiho, da Chicot ni mogel razumeti niti besedice njihovega razgovora. Pet minut pozneje pa se Gondy poslovi od umirajočega. Chicot pohiti na okno. Tukaj zagleda na cesti belca, velikega konja, katerega drži lake za povodec. Kmalu pozneje se pojavi poslanec vojvode de Guise, zavijti se v sedlo in odjaše v smeri proti Parizu. „Sto gromov! Samo, da ni vzel rodoslovnika s seboj!“ si misli Chicot. „Sicer ga bom dohitel, tudi če deset konj izjašem do mrlvega. Ali ne, ti odvetniki so lisjaki, in to še posebno. Mislim torej, da ima rodoslovnik še pri sebi. Kje je neki ta nesrečni Gorenflot?“

Ta trenutek se vrne gostilničar in poroča, da je bolnik baje zelo slab. „No, prav,“ pravi Chicot, „kadar se pojavi, pošljite mi mojega brata Gorenflota. Gre za sveto reč!“ Vernuillet se požuri. Sedaj je bil Chicot v škripcu. Ni vedel, ali naj hiti za Gondyjem, ali naj drži Davida. Če je odvetnik res tako bolan, kakor pripoveduje gostilničar, je gotovo oddal svoje depeše Gondyju. Chicot je torej obupaval po svoji sobi gor in dol. Nekočrat se začuje glas s

stopnic. Bil je menih, ki je nekoliko pijan prišel popevaje po stopnicah. Chicot plane na vrata in zagrmí: „Tiho, pijanče!“ „Pijanec?“ vpraša Gorenflot. „Pa ne morda zato, ker sem pil?“ Seže s pomočjo velikega vrča vode, katerega je moral Gorenflot kislega obraza izpiti, se je Chicotu z energijo in s pretnjami posrečilo, da svojega sopotnika iztrezni in ga obeneu nagovori, da se odpravi k sosedu na spovedovanje. Za dober izid mu obljubi sto pistol nagrade. „A kaj naj rečem temu spovedancu?“ „Poslušaj, govori kar hočeš, ali glej, da ti bolnik izroči svoje spise, češ, da jih boš že ti oddal na pravo mesto. Nastopi slovesno in kakor dober izpovednik, stori sploh, kar moreš, in bodi zgovoren in prepričevalen.“ „Zakaj naj ga prisilim, da mi izroči svoje spise?“ vprašuje Gorenflot. „O, ti bedak ti, zato, da dobiš od mene tisoč tolarjev nagrade! Ali sedaj razumes?“ „Točno. Vse bo, kakor ste ukazali!“ „Pa si li dovolj iztreznjen, da se moreš lotiti tega posla?“ „Točno, videli boste!“ Gorenflot se s široko dlanjo osmukne po lici, kakor da hoče pregnati zadnje sledove svoje pijanosti, potem se svečano odpravi k vratom. „Samo trenutek še,“ pravi Chicot. „Ako ti spise da, vzemi jih in obeneu z nogo potrkaj po zidu. Ako ti jih pa ne da, pa vseeno tudi potrkaj.“ Nato Gorenflot odide, Chicot pa se skloni na prisluškovanje.

Dve minuti kasneje je Gorenflot vsopil pri sosedu in Chicot ga je zagledal skozi svojo prisluškovalno luknjico v steni. Odvetnik se je dvignil v svoji postelji in pričel ogledovati čudno menikovo pojavo. „Kaj želite tukaj, častiti oče?“ je zašepetal s tišim glasom. „Sin moj, skromen menih sem,“ pravi le-ta, „čujem, da ste v opasnosti in bolni, pa prihajam k vam, da se pomeniva nekoliko o rešitvi vaše duše.“ „Zahvaljujem,“ pravi bolnik, „ali mislim, da je vaša prijaznost odveč, kajti jaz se počutim že mnogo bolje.“ Gorenflot pokima z glavo in pravi: „To je samo ludiceva lokavost, ker on želi, da bi vi umrli brez spovedi in torej v grehu.“ „Vrag bi se prevaral,“ odvrne odvetnik, jaz sem se pravkar izpovedal.“ „Komu?“ „Drugemu svečeniku, ki je prišel iz Avignona.“ Gorenflot zopet odlično z glavo in po Chicotovi instrukciji odgovori: „Saj to ni bil svečenik.“ „Odkod vi to veste?“ „Ker ga poznam.“ „Onega, ki je odšel od tod?“ „Da,“ pravi Gorenflot tako gotovo da se je bolnik očitno vznemiril. „Ker vam je sedaj bolje, in ker odhajajoči ni bil svečenik, se že morate sedaj izpovedati.“ „To mi je prav,“ odgovarja bolnik z močnejšim glasom, „ali izpovedal se bom, kadar in pri komur me bo volja!“ „Vi nimate več časa, sin moj, da si poiščete drugega, in ker sem jaz tukaj...“ nadaljuje menih s pravo vsiljivostjo svojega stanu. „Kaj, jaz nimam več časa?“ vrešči tedaj bolnik, in videli je, da je še jako krepak, „jaz da nimam več časa? Ali mislite morda, da me bo pobralo?“ Gorenflot kimne trešč in ravnodušno odgovarja: „Zatrujem vam, dragi moj, da pri vas več ne računam na zdravje. Vas so obsodili i zdravniki i božja previdnost, izpovedajte se torej, najbolje bo za dušo.“ „Jaz pa zatrujem, dragi sveti oče, da mi je že mnogo bolje in da se čutim prav krepkega, kar je nesumljivo tudi zasluga vaše blagoslovljene prisotnosti!“ „To je samo prevara, dragi moj, ker je to samo zadnji zubelj življenja, ki se noče odtrgati, ker je duša rogata. Kar govorite, pripovedujte mi o svojih spletkah, zarotah in mahinacijah!“

„O mojih spletkah, zarotah in mahinacijah?“ vprašuje sedaj mojster Nikolaj David začudeno, vznemirjeno in pozorno. „Da,“ pravi mu Gorenflot flegmatično, in najprej se izpovedje, potem pa mi dajte vse svoje spise, katere imate s seboj, in bog mi bo morda dovolil, da vam podelim odvezo.“

„Kakšne spise?“ klikne bolnik s tako zvonkim glasom, kakor da je čisto zdrav.

„Spise, katere vam je navedeni svečenik prinesel iz Avignona.“

ČAJ V OTROŠKI SOBI

ČAJNA ROČKA
„popolni“

ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov.
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
Stari dežniki se nanovo preoblikujejo

LOKOMOBILI 10-600 HP
WOLF-LANZ novi ili popolno generalno popravljene i iskušene sa VOR-NICKIM JAMSTVOM i MONTAŽOM
Sirovinski - Diesel - upojni plin - motori
BRAČA FISCHER D. ZAGREB
Pantovčak 1 b. Pogledajte naše veliko skladište.
1928a

15 letno jamstvo
najboljše STOEWER
šivni stroji s pogreznim transporterjem (gravelje); z enostavnim premikom je pripravljen za šivanje, vezanje ali šivanje
LUD. BARRER
LJUBLJANA
Slobova ulica 6/L

GRAFIČNI ZAVOD
za vna dela, spadajoča
v tiskarsko stroko

**DELNIŠKA
TISKARNA**
D. D.

Tiskarna za umetniška in navadna dela v eno- ali večbarvni izvedbi

Moderno opremljena knjigoveznica
Izdelovanje trgovskih knjig

V Ljubljani, Miklošičeva cesta 16

Trgovina
MARIJA ROGELJ v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 26
v bližini kolodvorske ulice
priporoča bogato zalogo sukna, črta, klota, cvilisa, oksforta, ecfira, kifona, bele rjave in modre kotenine, beleza in rjavega platna za rjuhe, volnene in svilen jumperje, navahe in svilene rute in serpe, volno, pavolo in nagavice, kravate in različno drobnarijo. 206a
Blago dobro! Cene nizke!

Moč in mladost!

M hitro povrne mnogo preizkušeni «Neokratosin». Uporablja se s najboljšim uspehom pri slabokrvnosti, bledici, slabih živcih, boječnosti, pri nočnih polucijah, razdraženosti, depresiji, seksualni nevrasteniji, onaniji, imotenci, pešanju telesnih moči, mrzlosti, nezpoložnosti in soprotnosti pri ženskah. Cena razvita 60 Din - Razposilja ga, če se znesek pošlje v naprej (v pisnu) in 15 Din za pošiljalne stroške, družba: Gesellschaft für chemische und metallurgische Industrien m. b. H.
Wien XIII/2, Wessgrillgasse 5.

„AUGOLATOR“

inhalecijski aparat ne sme manjkati v nobeni družini, nabaviti si ga mora vsak posameznik, ako skrbi za svoje zdravje. — „AUGOLATOR“, inhalacijski aparat, zoriči z najuglednejšim uspehom vse boleznis sapnih organov kakor: prehlajenje, kašelj, oslovski kašelj, naduho, goltančni in bronhijalni katar, vratne in pljučne bolezni, vnetja pljučnih konic, posledice influence, astme itd. itd. Prednosti aparata: Razhlajajo oljaste in vodene tekočine. Ni v nikakr zvezi s kurjavo, torej ognja varno. Komodno se more uporabljati tudi v postelji. Takoj po uporabi se pacient lahko poda na mrti zrak ter je popolnoma zvešan pred ponovnim prehlajenjem. Presenečljiv učinek takoj po uporabi. Če a takoj uporabi jivega in popolnega aparata „AUGOLATOR“ 135 Din, poštnina in ovojina se zaračuna posebej. Zahtevajte takoj brezplačni prospekt. Aparat „AUGOLATOR“ se dobi v vsaki lekarni in drogeriji, sicer pri

JOŽE ČEBULJ

agentura - komisija, Jesenice na Gorenjskem
Generalno zastopstvo za SHS.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Dve prazni sobi
v mezu, isto drtarini urad-
nik a svetlo za 1. ali 15.
april t. l. Ponudbe na upr.
„Jutra“ pod „Mirna 2“.
1929

Majski dijak
se sprejme na branje in sta-
novanje na Kimek cest.
Naslov pove uprava „Jutra“
1914

Iščem prazno sobo
z elektrifikacijo razsvetljavo in
separiranim vodom. — Po-
nudbe pod „Soba 7“ na upr.
„Jutra“.
2018

Soba
se odda solitonemu gospodu
s 1. februarjem ali pozneje.
Naslov pove uprava „Jutra“
1928

Dijak
srednješolce, se sprejme na
branje in stanovanje. Cena
za vsa okolišja mesečno 700
Din. — Naslov pove uprava
„Jutra“.
1927

Stanovanje
obstoječe iz 3 sob, kuhinje
in pralnice, se odda. — Po-
nudbe pod „Odklonjena 885“
na upravo „Jutra“.
1923

Brezplačno stanovanje
dveh sob (svet, a soupravno
kuhinje) dobi oni, ki posodi
50.000 Din proti dobremu
jamstvu. — Cenene ponudbe
na upravo „Jutra“ pod šifro
„Sigurno jamstvo“.
1755

Prazno sobico
z električno razsvetljavo in
separiranim vodom. — Po-
nudbe na upravo „Jutra“
pod „Zelo mirna“.
1927

Kapital
Trgovca
ki je trenutno v stiski, isče
za par mesecev 3-4000 Din
posojila. — Cenene ponudbe
na upr. „Jutra“ pod šifro
„Pomoč 1000“.
1814

Družabnik
kot tih ali javeu, s 500.000
kronami, pristojni k man-
fakturi, modni ali galan-
teriji, trgovski. Sein popu-
stoma verjani in agilen ur-
govec. — Dopise na upravo
„Jutra“ pod „Podjetje 913“.
2011

Družabnik
s kapitalom, želi vstopiti v
hotel, gostilno ali kavarno.
Govori in piše slovenski,
nemški in angleški — sa-
mice (natahiti). Naslov pove
uprava „Jutra“.
1920

Bi se našlo čuteče srce
katero bi pomagalo simpa-
tični vdovi s posojilom Din
1000, na kompletno opre-
mljeno stanovanje. Dopise
pod šifro „Samostojna“ na
podružnico „Jutra“ v Mariboru.
1645

Okulni svet,
Dajemo pomoč v peščenih
tagometnih: strah, za-
slodnost, oster, ljube-
zen, poverljivost itd. — Se-
stavljamo prvo vrsto ali so-
stavljamo po pisavi in foto-
grafiji. Din 25. Pismo pod
„Mahanara“ na upr. „Jutra“
500

Ljubim — ljubim!!!
samo Tebe. — Pridi gotovo!
— Te poljublja Tvoj Tom!
2032

Dve gospodični
en žitek od Rajhenburga,
žili dopisovati. Dopise na
upravo „Jutra“ pod „Čedna
Urška“ — „Flegkna Miva“
1922

«Gorenjske putke»
Dvdeset pismo v upr.
„Jutra“.
1915

Dopise dvignem pod imenom
«Aiša».
1973

Drawer
Določite sestanek. — Pridem.
1919

Putkam 16-20 let
Petelinček, dolnjake krvi,
14-16 putko za stare dni,
za skupne sprejeme & komp.
Nemotno dopise in samo
s sliko na upravo „Jutra“
pod „Zmago Marček 105“ —
Tajnost zadržana. 1916

Vdovec brez otrok
43 let star, obrtnik z lepo
delavnico v lastni hiši, brez
dolga, se želi poročiti s po-
šteno in simpatično starejšo
slovensko devojko od 32 do
38 let staro, ki posreduje in
do 15.000 Din dote, kupuje
sliko je poslati na naslov:
Ilja Džorič, liciter, Nova
Gradiska, Slatonja. 1713

Paznik
pri večji tržnici, želi reše-
na 22-23 let — v svrhu
pomoči žentive. Ponudbe po
možnosti s sliko na upravo
„Jutra“ pod šifro „Paznik“.
2033

Vdova
s stalnim dohodki, želi po-
ročiti inteligentnega gospo-
da nad 50 let. Dopise pod
šifro „Zračaj 873“ na
„Jutra“.
1929

Uradnik
dobro šolčan, želi znanja
z varno gospodstvo ali vdo-
vo, v svrhu žentive. Ponudbe
s sliko na upravo „Jutra“
pod „Sreča 116“.
1972

Dobro šolčana gđ.
inteligentna, čedna in blaga,
14-16 znanja v svrhu močnje
z lastnim gospodom. Na-
pune ponudbe s sliko pod
šifro „Resni“ na upravo
„Jutra“ v Mariboru. 1909

Izdelovalnica klavirjev
pripravlja svoje prvotne
instrumente, popravi, ugla-
buje klavirje in harmonije,
točno in cenno. Se pripravlja
R. Warbinek, izdelovalec
klavirjev, Ljubljana, Hiber-
jeva ulica 5/L. 1924

Trivrstna harmonika
malo razbijena, se proci
da na Kongresnem trgu št. 7
(prilike). 2001

Cifre
za skoraj popolnoma nove,
napredaj. Naslov pove upr.
„Jutra“.
2016

Volčji pes
2 leti star, izredno čuvaj
za osebnost, spretnost, se pro-
da za 600 Din. — Alojzij
Albini, Celje, Zvezda št. 1.
1930

Lepega psa ovčarja
čisto pasme, 10 mesecev sta-
roga, proci za 1000 Din
Emil Meak, Zadruga banke
Aleksandrova. 1924

Uhan
z zelenim obročem, se je iz-
gubil. Najhitel se prii, da
ga odda v Hrenovi ulici 7/L.
1918

Zastopstvo
za specijalno in dolga pri-
delka, isto 37 let star trgo-
vec, ki ima tudi sam trgo-
vin. Reflektira je na boljši
tržnici. Dopise pod šifro
„Zastopnik 912“ na upravo
„Jutra“.
2004

Česar ne veš
v zemljepisnih, finančnih,
družinskih ameriških zadevah;
če se ne spoznaš
v raznih predstavi pri raz-
ličnih oblikah ali se potre-
buješ posvetovanja;
če kupuješ ali prodajaš
nepremičnine in premičnine,
vprašaj.
Za odgovor nakati 10 Din
ali pošli v znak na na-
slov: Jožep Saje, Ljubljana,
Mestni trg 26. 1423

Volilni zakon
za
narodno s' upščino
je izšel in velja s
poštno vred
1250 Din pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani

Poslovni prostori
obstoječi iz 2 ali 3 sob v pritličju v
središču mesta ali blizu glavnega kolo-
dvara se iščejo za takoj ali pozneje. Po-
nudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“
v Ljubljani. 240

Ivan Spital
poštni poduradnik v p.
danes, 24. t. m. ob 8. uri zjutraj, star
39 let, po dolgem in hudem trpljenju iz-
dihnil svojo blago dušo.
Pogreb nepozabnega se vrši v ponde-
ljek dne 26. t. m. ob 3. uri pop. iz mrt-
vašnice v dež. bolnici k Sv. Križu.
Priporočamo ga v blag spomin!
Ljubljana, 24. januarja 1925.
Žalujemo ostali.

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico
r. z. o. z.
ki posluje v novopreurejenih prostorih v Ljubljani
Telefon 9 Mestni trg 6 Telefon 9
Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje po
8% 62-a
ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Vloge z odpoved-
nim rokom obrestuje tudi više po dogovoru.

Stanje vložnega denarja preko 130 milijonov
dinarjev ali 520 milijonov kron.
Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči
račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
Zlasti plačuje za vloge proti dogovorjeni odpovedi v
tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje
prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar popolnoma varen.

Mestna hranilnica Ljubljanska
(Gradska štedionica)
V LJUBLJANI

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega
računa, je večje kakor kjer koli drugod, ker jamči za nje
poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto
Ljubljana z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno
radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mlado-
letnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Trgovska agentura
L. G. Maber v Ljubljani,
prevzame eno ali dve sa-
stopni prvoratnih tu- ali
inozemskih terd ali tovarov.
Prevzetne reference na raz-
polago. 1881

Društvo, zasebnikom
preravnja in prepušča sple-
«Posredovalec», Sv. Petra c.
št. 23. 976

Na hrano
se sprejmeta dve gospodični
ali dva dijaka. Cena dnevno
18 Din. — Kje, pove uprava
„Jutra“.
1922

Vsakovrstne vožnje
slasti prevoza pohitva ob pri-
likih cest, prevoza premo-
gla in drevja s kolodvorov ali
od drugod in vsakovrstne
druge vožnje, okroži točno,
najhitreje, v najkrajšem času
in po zelo nizkih cenah
Konrad Ljubič, Krakovska ul.
št. 13. Tam se tudi spreje-
majo naročila in dajejo vse
potrebne informacije. 20821

Zastopnik
s kaveljco 100.000 Din, želi
prevzeti kakšno podružnico. —
Govori in piše slovenski,
nemški in angleški. — Gre
tudi za pisarja. Naslov pove
uprava „Jutra“.
1951

18 let
prilagoditi „L. a. u. c. i. o“ pitule
najekstremne odvratnosti kapa-
vico (Tripper). — Dobiva se
po vseh lekarnah po 20 Din
škafila. Po pošti razpoložljiva
lekarna Blum, Subotica.

Zastopnik
Trgovcem
senzacionalni cenik „Sreča-
lov“ pošlje Poštovalni, Videm
Krško. 1278

Dama
sprejme zastopstvo za Jugo-
slavijo, event. tudi za ino-
zemstvo. Ponudbe z navedbo
pogojev in stroke pod šifro
„Arlina 904“ na upravnstvo
„Jutra“.
1928

Vaska
s
gospodinja si
prihrani čas in
denar, ako za
čiščenje par-
ketov uporablja
„JELKO“.

Častniki in orožniki!
Izdelujem po najnižjih cenah
uniforme po meri. — Imam
vedno v zalogi kamzarn,
struka, blago za pljučne ter
vse vojaške potrebščine, ka-
kor sablje, čepice, tenjake,
zvezde, abajanderle itd. —
Cene solitne! — Simon Kit-
manek, Ljubljana, Bešenbur-
gova ulica 6. 53

Dvokolesa
se popolnoma prenovljajo,
emajirajo s ognjem, po-
nikajo in shranijo preko
zime v okroži. — „Tribuna“
F. R. L., Ljubljana, tovarna
drokoles in otroških vose-
kov. Karlovaška cesta št. 4.
27693

Vsakovrstne vožnje
slasti prevoza pohitva ob pri-
likih cest, prevoza premo-
gla in drevja s kolodvorov ali
od drugod in vsakovrstne
druge vožnje, okroži točno,
najhitreje, v najkrajšem času
in po zelo nizkih cenah
Konrad Ljubič, Krakovska ul.
št. 13. Tam se tudi spreje-
majo naročila in dajejo vse
potrebne informacije. 20821

Pozor! Samo 300 Din franko na dom!
Ta garancija kuhinjske posode je iz najboljšega aluminia spezo-
bela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

**Cenik brez-
plačno.**
Inserat
priložiti Ako
bi ne ugrajalo,
se vzame
radevolje
nazaj.

„JUGOPORT“ na Sušaku, Uskoška ulica št. 55.
Podružnica podjetja na Rakeku in Jesenicah. Prevzema vsakovrstne
transporte, očarjenja in skladiščenja blaga. Informacije brezplačno!

Živo perutnino
kupi stalno v vsaki množini, in sicer:
pohance, kure za peči, kure in purane,
ter jo plačuje po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA
Čakovec (Mediimurje).
Telefon 59, 3, 4. 11/a

Volilni zakon
za
narodno s' upščino
je izšel in velja s
poštno vred
1250 Din pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani

Poslovni prostori
obstoječi iz 2 ali 3 sob v pritličju v
središču mesta ali blizu glavnega kolo-
dvara se iščejo za takoj ali pozneje. Po-
nudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“
v Ljubljani. 240

Ivan Spital
poštni poduradnik v p.
danes, 24. t. m. ob 8. uri zjutraj, star
39 let, po dolgem in hudem trpljenju iz-
dihnil svojo blago dušo.
Pogreb nepozabnega se vrši v ponde-
ljek dne 26. t. m. ob 3. uri pop. iz mrt-
vašnice v dež. bolnici k Sv. Križu.
Priporočamo ga v blag spomin!
Ljubljana, 24. januarja 1925.
Žalujemo ostali.

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico
r. z. o. z.
ki posluje v novopreurejenih prostorih v Ljubljani
Telefon 9 Mestni trg 6 Telefon 9
Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje po
8% 62-a
ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Vloge z odpoved-
nim rokom obrestuje tudi više po dogovoru.

Stanje vložnega denarja preko 130 milijonov
dinarjev ali 520 milijonov kron.
Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči
račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
Zlasti plačuje za vloge proti dogovorjeni odpovedi v
tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje
prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar popolnoma varen.

Mestna hranilnica Ljubljanska
(Gradska štedionica)
V LJUBLJANI

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega
računa, je večje kakor kjer koli drugod, ker jamči za nje
poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto
Ljubljana z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno
radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mlado-
letnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Trgovska agentura
L. G. Maber v Ljubljani,
prevzame eno ali dve sa-
stopni prvoratnih tu- ali
inozemskih terd ali tovarov.
Prevzetne reference na raz-
polago. 1881

Društvo, zasebnikom
preravnja in prepušča sple-
«Posredovalec», Sv. Petra c.
št. 23. 976

Na hrano
se sprejmeta dve gospodični
ali dva dijaka. Cena dnevno
18 Din. — Kje, pove uprava
„Jutra“.
1922

Vsakovrstne vožnje
slasti prevoza pohitva ob pri-
likih cest, prevoza premo-
gla in drevja s kolodvorov ali
od drugod in vsakovrstne
druge vožnje, okroži točno,
najhitreje, v najkrajšem času
in po zelo nizkih cenah
Konrad Ljubič, Krakovska ul.
št. 13. Tam se tudi spreje-
majo naročila in dajejo vse
potrebne informacije. 20821

Pozor! Samo 300 Din franko na dom!
Ta garancija kuhinjske posode je iz najboljšega aluminia spezo-
bela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

**Cenik brez-
plačno.**
Inserat
priložiti Ako
bi ne ugrajalo,
se vzame
radevolje
nazaj.

„JUGOPORT“ na Sušaku, Uskoška ulica št. 55.
Podružnica podjetja na Rakeku in Jesenicah. Prevzema vsakovrstne
transporte, očarjenja in skladiščenja blaga. Informacije brezplačno!

Živo perutnino
kupi stalno v vsaki množini, in sicer:
pohance, kure za peči, kure in purane,
ter jo plačuje po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA
Čakovec (Mediimurje).
Telefon 59, 3, 4. 11/a

Volilni zakon
za
narodno s' upščino
je izšel in velja s
poštno vred
1250 Din pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani

Poslovni prostori
obstoječi iz 2 ali 3 sob v pritličju v
središču mesta ali blizu glavnega kolo-
dvara se iščejo za takoj ali pozneje. Po-
nudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“
v Ljubljani. 240

Ivan Spital
poštni poduradnik v p.
danes, 24. t. m. ob 8. uri zjutraj, star
39 let, po dolgem in hudem trpljenju iz-
dihnil svojo blago dušo.
Pogreb nepozabnega se vrši v ponde-
ljek dne 26. t. m. ob 3. uri pop. iz mrt-
vašnice v dež. bolnici k Sv. Križu.
Priporočamo ga v blag spomin!
Ljubljana, 24. januarja 1925.
Žalujemo ostali.

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico
r. z. o. z.
ki posluje v novopreurejenih prostorih v Ljubljani
Telefon 9 Mestni trg 6 Telefon 9
Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje po
8% 62-a
ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Vloge z odpoved-
nim rokom obrestuje tudi više po dogovoru.

Stanje vložnega denarja preko 130 milijonov
dinarjev ali 520 milijonov kron.
Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči
račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
Zlasti plačuje za vloge proti dogovorjeni odpovedi v
tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje
prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar popolnoma varen.

Mestna hranilnica Ljubljanska
(Gradska štedionica)
V LJUBLJANI

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega
računa, je večje kakor kjer koli drugod, ker jamči za nje
poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto
Ljubljana z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno
radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mlado-
letnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Zelo ugoden nakup modrocev, divanov, otoman, klubskih garnitur
in vseh v to stroko spadajočih izdelkov tudi solidno izdelano in najceneje trdke
Peter Kobal, tvornica tapetniških izdelkov, Kranj (Slovenija).
Pri večji naročilih kakor za hotele, restavracije, mizarje itd. se sestan popust
Pozor, ženini in neveste!
sosa. Zahlevajte cenike!

Ljudske knjižnice
opozarjamo
na najnovejše zvezke zbirke
„Prosveti in zabavi“:

Puškini-Priatelj, Kapetanova hči Povest. Broš. 24 Din,
vez. 29 Din, po pošti 1-25 Din več.
Budal Andrej, Križev pot Petra Kuoplenika, Po-
vest. Broš. 17 Din, vez. 22 Din, po pošti 1-25 Din več.
Kersnik Janko, Cyclamen. Roman. Broš. 22 Din, vez.
27 Din, po pošti 1-25 Din več.
Kersnik Janko, Agitator. Roman. Broš. 18 Din, vez.
23 Din, po pošti 1-25 Din več.
Zeyer-Bradač, Tri legende o razpela. Vez. 20 Din,
po pošti 1-25 Din več.

Naročila sprejema:
Tiskovna zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

282 a

Vsemogočni je poklical k Sebi ter rešil hudega
trpljenja našega dobrega očeta, deda in pradedu,
gospoda

Franca Ketteja
zasebnika

danes ponoči v visoki starosti 83 let, previdnega
s svetimi zakramenti za umirajočo.

Pogreb nepozabnega očeta se bo vršil v pone-
deljek, dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldne v Št. Vidu
nad Ljubljano št. 85 na farno pokopališče.

St. Vid - Ljubljana, dne 24. januarja 1925.

Globoko žalujemo ostali.

Zahvala.

Ob prebrdki izgubi naša nepozabna soproga, ma-
mice, tašče, sestre, oziroma tete, gospe

Alojzije Ferjančičeve

izrekamo tem potem iskreno zahvalo vsem onim, ki so
na kakršenkoli način izrazili svoje sočutje in sožalje nam,
pokojnici pa izkazali zadnjo čast s tem, da so jo v ve-
likem številu spremili na njenem zadnjem potu.

Posebej pa se še zahvaljujemo gosp. šolskemu nad-
zorniku Punduhu in sokolskemu pevskemu zboru za gan-
ljive žalostinke pred hišo žalosti in ob odpitem grobu.
Se enkrat, iskrena hvala vsem!

Gor. Logatec, dne 20. januarja 1925.

Žalujemo ostali.

289/a

Zasebni učni zavod Ant. Rud. Legat v Mariboru

Lastna specialna delavnica za popravila pisarniških strojev.

Novi tečaj za strojeopisje, slovensko in nemško stenografijo, knjigovodstvo in srbohrvaščino (tudi posamezni pouk)

začetek dne 3. februarja 1925.

Vpisovanja in prospekti v Specialni trgovini s pisalnimi stroji in pisarniški potrebščinami Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100. Nobene podružnice!

In vi, milostljiva gospa?

Zelite li, da se končno iznebite vaših peg? Vsečite se li čisto in bele kože? Poizkusite torej LEKARNARJA FELLERJA ELISA-POMADO ZA OBRAZ IN OBAROVANJE KOŽE, to odlično sredstvo za lepoto, za vzdrževanje mladeniške kože, ki zanesljivo odstrani vse nečistoosti kože, prišče, pege, lišaj, zajedavce, ogrce, da celo nabori in gube se odstranijo z redno masožo s pomočjo Fellerjeve kavaške Elisa-pomade za obraz in obarovanje kože.

ZA POIZKUSNJO 2 lončka s zavojnico in poštno za 36 Din, toda le tedaj, ako se denar pošlje v naprej, kajti po povzetju je poštnina za 10 Din višja, torej 46 Din.

Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stinici Donji, Elise trg 243, Hrvatska.

ELISA TREKOC MILJINO MLEKO, idealno nego valno sredstvo za polt. ELISA MILJINO MLEKO MILA, ELISA BORAKSOVO, ELISA GLICERINSKO MILA so mila lepote vsake elegantne gospe.

SINGER šivalni stroji

so na vsem svetu poznani kot na boljši

Singer šivalni stroji, BOURNE & CO., NEW YORK

Prodaj na obroke

LJUBLJANA, Šela-burgova ul. 3

Centrala za SHS: 709-a

ZAGREB, Marulićeva ulica 5

Zastopstva v vseh mestih

Družabnik

za povečanje dobro vpeljane trgovine z mešaním blagom v prometu mestu Spodnje Stajerske, s potrebnim kapitalom od 150 do 200.000 dinarjev, se išče. Prednost imajo samci, ki bi lahko sodelovali. Trgovina se odda eventualno tudi v najem. Ponudbe na urav. „Jutra“ pod „Ugodna prilika“. 262a

Sprejmemo pošteno in povsem izurjeno prirojevalko

moskega perila.

Oferte poslati na „VESNA“, združena tovarna, Kamnik-Mekinaje. 228a

Družabnika

s kapitalom 100 do 200.000 Din, eventualno s sodelovanjem išče dobro vpelano kovinarsko podjetje. Eventualna prodaja ni izključena. Dopise pod sifro „Velik dobiček“ na upravnistvo „Jutra“. 254a

Za nakup krzna

in krznarskih izdelkov za orobe damskih plaščev itd., boe, ovratnikov, damske jupe prip rodano napolnjenostjo trdke

L. Rot, Ljubljana, Gradišče.

Kmetje, pozor!

Prostovoljno se prodaja cela kmetija, in sicer: njive, travniki, gozdi, skupno 40 orlov, s hišo in vsemi gospodarskimi poslopji, vse zidano in v najboljšem stanju na Kupljen ku št. 6, p. Bohinjska B. a. — Podrobne informacije na licu mesta. 238a

POZOR!

V Vašem lastnem interesu Vas opozarjamo, da si nabavite vse potrebne potrebščin pri znanj trdk

B. Vesele inovič & Comp.

v Mariboru, Gosposka ulica št. 26.

ker je dokazano, da e trdk solidna. Tamkaj dobite dobro blago po znižanih cenah, kajti uveden je nov princip: „majhen zaslužek — velik promet“. Na robno imate srajce za moške, ovratnike, klobuke, čepice, kravate, moške in ženske nogavice, svilene in volnene ščitke (serpe), volnene trikotnike, svilene in druge robce, damske in moške gamše iz klobučevine, palice itd. — Francoske parfumerije, Coty, Hon igant, Gibbs, 4711, Odor, „Loka“, kemeno milo, garantirano za buje sredstvo za čiščenje raznih materialov, osobito oljnatih in od črnih ter masti. Damske kožnate in svilene torbice in drugo raznovrstno blago. 240a

DESTILERIJA, D. D., ZAGREB

prva jugoslovanska tvornica esencov za rum in likerjev, eteričnega olja in etera. Specializeta:

RUMOV ESENC
RUMOVA KOMPOZICIJA
ESENC ZA LIKERJE
NEOTROVANE BARVE

Generalno zastopstvo za Slovenijo:

EMERIK ZELINKA, Ljubljana 7

ki tudi oddaja vsako množino na drobno in daje brezplačno vsa tozadevna pojasnila.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Poskusite enkrat s terpentinovim „GAZELA“ milom!

Naročite takoj Ljubljanski Zvon za leto 1925!

V novem letniku bo izhajal vse leto široko zasnovani in zelo zanimivi roman

Šentpeter.

II. DEL.

Dalje romane se godi v poprteklu dobi v ljubljanskem šentpeterskem prodajalstvu ter je prepleteno z zgodovinskimi dogodki one dobe. Prvi del romana je že splošno priznanje.

Poleg „Šentpetera“ izide še roman

Suženj demona,
celo vrsto novel in eseev

Ljubljanski Zvon, ki izhaja mesečno, velja vsa etno s poštno vred Din 120 — (za inozemstvo Din 140 —), polletno Din 60 —, se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne poste

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 19

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Daje posojila proti vknjižbi, poroštvo in zastavitvi.

1853a

Razno b'ago za izdelavo čevljev

črni bastin, zegal v vseh barvah, beli rips, barvast škramin, podloge, trakove itd.

dobavlja samo na debelo trdk **FRANC GROBETH, d. z o. z. v Kranju.**

Zahtevajte cenik! Cena najnižja!

Zenini, neveste

ki si ustvarjate svoj lastni dom dobite za to potrebno

pohištvo in modroce

Iepo izdelano po zmernih cenah pri trdk

F. Fajdiga sin

pohištveno mizarstvo

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 17. 248a

Pozor, pekarji!

Diaslad in sladno moč (malton)

najboljše sredstvo za pecivo ter 25% cenejšo od konkurence nudi: 7513a

Tovarna diaslad in slada

M. ZALOKAR, d. z o. z., Ljubljana-Vič.

Redka priložnost

katero lahko izrabí vsakdo, ki potrebuje različno manufakturno blago, in sicer: fine kamgarne, razlicno sukno od 41 Din navzgor, različno modro in belo kotnino, sifone od 14 Din navzgor, vse prvotno blago in emskih in inozemskih tovaru.

Pridite in prepričajte se!

Blago najboljšee kakovosti in po neverjetno nizkih cenah ima v zalogi le

Ivan Kos

Ljubljana Šiška Gorenjsko

Sv. Petra c. 23, Celovška c. 2. Srednja vas 2.

Opozarjam izdelovalce oblik in krojače na ostanke sukna po polovičnih cenah! 195a

Za praznike

prinorča razne svetilne aranžma e, vsakovrstne svetilice v lončkih, kator tudi raznovrstno sveče svetje iz Rivijere na drobno in debelo

cvetličarna Viktor Korsika

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta in Kongresni trg.

A 69 24.

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Dne 28. januarja 1925, ob 10. uri, eventualno še nas ednj dan ob istem dnevnem času, se bodo prodajala na predlog upraviteljeve zapuščine in dedinje po dne 9 maja 1924 umrlem Maksu Kopitarju na javni prostovoljni dražbi v Cerknici v hsi št. 50

zemljišča

pod vl. št. 1491, 831 in 186 k. o. Cerknica, obsegajoča hšo št. 50 v Cerknici z gostilniškimi in prodajniškimi prostori in dotično opravo vred. gospodarska poslopja, vrtove in njivo.

Izključna cena za vsa zemljišča z opravo vred znaša 360.000 dinarjev; prodajalo se bo po skupinah ali vse skupno.

Natančnejši podatki in dražbeni pogoji so na vpogled pri podpisnem sodnem komisarju ali pri sodišču v Cerknici.

V Cerknici, dne 19. januarja 1925.

Josip Kenda s. r.

245a notar kot sodni komisar.

Podeželske odre

opozarjamo

na največje igre iz zbirke Oder:

Schönherr, Zemlja. Življenska komedija, 15 Din, po pošti 75 p več.

Svoboda - Govekar. Poslednji mož. Veselogra 14 Din, po pošti 75 p več.

Linhart, Županova Mica. Komedija. Veseli dan ali Matiček se žen. Komedija 20 Din, po pošti 1 Din več.

V kratkem izide:

Mutič - Govekar. Narodni poslanec.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54.